

The Shadow

Of

Heavenly Things

KIVULI CHA MAMBO YA MBINGU,
Na Randolph Dunn
MASKANI YA KWANZA NA YA PILI.
Na Joseph Pittman

Kivuli cha Mambo ya Mbinguni

Utangulizi

'Aadaam (neni la Kiebrania kwa mwanadamu) aliumbwa kwa sura au asili ya Mungu na aliishi kwa haki kwa muda usiojulikana. Wakati huo kifo cha kimwili na kiroho cha mwanadamu hakikuwepo. Baada ya Adamu kuumbwa Mungu alimweka ndani ya Edeni akimpa maelekezo angalau 3.

1. Zaeni na mkaongezeke [zaeni].
2. Tunza na uitunze bustani [kazi].
3. Usile matunda ya mti wa ujuzi wa mema na mabaya [kutii].

Hakuna jambo linaloonyesha kwamba Adamu na Hawa walikataa kuzaa au kutunza bustani. Hata hivyo, walipojaribiwa na Shetani waliamua kukubali tamaa yao ya kuwa na hekima kama Mungu na wakaasi kwa kula matunda ya mti uliowekewa vikwazo. Hawakuwa tena katika uhusiano wa haki na Mungu. Kwa hiyo, kifo cha kimwili na kiroho kiliingia katika maisha yao na ulimwengu ulioumbwa. Mungu hakuwaacha bali alianzisha mpango wake wa kuwakomboa na kuwapatanisha wanadamu. Dhabihu, sherehe na taratibu zao za kidunia zilikuwa ni mifano na vivuli vikitangulia dhabihu kamilifu na ya kudumu au sadaka ya dhambi itakayofunuliwa katika Yesu wa Nazareti, Mungu katika umbo la Mwanadamu.

“Basi, mtu asiwahukumu ninyi katika mambo ya vyakula na vinywaji, au kwa habari ya sikukuu, na mwandamo wa mwezi, au sabato; mambo hayo ni kivuli cha mambo yajayo, lakini uhalisi ni wake Masiya” (Wakolosai 2:16).

Unabii

Unabii ni mchakato ambapo ujumbe mmoja au zaidi unaowasilishwa kwa nabii huwasilishwa kwa wengine. Jumbe kama hizo kwa kawaida huhusisha uvuvio wa kimungu, tafsiri, au ufunuo wa matukio yaliyowekewa masharti yajayo (rej. maarifa ya kiungu). Mchakato wa unabii hasa unahusisha mawasiliano ya nabii na chanzo (cha Mungu) cha jumbe. Orodha ya unabii wakati wa enzi ya Patriaki na Musa kuhusiana na Kristo na utimilifu wake umetolewa mwishoni mwa somo.

Aina

a. Mfano ni kielelezo kilichokusudiwa kimungu cha ukweli fulani. Inaweza kuwa: (1) mtu; (2) tukio; (3) kitu; (4) taasisi; au (5) sherehe. Aina hutokea mara nyingi zaidi katika Pentateuki [Mwanzo, Kutoka, Mambo ya Walawi, Hesabu na Kumbukumbu la Torati] lakini hupatikana, kwa

uchache zaidi, kwingineko. Mfano, au utimilifu wa mfano, hupatikana kwa ujumla katika Agano Jipya"

b. "Aina" ni kitendo cha kiambishi au tukio ambapo tukio moja, mtu au hali inakusudiwa kuwakilisha nyingine, sawa nayo katika mambo fulani, lakini yajayo na ya mbali. 'Aina' ni kitu kilichoonyeshwa awali. Aina ya Agano la Kale pia inaitwa kivuli na ukweli wa Agano Jipya ambayo ilifananisha inaitwa mwili, picha ya wazi, dutu au hali halisi.

"Ili kutafsiri kwa usahihi unabii wa lugha ya mfano, lazima ufanyike kuwa wa kiroho. Mfano ulikuwa unabii wa mfano.

"Kwa sababu ya kufanana kwa vitu viwili katika vipengele fulani, moja inaweza kuteuliwa kwa jina la nyingine. Katika baadhi ya matukio, lugha iliyoelezea kivuli hutumiwa wakati dutu ina maana." ... "Lazima tutambue kwamba aina na mfano hazifanani. Kuna baadhi tu ya pointi za kufanana. Pia, kivuli ni duni kwa dutu. Aina hiyo ilikuwa ya muda. Hakuwezi kuwa na uwezekano wa kurudi kwa kivuli baada ya kuja kwa dutu."

"Typolojia[Utafiti na tafsiri ya aina na ishara]

1. Aina - (Gr. tupos). Warumi 5:14 ambapo Paulo anatangaza kwamba Adamu "ni sura, mfano, mfano, mfano, kielelezo (tupos) wake yeye atakayekuja"; yaani, Kristo.

2. Kivuli (Gr. Skia). Wakolosai 2:17 , vipengele fulani vya mfumo wa Musa vinasemwa kuwa "kivuli cha mambo yajayo; "ambaye, kuhani wa Walawi, hutumikia kwa mfano na kivuli cha mambo ya mbinguni (Waebrania 8:5); torati, ikiwa ni kivuli cha mambo mema yatakayokuja, wala si sura yenyewe ya mambo hayo (Waebrania 10:1).

3. Nakili, mfano, muundo (Gr. Hupodeigma) na kutumika pamoja na "kivuli" katika Waebrania 8:5 (cf. Waebrania 9:23).

4. Mfano, ishara, mfano, takwimu, aina (Gr. parabole). Waebrania 9:9, ambapo vipengele fulani vya Hema ni "mfano wa wakati huu." "Akaona kwamba Mungu aweza hata kumfufua kutoka kwa wafu, ambaye kutoka kwao kwa mfano akampokea tena (Waebrania 11:19).

5. Mfano, sura ya kweli, inaashiria, inalingana, muundo, nakala, takwimu (Kigiriki antitupon, inayotafsiriwa "takwimu" au "mfano" katika Waebrania 9:24, na "kama sura" au "mfano wa kweli" katika 1 Petro 3:21.

"Aina zinatokana na historia halisi; watu, mahali, matukio, ofisi, matendo, taasisi, n.k. zilichaguliwa kimakusudi na Mungu ili kutayarisha ujio wa mfumo wa Kikristo. Aina hiyo iliundwa na Mungu ili kuhakiki utimizo wake katika Agano Jipya."

Umri wa Uzalendo

Makala ifuatayo kuhusu Aina na Vivuli katika Enzi ya Uzalendo imenukuliwa kutoka tovuti ya mtandao feedingonchrist.com/old-testament-personal-types-and-shadows-of-christ. Haya ni

maoni na tafsiri za kibinafsi za Nicholas T. Batzig wa Kanisa la New Covenant Presbyterian Church huko Richmond Hill, Ga. Kama maoni na tafsiri zote, hazijaongozwa na roho na zinaweza kuwa halali au zisiwe halali. Ni juu ya wasomaji kuunda maoni yao wenyewe na ama kuyakataa au kuyakubali. Thebiblewayonline.com haitoi maoni yoyote kuhusu tafsiri na maoni yake.

Adamu anasemwa kwa uwazi kuwa alikuwa mfano wa Kristo kwa kuwa alikuwa mwakilishi wa wanadamu (Warumi 5:12). Paulo anafunua mojawapo ya njia kuu ambazo kwazo alikuwa mfano wa Kristo katika Warumi 5:12-21. Uongozi wa shirikisho wa Adamu-pamoja na hatia, ufisadi na kifo ambacho kutotii kwake kulileta juu ya wanadamu wote-unatofautishwa na ukichwa wa shirikisho wa Kristo, na kuhesabiwa haki kwa waumini kwa njia ya utiifu na kifo chake mbadala. Adamu pia anaonekana kama mfano wa Kristo katika 1 Wakorintho 15 ambapo mwili wake wa duniani unalinganishwa na mwili uliofufuka wa Kristo aliyetukuzwa na watu wake. Katika sehemu zote hizi mbili kuna kufanana na tofauti katika aina.

Habiliinaonyeshwa kuwa mfano wa Kristo kwa kuwa alikuwa wa kwanza kuteswa kwa ajili ya haki (Mt. 23:34-35). Uadui ambao Kaini alielekeza kwa ndugu yake hatimaye ulikusudiwa kwa ajili ya Mungu. Charles Spurgeon alisema, Kama Kaini angaliweza kufika kooni mwa Mungu angefanya hivyo. Hivi ndivyo watu walivyofanya katika kusulubishwa kwa Kristo. Habili alikufa kwa sababu alimwabudu Mungu kwa haki. Yesu alikufa kwa sababu siku zote alifanya mapenzi ya Baba yake wa Mbinguni. Habili alikuwa shahidi wa kwanza. Yesu ndiye mfiu imani asiye wa kawaida. Mwandishi wa Waebrania anatuambia kwamba "damu ya Yesu inenayo mema kuliko ile ya Abeli" (Ebr. 11:4; 12:24). Kama ilivyokuwa kwa Adamu, ndivyo Abeli alivyokuwa mfano wa Kristo kwa kulinganisha na kutofautisha. Analinganishwa na Kristo kwa kuwa aliuawa kwa ajili ya haki; anatofautishwa na Kristo kwa kuwa damu yake ililia kulipiza kisasi huku damu ya Kristo inalia kwa ajili ya rehema.

Sethalikuwa mfano wa Kristo kwa kuwa alikuwa ni "uzao" wa mwanamke ambaye-kama jina lake linavyoonyesha-aliwekwa "kuwekwa/kuwekwa" mahali pa Abeli. Bwana wetu Yesu Kristo ndiye "Mbegu ya mwanamke" katika maana ya utimizo wa mwisho wa ahadi ya Mwanzo 3:15. Sethi ilikuwa tu hatua ya kawaida katika utimilifu wa ahadi ya Agano kutuma "Mbegu-Mkombozi." Hapa ni muhimu kwetu kutambua kanuni elekezi ya ufasiri tunaposoma Agano la Kale. Kwa sababu ufunuo wa Mungu kihalisia unahusiana na ahadi ya kwanza ya mkombozi (Mwa. 3:15), na kwa kuwa ahadi hiyo ya kwanza ilipaswa kutimizwa kwa "mwanamke" kuzaa mtoto wa kiume, kila kizazi kilichofuata kuanzia Adamu na Hawa na kuendelea kilipaswa kutazamia kwa matumaini utimizo wa ahadi ya ukombozi. Tunaona hilo katika Hawa akimtaja Kaini. Tunaambiwa katika Mwanzo 4:1 , "Basi Adamu akamjua Hawa mkewe, naye akachukua mimba, akamzaa Kaini, akasema, Nimepata mwanamume kwa Bwana." Kwa imani, Hawa alikuwa akitumaini kwamba Mungu alikuwa ametimiza ahadi yake ya kumpa Mkombozi, ingawa hakuna jambo ambalo lingeweza kuwa mbali zaidi na ukweli. Matarajio ya Mkombozi yanafungamana pia na kuanzishwa kwa mstari wa agano ambao Kristo angetoka. Sethi anasimama kwenye kichwa cha mstari huo wa agano.

Henokoalikuwa mfano wa Kristo kwa kuwa "alitembea pamoja na Mungu na hakuwepo." Enoko alikuwa kielelezo cha unyoofu wa pekee. Katika kuchukuliwa kwake mbinguni kimwili,

alifananisha kupaa kwa mwili kwa Kristo ambaye "alitembea na Mungu na hakuwa." Kupaa kwa mwili kwa Henoko kunawakilisha ufufuo na kupaa kwa Yesu-pamoja na ufufuo wa mwili wa wale wote waliounganishwa na Kristo kwa imani.

Nuhu alikuwa mfano wa Kristo kwa kuwa alitumika kama aina ya "Adamu wa pili;" hakuwa "Mtu wa pili," au "Adamu wa Mwisho," bali alikuwa ni mfano wa Yule anayekuja. Kama vile Mungu alivyompa Adamu mamlaka ya uumbaji kuzaa na kuongezeka ndivyo alivyompa Nuhu mamlaka ya uumbaji upya. Bwana alikuwa amempa Adamu maagizo kuhusu kile ambacho angeweza kula. Hivyo pia Nuhu alipokea maagizo kuhusu chakula. Nuhu kwa kawaida angekuwa mwakilishi wa shirikisho wa ubinadamu mpya. Yesu ndiye mkuu wa shirikisho la ubinadamu mpya. Jina la Nuhu lilimaanisha "kupumzika." Baba yake akamwita Raha, akisema, Huyu atatupa raha katika nchi aliyoilani Bwana Mungu. Noa alipumzika kwa njia ya kawaida tu alipotoka kwenye Safina na familia yake ili kukaa katika uumbaji mpya wa kawaida. Lakini Kristo, Nuhu mkuu zaidi, kwa hakika anazipa pumziko roho za wanaume na wanawake (Mt. 11:25-30). Kristo pekee ndiye amekilinda kiumbe kipya kupitia kifo na ufufuo wake. Bwana aliwahifadhi wanadamu baada ya gharika ili kutimiza ahadi yake (Mwa. 3:15) kutuma "uzao" wa mwanamke kuponda kichwa cha Nyoka. Pia alimhifadhi Nuhu kwenye safina kwa sababu Mkombozi alikuwa kiunoni mwake-hivyo kusema (Luka 3:23, 35-37). Kwa sababu Masihi alikuwa bado hajaja, Mungu hangekuwa mwaminifu kwa ahadi yake kama angaliangamiza ulimwengu kabisa. Aliacha mabaki ili watu wazidi kuongezeka, na ili Kristo aje na kukomboa umati wa watu kwa idadi kubwa. Ingawa mafuriko yalikuwa ni hukumu juu ya uovu wa ulimwengu ulioanguka, haingeweza kamwe kuondoa uovu huo kutoka kwa mioyo ya watu, ni kazi ya wokovu ya Kristo pekee ndiyo ingeweza kufanya hivyo. Mungu aliahidi kutoharibu ulimwengu kwa jinsi alivyokuwa amefanya kwa sababu ile ile ambayo aliangamiza hapo kwanza (Mwanzo 6:5-7; 8:20-22). Kwa ufupi, ubinadamu wa Kristo ulikuwa ndani ya Safina katika viuno vya Nuhu, na kila kitu ndani ya Safina pamoja na Nuhu kilikuwa kinaenda kutumika katika mpango unaofunuliwa wa ukombozi.

Kazialikuwa mfano wa Kristo kwa kuwa alikuwa mwenye kuteseka mwenye haki. Ayubu alipitia fedheha na kuinuliwa ambako kunapata kuwa ni mfano katika mateso na utukufu wa Mkombozi. Ayubu alijaribiwa na Mungu alipojaribiwa na shetani. Yesu alijaribiwa na Mungu alipojaribiwa na shetani. Kama vile Mungu alivyokusudia mema kwa Ayubu kupitia mateso yake (Ayubu 42:12), vivyo hivyo alimaanisha mema kwa Kristo kupitia mateso yake. Yesu ndiye mwenye kuteseka mwenye haki anayeonyesha haki ya Mungu

Melkizedekialikuwa mfano wa Kristo kwa kuwa alikuwa Mfalme/Kuhani aliyembariki Ibrahimu. Hakuna mtu katika Agano la Kale anayehudumu katika ofisi zote mbili. Yesu ni Nabii, Kuhani na Mfalme wa kanisa lake. Melkizedeki alifananisha Yeye katika ofisi mbili kati ya tatu (Zek. 6:12-13). Alikuwa "Mfalme wa Haki" na "Mfalme wa Kuhani." Yesu ndiye Mfalme ambaye ndani yake "haki na amani hubusu" pale msalabani (Zab. 85:10). Kama Melkizedeki kabla Yake, Yesu "hakuwa na mwanzo wa siku, wala mwisho wa maisha." Yeye ndiye Kuhani wa milele ambaye Melkizedeki alielekeza kwake. Hakuwa kamwe na hatawahi kuwa, kubadilishwa kuwa Kuhani Mkuu wa Kanisa.

Ibrahimu alikuwa mfano wa Kristo kwa kuwa alikuwa mgeni wa mfano na mgeni. Kama Mkombozi, kiutendaji "hakuwa na mahali pa kulaza kichwa chake." Kama mkuu wa shirikisho la Agano, alikuwa pia baba wa mataifa mengi. Yesu ndiye "Baba wa Milele" (Isaya 8:18, 9:6; Zaburi 45:16; Waebrania 2:13) ya waamini ambao kwa shirikisho waliwakilisha watu wake kutoka kila lugha, kabila, taifa na lugha. Ahadi katika Maandiko zinasemekana kuwa zilitolewa kwa "Ibrahimu na Mzao wake ... ambaye ni Kristo." Ahadi zote zilizotolewa kwa Ibrahimu zilitolewa Kwake kama mwakilishi wa kawaida wa Agano la Neema. Hatimaye, yalifanywa, na kutimizwa katika, Yesu Kristo.

Isaka alikuwa mfano wa Kristo kwa kuwa alikuwa "mwana wa Ibrahimu" aliyeahidiwa. Ahadi za Mungu zilitolewa moja kwa moja kwa Ibrahimu kuhusiana na mwanawe (mzao). Kila mahali katika Agano Jipya tunafundishwa kwamba Yesu ndiye mwana wa kweli aliyeahidiwa wa Ibrahimu. Hata hivyo, katika utoaji wa awali wa ahadi Isaka alikuwa mwana wa ahadi. Kuzaliwa na maisha ya Isaka pia ni mfano wa Mkombozi. Kama vile kuzaliwa kwa Isaka kulivyokuwa matokeo ya nguvu isiyo ya kawaida ya Mungu ndivyo ilivyokuwa kwa Yesu. Isaka alifananisha Mkombozi kwa kuwa yeye ndiye dhabihu nyingine pekee ya kibinadamu ambayo Mungu aliamuru, na-ingawa Mungu alimzuia Ibrahimu kutoka kwa dhabihu ya Isaka-inasemekana kuwa alikufa na kufufuka "kwa mfano" (Waebrania 11:19). Yesu, mwana wa kweli na mkuu zaidi wa Ibrahimu, alitolewa dhabihu, akainuliwa na kurudi kwa Baba yake.

Yakobo alikuwa mfano wa Kristo kwa kuwa alikuwa mteule aliyeitwa 'Israeli' na Mungu. Kabla ya Israeli kuwa taifa, Yeye alikuwa mtu. Hii ni muhimu kwa kuwa Yesu anaonyeshwa kuwa Israeli wa kweli katika Injili. Ukweli kwamba jina "Israeli" kwa mara ya kwanza limepewa mtu unaonyesha kwamba Israeli isiyo ya kawaida ingekuwa mtu. Yakobo alizaa taifa-kanisa; Yesu analifungua kanisa lake. Yesu ni "mteule" wa Mungu (Isa. 42:1). Yeye ndiye "mtu wa mwisho wa Israeli" na mwakilishi wa Israeli wa kweli.

Joseph alikuwa mfano wa Kristo kwa kuwa aliteseka isivyo haki na kisha akainuliwa ili kuwaokoa ndugu zake. Akipitia mfululizo wa vifo na ufufuo, Yusufu alifananisha "mateso ya Kristo na utukufu utakaofuata" (1 Petro 1:10-11). Alionewa wivu na kuchukiwa na ndugu zake, aliteswa mikononi mwao na aliinuliwa hadi mahali pa mamlaka juu ya taifa lenye nguvu zaidi duniani. Yesu, Yusufu mkuu zaidi, alionewa wivu na kuchukiwa na watu wa nchi yake na ndugu zake, akauawa nao na kisha akainuliwa hadi mahali pa juu kabisa pa uwezo na heshima ili kuokoa ulimwengu kwa kuwalisha na ghala tajiri za mbinguni. feedingngonchrist.com/old-testament-personal-types-and-shadows-of-christ

Umri wa Musa

Miaka mingi baada ya kifo cha Yusufu Mungu alimfufua Musa ili kuwakomboa watu wake kutoka utumwa wa Misri. Baada ya kuvuka Bahari Nyekundu, walikuwa huru kutoka utumwani. Kisha, Mungu kupitia Musa akafanya agano pamoja na watumwa hao wa zamani. Agano hili mara nyingi hujulikana kama "Sheria ya Musa." Mungu pia alimpa Musa mipango mahususi ya ujenzi wa hema la kukutania na vilivyomo ndani yake. Kufuatia kukamilika kwake Mungu anaingia katika Patakatifu pa Patakatifu. Kwa sababu ya kukosa imani, watu hawa tunaowajua kuwa Wana wa

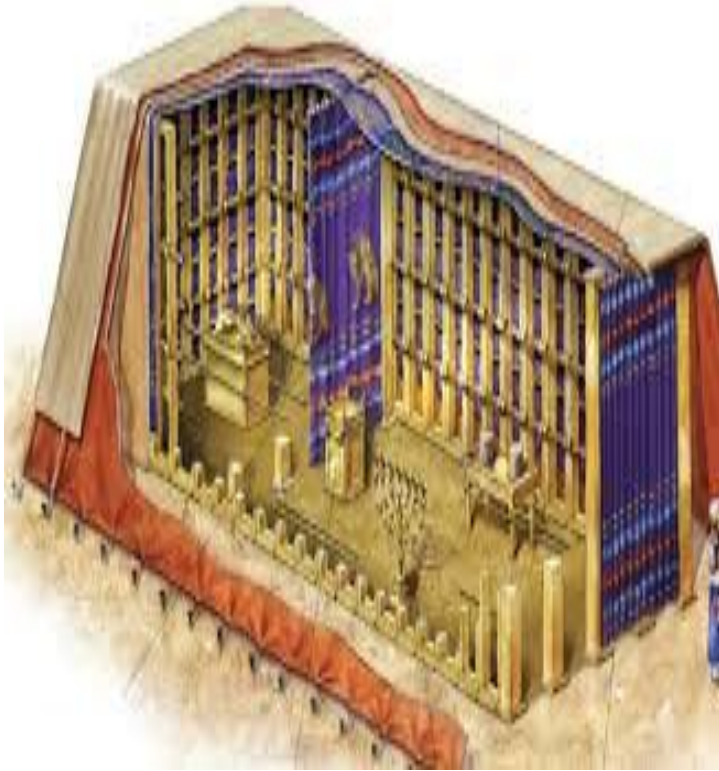
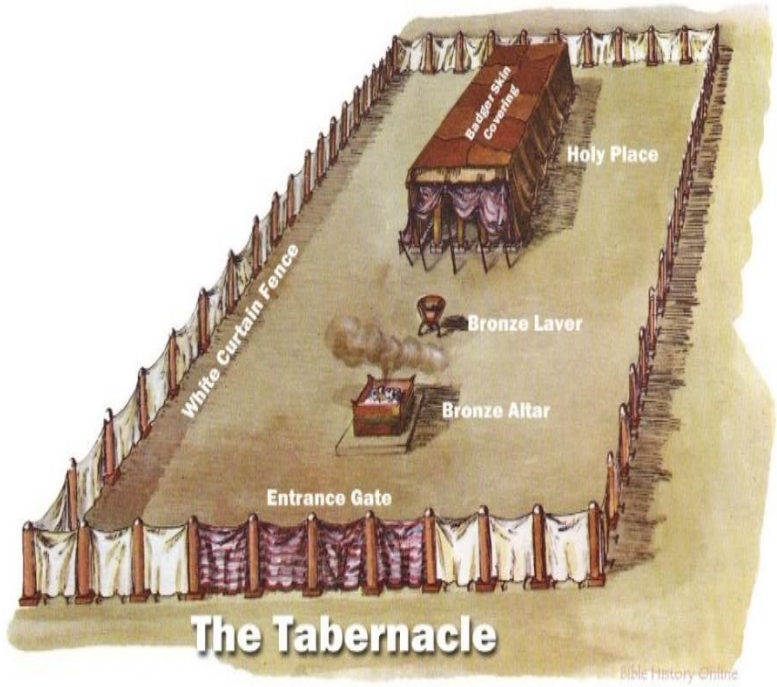
Israeli walitangatanga kwa miaka 40 kabla ya kuruhusiwa kuingia katika nchi ambayo Mungu aliahidi kwa Ibrahimu, Isaka na Yakobo.

Kwa uvuvio Musa na waandishi wengine waliandika historia yao tunaita Agano la Kale. Inashughulikia kipindi cha kuanzia uumbaji hadi “kwa wakati ufaao” kwa Mungu kufunua na kutoa msamaha wa dhambi (wokovu) kwa dhahabu ya upatanisho ya Yesu wa Nazareti.

Tunatumahi, picha zifuatazo zitakusaidia kuelewa tafsiri za kibinafsi za Joseph Pitman za aina na vivuli. BibleWay Publishing haitoi maoni juu ya usahihi wa maoni yake.

1. Ya kwanza inaonyesha Waisraeli walipiga kambi kwa kabila kuzunguka Maskani.
2. Ya pili inaonyesha sadaka ya kuteketezwa juu ya madhabahu na uwepo wa Mungu ukishuka kwenye Patakatifu pa Patakatifu ambapo Sao la Agano na Kiti cha Rehema kilika.
3. Tatu ni mwonekano wa kukatwa unaoonyesha mpangilio na yaliyomo ndani ya Patakatifu na Patakatifu Zaidi, Patakatifu pa Patakatifu.
4. Ya nne ni dhana ya msanii ya yaliyomo kwenye hema

**KIVULI CHA MAMBO YA MBINGUNI,AU HEMA YA KWANZA NA YA PILI.
NA JOSEPH PITTMAN.**

"Itapatikana kutoka kwa Mwandishi, Airlie Avenue, Armadale, au Austral Publishing Co., 528 Elizabeth-street, Melbourne. Faida ya kazi hii itatolewa kwa Nyumba ya Uokoaji ya Armadale. 1893. Pittman, Joseph.

Kivuli cha Mambo ya Mbinguni, au Maskani ya Kwanza na ya Pili. Melbourne: Kampuni ya Uchapishaji ya Austral, 1893. Maandishi ya kielektroniki yaliyotolewa na Colvil Smith. Utoaji wa HTML na Ernie Stefanik. 15 Agosti 1999"

Sura

Dibaji na Utangulizi

Sura ya I: Kivuli na Kitu

Sura ya II: Musa-Kristo

Sura ya III: Wafanyakazi Walioongozwa

Sura ya IV: Nyenzo

Sura ya V: Mahakama

Sura ya VI: Muundo

Sura ya VII: Kufunika

Sura ya VIII: Madhabahu ya Shaba

Sura ya IX: Birika

Sura ya X: Ukuhani

Sura ya XI: Mahali Patakatifu

Sura ya XII: Jedwali la Mkate wa Onyesho

Sura ya XIII: Madhabahu ya Uvumba

Sura ya XIV: Patakatifu pa Patakatifu

Sura ya XV: Kuhani Mkuu

Sura ya XVI: Hitimisho

DIBAJI

KITU cha kazi hii ndogo kiliandikwa miaka minane iliyopita. Nilipofika kwenye koloni la Victoria ilikuwa nia yangu basi kuichapisha; lakini kumpata Bro. Gem kidogo ya Maston ya risala juu ya somo moja tayari katika shamba, mimi kuweka muswada mbali. Lakini nikifikiria juu ya njia za kusaidia Nyumba yetu ya Uokoaji ilinijia kwamba, kwa mtazamo wa kitu hiki, sasa ninaweza kusamehewa kwa kuleta toleo langu la unyenyekevu. Akihojiana na Bro. Maston, pamoja na ukuu wake wa kawaida, hivi karibuni aliweka mawazo yangu katika mapumziko kama hofu yoyote ya ushindani; na akanisihii niende kwenye vyombo vya habari, kwa kuwa uwanja huo haukuchunguzwa kikamilifu. Na sasa sina budi kusema tu kwamba ikiwa jitihada hii itathibitisha kwa kiwango chochote kuwa ya msaada kwa msomaji wangu wa dhati, nitalipwa zaidi, ikiwa kwa kuipongeza kwake kwa wengine, mauzo yake yataongezeka, na hivyo Nyumba ya Uokoaji itafaidika. -- JP

UTANGULIZI.KUVUTA kando pazia la wakati ujao ni wa kiungu. Kati ya uthibitisho mwingi wa uandishi wa kimbangu wa Biblia, labda mojawapo ya mambo ya kuhitimisha zaidi ni kufunuliwa kwayo kwa ajabu kwa wakati ujao. Mbinu mbili zilitumika. Kwanza, kwa “neni la unabii lililo hakika,” ambalo Mungu alitoa “kwa vinywa vya manabii wake watakatifu tangu mwanzo wa ulimwengu; na pili, kwa aina na vivuli. Huenda ikawa wazi kuhaji kama, kwa kawaida, “matukio yajayo yanatoa vivuli vyake hapo awali,” lakini bila shaka hii ni kweli kuhusu Biblia. Sio sana kusema kwamba mfumo mzima wa Ukristo ulitabiriwa katika Maandiko ya Agano la Kale kwa njia ya aina na unabii. Agano Jipya lina marejeo 500 ya Agano la Kale. Takriban dondoo zote hizi zinafanywa ili kushuhudia ukweli wa dini ya Yesu Kristo. Kwa hiyo kuna uhusiano wa karibu kati ya migawanyiko miwili mikuu ya Biblia - Agano la Kale na Agano Jipya; na ni lazima zisomwe pamoja ili kuelewa “mashauri yote ya Mungu”. Mpango wa risala hii ndogo unatuweka kwenye kipengele kimoja cha utafiti huu wa kupendeza. Tuombe kwa ajili ya nuru na mwongozo, ili utukufu wa Mungu uwe wetu, na tupate kuona mwanga katika nuru yake.

Safari za Waisraeli, kutoka utumwani Misri hadi kuingia kwao Kanaani, ni mfululizo mmoja unaoendelea wa aina na ishara za maendeleo yetu kutoka katika utumwa wa dhambi hadi kuingia kwetu kwa ushindi katika utukufu. Musa, pia, kama kiongozi wa Israeli, sikuzote anatokeza kuwa kielelezo cha Yesu Kristo. Hili linathibitishwa kwa wingi na Maandiko ya Agano Jipya yafuatayo: “Ndugu zangu, sipendi mkose kufahamu ya kuwa baba zetu walikuwa wote chini ya wingu, na wote walipita kati ya bahari; wote wakabatizwa mpaka (marg. kuingia) Musa katika wingu na katika bahari; wote wakala chakula kile kile cha kiroho; na wote walikunywa kinywaji kile kile cha kiroho; kwa maana ule mwamba ulimfuata Kristo. mambo hayo yalikuwa mifano yetu (marg. katika mambo hayo yalifanyika mfano wetu)” (1Kor. 10:1-6); "Musa alisema kweli, Bwana Mungu atawainulieni nabii miongoni mwa ndugu zenu kama mimi; msikilizeni yeye katika yote atakayowaambia. Na itakuwa ya kwamba kila mtu ambaye hatamsikiliza nabii huyo ataangamizwa kabisa kutoka katika watu" (Matendo 3:22, 23); "Ni akina nani aliochukizwa nao muda wa miaka arobaini? Si wale waliotenda dhambi, ambao mizoga yao ilianguka jangwani? Na ni nani aliowaapia ya kwamba hawataingia katika raha yake, ila kwa wale walioasi? Na tunaona ya kuwa hawakuweza kuingia kwa sababu ya kutokuamini. Basi, na tuogope, labda ahadi yake isije ikaonekana kuwa amepungukiwa na mtu" (Ebr. 3:17; 4:1). Lakini hata kama hatukuweza kurejelea maandiko kama haya, mfano huo ni wa kushangaza sana hivi kwamba haiwezekani kukosea. Hebu tufuatilie kwa ufupi. Waisraeli walikuwa chini ya utumwa wa kikatili huko Misri, ambao ulishusha hadhi yao kabisa. Hii ndiyo hali ya mwanadamu, kufungwa, kuchafuliwa, na kushushwa hadhi na dhambi. Musa alitumwa na Mungu kuwaongoza wana wa Israeli kutoka katika utumwa na kuwapeleka katika uhuru. Yesu alitumwa kutukomboza kutoka katika dhambi na uharibifu. Tabia na hadithi ya maisha ya Musa inafanana sana na Yesu. Akijua kwamba alikusudiwa kuwa mkombozi wa Israeli (Matendo 7:25) “alikataa kuitwa mwana wa binti Farao; Hivyo Yesu, “ijapokuwa alikuwa tajiri, alifanyika maskini kwa ajili yetu, ili sisi kwa umaskini wake tuwe matajiri” (2Kor. 8:9). “Ambaye kwa ajili ya furaha iliyowekwa mbele yake aliustahimili msalaba na kuidharau aibu” (Ebr. 12:2). Mfano huo ni wa kweli, ingawa ni kama kivuli cha dutu. Mfano bado unaendelea. Musa alithibitisha utume wake wa kimungu kwa miujiza mingi ya ajabu. Basi Petro alisema hivi kuhusu Yesu: “Enyi watu wa Israeli!sikieni maneno haya: Yesu wa Nazareti, mtu aliyethibitishwa kwenu na Mungu kwa nguvu na maajabu na ishara, ambazo Mungu alizifanya katikati yenu, kama ninyi wenyewe mnavyojua.” (Matendo 2:22) Na Yesu alisema

kweli kweli: “Kazi nizifanyazo kwa jina la Baba yangu, ndizo zanishuhudia.” (Yoh. 10:25) Kuanzishwa kwa wana-kondoo wasio na chachu na wale waliokula mikate isiyochachwa pamoja na watu wake wa Pasaka na kula mkate usiotiwa chachu, Yesu alisema hivi kweli. wakiwa wamefungwa viuno, viatu vyao miguuni na fimbo zao mikononi mwao, sehemu ya juu na miimo ya milango yao ikinyunyizwa kwa damu ya mwana-kondoo; aibu, tukaazimia kuishi maisha mapya na yaliyowekwa wakfu, kwa imani tulijikinga chini ya damu ya msalaba wake, na ghadhabu ambayo tuliogopa na kustahili iligeuzwa kwa neema, chini ya Mungu. vita, nao wakarudi Misri: lakini Mungu akawaongoza watu hao huku na huku kwa njia ya nyika ya Bahari ya Shamu.” (Kut. 13:17, 18) Sasa, ingawa haiwezekani kupata kwenye ramani njia iliyofuatwa na wana wa Israeli, ni hakika kwamba Yehova aliwaongoza kwa njia ya ajabu, ambayo kwa hekima yao ya kilimwengu hawangejichagulia kamwe kwa uhakika, kwa kadiri hiyo inavyoweza kuthibitishwa. karibu" ilikuwa ni njia fupi na rahisi kuingia jangwani, ambayo ingeepukana na Bahari ya Shamu. Lakini badala ya kuchukua mkondo huu, "Mungu akawaongoza watu" kupitia nchi yenye milima mikali, chini hadi ufukoni mwa Bahari ya Shamu. Jemadari yeyote wa kibinadamu angehukumu huu kuwa urefu wa upumbavu. Na tunajua watu walifikiri nini walipoiona bahari mbele yao, isiyoweza kupita lakini juu ya milima isiyopitika ya Farao na jeshi lao juu ya milima isiyopitika ya Farao na jeshi lake. Mungu aliona mwisho tangu mwanzo, na hii ilifanya tofauti kabisa. Waambie wana wa Israeli kwamba wasonge mbele. Nawe inua fimbo yako, ukanyoshe mkono wako juu ya bahari, na kuigawanya.” (Kut. 14:15, 16) Na Musa akafanya hivyo; na watu, wakiongozwa na Musa, wakavuka nchi kavu; na Wamisri, wakiwafuata, walimezwa na mafuriko yenye kurudi, huku watu walipasua mbingu kwa kelele zao za ushindi na sifa kuu za Mungu. Maongozi ya Mungu yasiyochunguzika kwa kweli ni kielelezo cha njia zake kwa ujumla. ambamo amri na njia za Mungu zinaonekana, kwa sababu zisizo na kikomo, za kipuuzi, zimetawanyika kwenye kurasa za neno la Mungu. Nahitaji kutaja tu kupigwa kwa baragumu pande zote za Yeriko; Jeshi la Gideoni lilipungua hadi watu 300, ili kukabiliana na jeshi la Wamidiani; kuoshwa kwa Naamani mwenye ukoma katika Yordani; yule kipofu, ambaye macho yake yamepakwa udongo, aliambiwa ayaoge katika bwawa la Siloamu. Akili ya kibinadamu inachanganyikiwa kabla ya amri kama hizi. Na lau isingekuwa muendelezo katika matukio hayo yote, badala ya kusimama katika kicho cha heshima na kuabudu mbele ya hekima na uwezo huo usio na kikomo, tungeudhishwa na upuuzi wao wa dhahiri. Lakini ukweli wa Mungu kuwaongoza watu kwa njia ya ajabu kupitia Bahari ya Shamu unatukumbusha nini, au ni kitendo gani cha maendeleo kutoka kwa dhambi na hukumu hadi uhuru wa injili kinakusudiwa kufananisha? Jibu ni ubatizo. “Baba zetu,” asema Paulo, “wote walikuwa chini ya wingu, wote wakavuka bahari, wakabatizwa wote wawe wa Musa katika lile wingu na ndani ya bahari; na anaongeza, “Basi mambo haya yalikuwa mifano yetu” (takwimu zetu, marg.). Hapa inaonekana kwamba ubatizo wa Waisraeli ndani ya Musa kama mkombozi wao, katika wingu na katika bahari, ulikuwa mfano wa ubatizo katika Kristo. Kwangu mimi mlinganisho, inaonekana kuwa kamili sana kwamba sioni jinsi mtu yeyote anaweza kutilia shaka. Tumeona kwamba pasaka ilikuwa ni mfano wa ukombozi kupitia damu ya thamani ya Kristo, na mtazamo wa watu ulifananisha imani yetu katika Kristo na toba yetu ya kweli kwa Mungu, na kwamba watu waliteseka wenyewe kuongozwa kwa njia ya ajabu kupitia Bahari ya Shamu. Sasa, ikiwa tutachukua Agano Jipya letu na kuchunguza njia ya wokovu kama ilivyowekwa na Kristo na Mitume Wake waliovuviwa, tutaona kwamba kupita kwa Bahari ya Shamu lazima iwe mfano wa ubatizo na si kitu kingine chochote. Bwana wetu aliyebarikiwa katika kuwapa Mitume Agizo lao Kuu asema: “Basi, enendeni, mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza

(wanafunzi) kwa jina la Baba, na Mwana, na Roho Mtakatifu,” (Mt. 28:19 .) Sasa kama vile watu wa Israeli walijikabidhi wenyewe kwa Musa kama wanafunzi wake au wafuasi wake, na kubatizwa rasmi ndani yake kwa kumfuata yeye na kushuhudia maangamizi yao ya kale kupitia Bahari Nyekundu; kwa hiyo mwamini aliyetubu katika Yesu anajikabidhi kwa Kristo, kama mfuasi wake mwaminifu, na kumfuata kwa njia ya ubatizo, na kisha anaendelea na njia yake akifurahi, kama yule Towashi (Matendo 8), kwa sababu dhambi zake na vifungo vyake vimevunjwa na kuzikwa, ili visikumbukwe tena dhidi yake milele. Hii ni njia ya ajabu ya Mungu. Wengi wanafikiri kuwa haina maana, isiyo na maana, isiyo ya lazima. O na tujihadhari kwamba tusirudie upumbavu wa Waisraeli katika manung’uniko yao, au wa Naamani katika mawazo yake mafupi. Heri mtu yule aaminiye njia ya Mungu kuwa salama na sawa, kwa sababu tu ndiyo njia yake; kwa kufuata tu njia ya wajibu, ambapo sababu inashindwa kuelekeza, yeye anaonyesha imani yake katika hekima isiyo na dosari ya Mungu, badala ya katika sababu yake mwenyewe ya kipumbavu na isiyoonamambo.

Hebu tufuatilie mlinganisho huu mbele kidogo. Hadithi ya kutangatanga kwa Israeli na jinsi Mungu alivyoshughulika nao mara nyingi hurejelewa katika Agano Jipya kama vielelezo au mifano ya maisha ya Kikristo.

1. Hawakuwa na mahali pa kukaa. Walikuwa wakisafiri mara kwa mara, wakisafiri kila mara, nyakati fulani wakikaribia sana nchi ya ahadi na tena wakiiacha, lakini wakiwa wamewahi mbele yao yale yaliyotumainiwa ya kupumzika katika nchi “itiririkayo maziwa na asali.” Tena na tena hii inatumika katika Agano Jipya ili kuonyesha maisha ya Kikristo. “Kwa maana hapa hatuna mji udumuo, bali twautafuta mji ujao” (Ebr. 13:14)--Sisi ni “wapitaji na wasafiri” na tunatamani sana “pumziko lililobaki”; tutakapokuwa "na Bwana milele."

2. Nyika ilikuwa tasa. Ugavi wao wa kila siku ulitoka mbinguni. Mwamba uliopigwa hutoa mafuriko ya maji yanayowafuata katika kutangatanga kwao. Musa asema hivi: “BWANA alikuongoza katika jangwa lile kubwa la kutisha, lenye nyoka wa moto na nge, na nchi yenye kiu isiyo na maji, aliyekutolea maji katika mwamba wa gumegume, aliyekuongoza kwa mana katika jangwa ile, ambayo baba yako hakuijua; (Kum. 8:15-16). "Nawe utaikumbuka njia yote aliyokuongoza Bwana, Mungu wako, miaka hii arobaini katika jangwa, ili akutweze, kukujaribu, ajue yaliyo moyoni mwako, kwamba utashika maagizo yake, au sivyo. Akakunyenyekesha, akakuacha uone njaa, akakulisha kwa mana, ambayo hungemjua baba yako, asiyoijua wala kuijua; kwa mkate tu, bali kwa kila litokalo katika kinywa cha Bwana mwanadamu huishi juu yako mavazi yako hayakuchakaa, wala mguu wako haukuvimba miaka hii arobaini” (Kum. Ni furaha kwa kila Mkristo wa kweli kuweza kutumia kwake mambo ya thamani ya Agano Jipya ambayo yanafananishwa hapa. “Ule mwamba ulikuwa Kristo,” asema Paulo (1Kor. 10:4). Na Yesu anasema, “Mimi ndimi chakula chenye uzima kilichoshuka kutoka mbinguni, ili mtu akile wala asife” (Yohana 6:51). Ulimwengu huu kwa Mkristo ni jangwa lisilo na kitu, kwa kadiri maisha yake ya kiroho yanavyohusika, lakini anajua kwa furaha yake kwamba "mtu haishi kwa mkate tu."

3. Manung'uniko, kutotii, na adhabu za Waisraeli jangwani mara nyingi hutumiwa na waandishi wa Agano Jipya kama maonyo na mifano kwa faida yetu. "Nyoka jangwani" ni mfano wa Kristo "aliyeinuliwa" juu ya msalaba. Watu wakanung'unika, na Mungu akatuma nyoka wa moto ambao

waliwaangamiza, na walipomlilia Mungu awahurumie, alimwamuru Musa atengeneze nyoka wa shaba kiasi kama wale nyoka wa moto, na kuiinua juu ya mti, ili kila mtu aitazamaye apone. Yesu anatumia hii kama mfano wake mwenyewe. Mfano huo kwa hakika ni wa kustaaajabisha sana, lakini ni ajabu jinsi gani kwa Yesu kujilinganisha na nyoka! Lakini hapana, hakuwa nyoka, bali mfano wa nyoka. Jinsi gani basi mfano ni kweli, Yesu alifanywa "katika sura ya mwili wenye dhambi," ili "kama dhabihu ya dhambi apate kuhukumu dhambi katika mwili." Mtume Paulo asema hivi: "Mambo hayo yalikuwa mifano kwetu ili tusiwe na tamaa mbaya kama wao walivyotamani. Wala msiwe waabudu sanamu kama baadhi yao walivyokuwa... jihadhari asianguke" (1Kor:10). Tena katika Ebr. 3:12-19 : "Ni akina nani alikasirishwa nao miaka arobaini? Si wale waliokosa, ambao mizoga yao ilianguka nyikani? Pia 4:1, 2 : "Basi na tuogope, ikiwa imesalia ahadi ya kuingia katika pumziko lake mmoja wenu asije akaonekana (kudhihirishwa) ameikosa."

Kutokana na hayo yaliyotangulia haitatiliwa shaka kwamba historia ya Wana wa Israeli ilikusudiwa kuwa mfano wa "vitu vya mbinguni," yaani, uhalisi wa kiroho wa Agano Jipya. Kabla ya kufunga sura hii, tunaweza kuzungumzia kwa ufupi somo moja au mawili ambayo tumejifunza kwa faida yetu. 1. Tunaona kwamba Mkristo anafaa kwa sheria, kama walivyokuwa Wayahudi. Tofauti ni kwamba wakati sheria ya Musa "iliua," sheria ya Roho inatoa uzima. Hii ndiyo sababu zaidi kwa nini wa mwisho wanapaswa kutiwa kwa furaha na kwa uangalifu. Kristo ndiye Bwana na Kiongozi wetu, kama Musa alivyokuwa kwa Israeli, na ni wetu kumfuata Kiongozi wetu wa Kimungu kama vile Israeli walilazimika kufuata wao. Kwa wale wanaotii hivyo, huduma yake ni uhuru mkamilifu. 2. Majukumu yetu yanapimwa kwa faida zetu. Ambapo mengi yametolewa, mengi yanahitajika. Kwa hiyo, ikiwa chini ya Musa, watu waliadhibiwa kwa sababu ya kutotii, "tutastahili adhabu kubwa zaidi kiasi gani ikiwa tutajitenga na Yeye asemaye kutoka mbinguni." 3. Vishawishi vya kumfuata Musa vilikuwa vikubwa, lakini vishawishi vya kumfuata Yesu ni vikubwa zaidi. Musa alikuwa kielelezo kizuri sana cha kujitolea kwa ajili ya watu wake—kiongozi mwenye hekima, rafiki mwaminifu; lakini jinsi upendo wa Kristo ulivyo ndani zaidi; marafiki gani wanaweza kulinganisha Naye! Musa hangeweza kuwaokoa watu kutoka katika dhambi zao—hakuweza kuwaongoza kwenye uzima wa milele. Lakini Yesu ndiye "njia, na kweli na uzima," na watu wote wanaweza kuja kwa Baba kupitia Yeye.

KIVULI NA KITU

KATIKA utangulizi uliotangulia, tumeona kwamba historia ya Waisraeli kutoka Misri hadi Kanaani ilikusudiwa kuwa kielelezo cha maisha ya Kikristo tangu wakati wa ukombozi wetu kutoka katika utumwa wa dhambi na Shetani hadi kuingia kwetu katika pumziko lililobaki kwa watu wa Mungu. Tumechora ila muhtasari; lakini mengi zaidi yanaweza kusemwa juu ya majaribu yao, majaribio, vita, ushindi, nk, lakini hatuna nafasi, na zaidi ya hayo, ni bora kuwa na maoni badala ya kukamilika, ili msomaji mwaminifu apate nafasi ya utafiti zaidi na kulinganisha.

Sasa nitaendelea kuonyesha kwamba hema la kukutania jangwani liliundwa kuwa mfano wa mfumo wa Kikristo. Tuna deni karibu kabisa na waraka kwa Waebrania kwa uthibitisho wa ukweli huu. Ebr. 10:1: "Kwa maana torati, kwa kuwa ni kivuli cha mambo mema yatakayokuwa, wala si sura yenyewe ya mambo hayo," n.k. Ni dhahiri kwa muktadha kwamba "sheria" hapa inahusiana

na ile sehemu ya sheria ya Musa ambayo ilihusu hema na miunganisho yake, au kile kinachoitwa "sheria ya sherehe". Sheria hii ilikuwa na "kivuli cha mambo mema yatakayokuja." Haya "mambo mema" ni baraka za injili ya Kristo, kama sura inavyoonyesha kwa ukamilifu. Kivuli kinaelezwa kuwa "sio sura yenyewe ya mambo (mazuri)." Kivuli kamwe sio picha halisi ya dutu yake, lakini kwa kawaida inatosha kuionyesha. Wakati mwingine kitambulisho cha kivuli na dutu yake ni vigumu - labda haiwezekani - mpaka dutu itaonekana. Lakini basi, uhusiano wao kwa kila mmoja unaanzishwa kwa urahisi. Ikiwa tunaona kivuli cha mti kilichotupwa na jua au mwezi, ingawa mti hauonekani, tunasema kwa uhakika kabisa kwamba kivuli ni cha mti; lakini hatuwezi kuwa na uhakika kila wakati mpaka kitu kilinganishwe na kivuli chake. Sasa hii ndiyo kanuni ya tafsiri lazima tuifuate. Kiini katika Agano Jipya lazima kielezee kivuli katika Agano la Kale. Dhana imekuwa na uchezaji usio na kikomo, na mkanganyiko umesababisha matibabu ya somo hili kupitia kupuuzwa kwa kanuni hii. Kwa kufuata kanuni hii, tunatumaini kuwa na uwezo wa kueleza mafundisho ya kitamathali ya hema la kukutania na miunganisho yake mfululizo na kwa uzuri. Hatutachukua ukweli wa msimamo wetu mkuu, lakini tuthibitisha. Kwamba hema pamoja na huduma zake ilikusudiwa kuwa mfano wa maandiko yafuatayo yatatosha kuonyesha: "Basi vitu hivi (hema na vyombo vyake) vikishakwisha kutengenezwa hivyo makuhani huingia ndani ya hema ya kwanza bila kusita, wakifanya ibada zake; halijadhihirika bado, kama vile hema ya KWANZA ingali inasimama, ambayo ni mfano wa wakati uliopo sasa. "Basi ilikuwa sharti nakala za mambo yaliyo mbinguni zisafishwe kwa hizo (damu ya mafahali, n.k.), bali mambo ya mbinguni yenyewe yasafishwe kwa dhabihu zilizo bora kuliko hizo. Kwa maana Kristo hakuvingia katika Patakatifu palipofanywa kwa mikono, MFANO WA ILIYO KWELI, bali mbinguni kwenyewe," n.k. (Ebr.9:23-25). "Basi, ndugu, kwa kuwaujasiri wa kupaingia patakatifu kwa damu ya Yesu, kwa njia ile aliyoiweka wakfu kwa ajili yetu, NJIA MPYA NA HAI, kupitia lile pazia, yaani, mwili wake; tena kwa kuwa tuna kuhani mkuu juu ya nyumba ya Mungu, na tukaribie wenye mioyo ya kweli katika utimilifu wa imani, hali tumenyunyiziwa mioyo tuache dhamiri mbaya, tumeoshwa miili kwa maji safi." (Ebr. 10:19, 20) Maandiko hayo yanatosha kwa kusudi la sasa, yanaonyesha waziwazi kwamba hema ya kwanza ilikuwa mfano wa tabenakulo ya pili ambayo hema ya kidunia ilifanywa kuwa hema ya kidunia; mfano wa hema inayokuja kufanywa "bila mikono," "ambayo Bwana aliiweka na si mwanadamu, kwamba kivuli kilipaswa kubadilishwa na 'kweli' (au uhalisi) Roho Mtakatifu ametupatia tafsiri ya kipekee ili mradi tu tuweke muhtasari huu mpana katika mtazamo, na mradi tu hatuwezi kuufanyia kazi kama msingi wetu.

Kutokana na maandiko hapo juu hitimisho moja haliepukiki, na nitalisema hapa. Itaunda msingi na kazi ya msingi ya muundo mkuu ambao tunakaribia kuunda. Itakuwa vizuri - hapana inahitajika, kwa hivyo, kuiweka akilini. Ni hivi: HEMA YA NYIKANI ILIKUWA NI AINA YA KANISA LA YESU KRISTO. Kwa Kanisa la Kristo, ninamaanisha Kristo na watu wake, pamoja na yote yanayowaunganisha pamoja. Ninaamini kwamba kila hatua tunayopiga katika ulinganisho huu itaonekana kuwa ni kuelekea upande mmoja, na kuelekea lengo moja la kupendeza kilele ambacho kitaiacha akili ya msomaji mchamungu katika mapumziko matamu na yenye baraka atakapoiweka kazi hii ndogo.

Tambiko la Musa lilikuwa na asili ya kimungu tangu mwanzo hadi mwisho. Kwa hivyo, ilikuwa kamili kama mfumo wa kitamaduni. Lakini ilikuwa ni "Kivuli cha mambo ya mbinguni." "Mambo ya mbinguni" lazima, kwa hiyo, kuunda MFUMO. Nini, kwa urahisi, tunaita Ukristo ni mfumo huo.

Sasa Ukristo si nafsi ya Kristo peke yake, ingawa tunafurahi kujua kwamba Yeye ndiye kitovu, jiwe kuu, msingi. Mfumo wa Kikristo unajumuisha Mungu sababu kuu ya kwanza; Yesu Kristo Mwana wa Mungu aliye hai; Roho Mtakatifu; msalaba, kaburi, na ufufuo; imani, toba, ubatizo, na maisha ya kuwekwa wakfu; kanisa na taratibu zake. Mambo haya yote yalifananishwa na mfumo wa Musa. Hatuna hakika kwamba yeyote katika Waisraeli, au hata Musa, alielewa hili; ingawa bila shaka kwa wale walio na bidii na wacha Mungu miongoni mwao sheria ilikuwa kwa namna fulani "bwana-shule" wao kuwaleta kwa Kristo. Lakini kama walielewa mambo haya hapo awali au la, alipotokea yule mpingaji alikuwa wazi sana, hivi kwamba hakuna hata mmoja aliyekuwa wa "kiroho" angeweza kukosea. Kristo na ile kweli aliyoifunua, ikawa, kana kwamba, ufunguo ambao kwayo maandishi ya sheria yaweza kutafsiriwa kwa urahisi. Kwa hiyo agano katika mwili huonekana kama kivuli cha agano katika roho, tohara katika mwili inakuwa tohara ya moyo. Wakati mwingine kulinganisha huwa tofauti. "Si watoto wa mwili," bali Israeli, kwa imani, ni uzao wa Ibrahimu, na warithi sawasawa na ahadi. Hatuja Sinai na vitisho vyake vya kutisha, bali Sayuni, mji wa Mungu aliye hai. Si Yerusalemu katika Palestina ni nyumba yetu tukufu, lakini Yerusalemu juu ya "mama yetu sisi sote."

Kadiri ulinganisho huu unavyofafanuliwa ndivyo inavyoonekana kwa uwazi zaidi kwamba uandishi uleule wa kiungu umepigwa muhuri juu ya Agano la Kale na Agano Jipya; na ndivyo tunavyovutiwa zaidi na hekima ya ajabu ya Mungu katika kutumia vitu vilivyo rahisi sana kufichua mambo ya ajabu sana ya Ukombozi. Biblia inaonekana kuwa kitengo. Kama vile hema ina mahali pake patakatifu na patakatifu sana - Agano la Kale na Jipya; na ni muhimu tu kupasua pazia ili kuona kwamba zote mbili ni moja. Zote mbili ni kazi ya Roho Mtakatifu mmoja. Wote wawili ni matokeo ya watu watakatifu wa Mungu, ambao waliandika kama walikuwa wakiongozwa na Roho Mtakatifu. Hakuna kuchanganyikiwa, lakini maendeleo ya polepole ya ukweli wa kimungu hadi ukamilifu. Asili na ufunuo vinakubaliana. Sheria zilezile za maendeleo na maendeleo zinatawala zote mbili. Balbu ya tulip ina ua zuri ndani ya mikunjo yake ya ajabu. Lakini kwa uzoefu, haikuwezekana kukisia balbu hiyo itakuwaje kwa kuipanda ardhini; lakini tunapokuzwa kikamilifu tunaona wazi kwamba mpango wa ajabu na mzuri umefanyiwa kazi, mwisho ukiwa ua tamu linalotia taji shina. Hivyo na Ufunuo. Paulo aliandika hivi: "Mimi niliye mdogo kuliko yeye aliye mdogo wa watakatifu wote nalipewa neema hii, ya kuwahubiri Mataifa utajiri wake Kristo usiopimika, na kuwaonyesha watu wote jinsi ulivyo mpango wa ile siri, ambayo tangu zamani zote ilikuwa imefichwa katika Mungu, aliyeumba vitu vyote, ili kwamba sasa falme na mamlaka zijulikane. hekima ya Mungu ya namna nyingi, kwa kadiri ya kusudi la milele (kusudi la nyakati), alilolikusudia katika Kristo Yesu Bwana wetu" (Efe. 3:8-11). "Jinsi zisivyotafutika hukumu zake na njia zake! Maana ni nani aliyejua nia ya Bwana? au ni nani aliyekuwa mshauri wake? Au ni nani aliyempa kwanza, naye atalipwa tena? Kwa maana vitu vyote vyatoka kwake, na kwa njia yake, na kwake yeye vitu vyote, Amina."

Sura ya II

MUSA-KRISTO

TAYARI tumeona kwa ujumla kwamba Musa alikuwa mfano wa Kristo. Hebu tuchunguze zaidi katika ukweli huu. Kwa vyovyote Musa haonekani kama kielelezo cha Kristo kwa njia ya kushangaza zaidi kuliko kama mpaji-sheria wa Israeli. Aliposhuka kutoka katika mlima mtakatifu uso wake ukang'aa kwa utukufu wa mbinguni, na kwa sababu watu hawakuweza kustahimili nuru hiyo, aliweka utaji juu ya uso wake. Hii inatukumbusha Yeye ambaye "alitoka kwa Mungu" na "kushuka kutoka mbinguni" ili kufunua mapenzi ya Mungu kwa mwanadamu. Kwa kufanya hivyo aliweka kando utukufu aliokuwa nao kwa Baba kabla ya ulimwengu kuanza, na kuficha asili yake ya uungu katika mwili wa mwanadamu. Mtume anawasilisha tukio hili la ajabu kwa njia ya utofautishaji. Haiwezekani kutumia lugha ya kujieleza zaidi na ya hali ya juu. "Ninyi hamkuufikilia mlima ule uwezao kuguswa, uliowaka moto, na giza, na giza, na tufani, na sauti ya tarumbeta, na sauti ya maneno; sauti ambayo wale walioisikia waliomba wasisemeshwe neno lolote zaidi yao; kwa maana hawakuweza kustahimili kile kilichoamriwa. Hata kama mnyama aligusa mlima huo na kuogopa sana, basi Musa aliogopa sana; bali ninyi mmeufikilia mlima Sayuni, mji wa Mungu aliye hai, Yerusalemu wa mbinguni, na kwa majeshi yasiyohesabika ya malaika, na mkutano mkuu, na kanisa la wazaliwa wa kwanza, walioandikishwa mbinguni, na Mungu, mwamuzi wa wote, na roho za wenye haki waliokamilishwa, na kwa Yesu mpatanishi wa agano jipya, na kunyunyiza damu ya Agano jipya. 12:18-24).

Tofauti iliyo hapo juu inapata mguso wake wa mwisho katika mambo ya hakika yaliyofuata kutolewa kwa sheria ya maagano ya kale na mapya. Wakati wa kutokuwepo kwa Musa mlimani watu walijitolea kuabudu sanamu. Kwa dhambi hii elfu tatu ya waasi waliangamia kwa panga za ndugu zao wenyewe. Lakini sheria ya Injili ilipotangazwa kwa mara ya kwanza kutoka Mlima Sayuni watu elfu tatu waliokolewa (Matendo 2). Hiki ni kielelezo kizito cha ukweli. "Waraka (sheria ya Musa) huua, bali roho (kwa Injili) huhuisha" (2Kor.3:6).

Lakini Musa hakupokea tu sheria ya zile amri kumi alipokuwa katika mlima mtakatifu. Alikuwa ameweka kwa uaminifu wake pia kielelezo kamili, au "mfano" wa maskani. Sasa ni muhimu hapa tu kusisitiza ukweli kwamba Musa alisimama kuhusiana na hema kama vile Yesu Kristo anavyohusiana na Kanisa Lake. Katika Ebr. 3:1-6 tunasoma hivi: "Basi, ndugu watakatifu, wenye kuushiriki mwito wa mbinguni, mtafakarini sana Mtume na Kuhani Mkuu wa maungamo yetu, Yesu, aliyekuwa mwaminifu kwake yeye aliyemweka, kama vile Musa alivyokuwa mwaminifu katika nyumba yake yote (ya Mungu). vitu vyote ni Mungu, na Musa alikuwa mwaminifu katika nyumba yake yote, kama mtumwa, kuwa ushuhuda wa mambo yale yatakayonenwa baadaye, lakini Kristo kama Mwana juu ya nyumba yake (mwenyewe) ambaye nyumba yake ni SISI." Katika kifungu hiki UTUME wa Kristo unaonekana. Musa alikuwa mfano wa Kristo kama Mtume, au mtu aliyetumwa kwa misheni ya kiungu. Haruni alikuwa mfano wa ukuhani Wake (Kristo), ambao unaonyeshwa baadaye katika waraka. Kazi ya Musa ilikuwa kujenga nyumba ya Mungu. Maelezo ya kazi yote yalielezwa kwa ufupi, na Musa hakuwa na uhuru wa kuachana na maelezo ambayo alikuwa amepokea hata kidogo. "Asema, Angalia ukivifanya vitu vyote kwa mfano ulioonyeshwa katika mlima mtakatifu." Musa "alikuwa mwaminifu." Alitekeleza mapenzi ya Mungu katika mambo yote. Mungu alikuwa na kusudi kuu katika kusimamisha hema, na kupotoka kidogo kungeweza kuharibu kusudi hilo. Hatujui kwamba Musa alielewa kusudi hilo, lakini tunajua kwamba alikuwa mwangalifu sana alipoona kwamba jengo hilo lilikuwa mwaminifu kwa "kielelezo" hicho. "Sawasawa na yote Bwana aliyomwagiza Musa, ndivyo wana wa Israeli

walivyoifanya kazi yote. Musa akaitazama kazi yote, na tazama, walifanya ubaya; kama Bwana alivyoamuru, ndivyo walivyoifanya; Musa akawabariki."

Sasa katika utume huu mkuu MUSA NI AINA YA YESU. Kama "Mtume" wa Mungu Bwana Yesu "alishuka kutoka mbinguni si kufanya mapenzi yangu mwenyewe," asema, "bali mapenzi yake aliyenituma." Na tena: "Mafundisho yangu si yangu, bali ni yake yeye aliyenipeleka ... yeye anenaye kwa nafsi yake anatafuta utukufu wake mwenyewe; lakini yeye anayetafuta utukufu wake aliyemtuma, huyo ni wa kweli, na ndani yake hamna udhalimu. Je! Tena, Anasema: "Mtakapokwisha kumwinua Mwana wa Adamu, ndipo mtakapojua ya kuwa mimi ndiye, na ya kuwa sifanyi neno kwa nafsi yangu, ila kama Baba alivyonifundisha, ndivyo nisemavyo. Naye aliyenituma yu pamoja nami, hakuniacha peke yangu, kwa maana nafanya siku zote yale yampendezayo" (Yohana 8:26-29). Kazi ya Yesu ilikuwa "kutafuta na kuokoa waliopotea"—kuwakomboa watu kutoka katika nguvu za giza, na kuwarudishia utakatifu na kwa Mungu. Kazi hii kubwa ilikamilishwa katika sehemu mbili: kwanza katika kuweka msingi wa nyumba ya kiroho ya Mungu; na pili, katika ujenzi wa jengo hilo. Sehemu ya kwanza ya kazi hii kuu ilikamilishwa katika huduma ya Kristo duniani, na ilikomeshwa katika ufufuo wake na kupaa kwake mbinguni. Sehemu ya pili ilianza siku ya Pentekoste, na kukamilishwa na mitume. Lakini kazi yote ya kujenga "hema ya kweli" ilikabidhiwa kwa Yesu. Yeye ndiye mwanzilishi na mkamilishaji wa imani." "Mamlaka yote mbinguni na duniani" ni yake. Luka anazungumza juu ya yote ambayo Yesu alifanya duniani kama mwanzo wa kazi yake kuu (Mdo. 1:1) Naye Bwana wetu alisema: "Juu ya mwamba huu nitalijenga Kanisa Langu, wala milango ya kuzimu haitalishinda." (Mt. 16:18)

Kwa hiyo, mfano mkuu wa Musa kama mpaji-sheria wa kimungu na mjenzi mkuu uko mbele yetu. Yeye aliyeziumba ulimwengu, na "kwa nani

vitu vyote viliumbwa," pia ndiye mjenzi wa jengo kubwa zaidi - nyumba ya Mungu. Katika ujenzi wa ulimwengu unaoonekana, kutoka kwa ulimwengu wenye nguvu hadi mdudu mdogo, utaratibu mkamilifu hupatikana. Ndivyo ilivyo kuhusu mfumo wa Musa, na ndivyo ilivyo pia kwa mfumo wa Kikristo. Mungu ni Mungu wa utaratibu. Kuna "sheria ya Roho ya Mungu na "mpango wa uzima" kama "sheria ya uzima" na ya kifo. Hakuna mtu anayethubutu kuongeza au kuondoa kutoka kwake, kwa maumivu ya kifo, Je! alitangaza kwamba kila mtu anaweza kufanya kile ambacho ni sawa machoni pake mwenyewe duniani kote na kwa wakati wote basi na tukumbuke kwamba ukiukwaji wa sheria ya Mungu daima huleta laana.

Suralii

WAFANYAKAZI WALIOHUSIKA

HEBU sasa tusogee hatua moja mbele na tufikirie jambo lingine muhimu la kufanana kati ya maskani ya Musa na "hema ya kweli aliyoiweka Bwana na si mwanadamu." Katika ujenzi wa nyumba zote mbili wafanya kazi waliohamasishwa walijajiriwa. Mungu akamwambia Musa, Tazama, nimemwita kwa jina lake Bezeleli, mwana wa Uri, mwana wa Huri, wa kabila ya Yuda; nami nimemjaza roho ya Mungu, katika hekima na ufahamu, na maarifa, na ustadi wa kila namna; ili abuni kazi za ustadi, afanye kazi ya dhahabu, na ya fedha, na ya shaba, na ya kuchora mawe

katika kazi za kila namna, na kufanya kazi ya ustadi wa kila namna; nimemweka pamoja naye Oholiabu, mwana wa Ahisamaki, wa kabila ya Dani, nami nimeweka hekima katika mioyo ya wote walio na moyo wa hekima, ili wafanye yote niliyokuamuru wewe” (Kut. 31:1-6). Hapa tunaona kwamba idadi ya watu walichaguliwa na Mungu na kujazwa na Roho wake Mtakatifu, ambaye kwa uwezo wake walikuwa na ujuzi wa pekee na kustahili kikamilifu kufanya kazi bora ya kimungu ya maskani katika kila namna yake. Karama zao zilikuwa nyingi na tofauti kulingana na mahitaji tofauti ya kazi yao. Haionekani kwamba walikuwa wamepokea mafunzo yoyote ya awali katika sanaa mbalimbali, au kwamba walikuwa wamehitimu kiasili, lakini makisio hayo yapo kinyume. Walikuwa watumwa huko Misri. Hali yao haikuwa hivyo kwa namna yoyote ile ambayo kilimo cha sanaa kingehimizwa. Kwa hiyo, kuna uwezekano mkubwa kwamba Mungu aliwachagua watu hawa, wasiofaa kama walivyokuwa kiasili kwa kazi hiyo, ili ionekane kwamba walikuwa wameongozwa na roho, na kwamba utukufu unapaswa kutolewa kwa Mungu. Wazo lilikuwa la kimungu; kielelezo kilikuwa cha kimungu; na hekima na uwezo wa kulifanyia kazi vilikuwa vya kimungu pia, kwa hiyo hapakuwa na nafasi kwa mawazo na mbinu za kibinadamu tu. Mungu alikuwa mbunifu, Musa alikuwa mjenzi mkuu, na Bezeleli na wenzake walikuwa wafanya kazi. Sio sehemu ya wajibu wa mfanyakazi, wakati wa kufanya kazi kwenye jengo, kubadilisha muundo wa mbunifu, au kuondoka kutoka kwa vipimo katika sehemu ndogo zaidi; lakini wajibu wao ni kufanyia kazi kwa uaminifu maagizo waliyopewa kuhusiana na idara zao. Kwa kufanya hivyo kila sehemu inaleta ukamilifu na maelewano ya yote. Ndivyo ilivyokuwa kwa wafanya kazi katika hema. Kila mtu alitenda kwa upatano mkamilifu na maagizo, na mwishowe maskani ikafanyizwa pamoja na yote yaliyokuwa nayo, sawasawa na mfano ulioonyeshwa kwa Musa mlimani.

Kuna ulimwengu wa maana katika majina ya Maandiko. Mara nyingi ni unabii. Kwa namna ya ajabu zinaonyesha tabia na ofisi, na hata hatima ya watu wanaozibeba. Majina ya wafanya kazi wawili wakuu kwenye hema ya kukutania yanadokeza kwa njia ya ajabu. Bezeleli inamaanisha "katika kivuli (au ulinzi) wa Mungu." Oholiabu maana yake ni "hema ya Baba;" na kwa kweli lazima walijiona wakiwa salama kabisa chini ya "kivuli cha Mwenyezi" huku wakifanya kazi kwa uaminifu kwenye "hema ya Baba" yao. Vivyo hivyo na sisi, ikiwa tunafuata yaliyo mema, na kuridhika na kutii mapenzi ya Baba yetu katika mambo yote.

Sasa watenda kazi hawa waliovuviwa walichukua mahali sawa kabisa kuhusiana na "hema ya kwanza" kama mitume wa Yesu Kristo wanavyoshikilia kuhusiana na "ya pili." Wao, mitume, hawakustahili kiasili. Hawakupata elimu ya awali kwa ajili ya kazi yao kuu ya kitume. Walikuwa, machoni pa watu wa tamaduni, na kwa kweli walikuwa "watu wasio na elimu na wajinga." Na ingawa walikuwa wamemfuata Yesu na kusikiliza mafundisho yake ya ajabu, lakini alipoondoka kwao, aliwaacha wakiwa wamechanganyikiwa kabisa kuhusu tabia halisi ya kazi iliyokuwa mbele yao. Kwa hiyo Yesu aliwaambia "wakae Yerusalemu hata watakapovikwa kwa uwezo utokao juu." Muda mfupi kabla ya kuteswa, Yesu alikuwa ameahidi kwa neema tena na tena zawadi ya Roho Mtakatifu. Alijua kwamba ili watimize utume Wake mkuu, ambao aliwapa baada ya kufufuka Kwake (Mt. 28:18-20), ilikuwa muhimu kwamba wapewe mwongozo upitao wa kibinadamu, usiokosea. Kwa hiyo, matamshi yake ya kurudiwa-rudiwa kuhusu kumwagwa kwa Roho Mtakatifu. "Nitamwomba Baba, naye atawapa mfariji mwingine, ili akae nanyi hata milele, ndiye Roho wa kweli; ambaye ulimwengu hauwezi kumpokea, kwa maana haumwoni wala haumtambui." "Huyo Msaidizi, huyo Roho Mtakatifu, ambaye Baba atampeleka kwa jina langu,

atawafundisha yote, na kuwakumbusha yote niliyowaambia” (Yohana 14:16,17, 25, 26). “Ajapo huyo Msaidizi, nitakayewapelekea kutoka kwa Baba, huyo Roho wa kweli atokaye kwa Baba, yeye atanishuhudia; ”Yawafaa ninyi mimi niondoke; kwa maana mimi nisipoondoka huyo Msaidizi hatakuja kwenu; bali mimi nikienda, nitampeleka kwenu. Naye akiisha kuja, atauhakikisha ulimwengu kwa habari ya dhambi, na haki, na hukumu ... Ninayo mengi ya kuwaambia, lakini hamwezi kuyastahimili sasa. Lakini yeye atakapokuja kwenye KWELI, yeye atakapokuja kwenye KWELI; Hatanena kwa shauri lake mwenyewe, lakini yote atakayoyasikia atayanena; “Akiwa amekusanyika pamoja nao, aliwaagiza wasitoke Yerusalemu, bali waingoje ahadi ya Baba, ambayo alisema, mlisikia kwangu.

Kutokana na Maandiko haya tunaona kwamba mitume wateule wa Kristo hawakupaswa kuanza kazi yao kuu ya kuhubiri injili na kujenga hema ya kweli hadi Roho Mtakatifu atakapokuja juu yao, kwamba Roho anapaswa kumwagwa juu yao kwa wingi kiasi kwamba wanapaswa “kubatzwa” ndani yake; kwamba Roho huyu huyu ulimwengu haungeweza kumpokea; kwamba aje kama “mfariji,” akumbuke mafundisho yote ya awali ya Kristo, na kuwaongoza katika kweli yote, na kufunua wakati ujao kwa ufahamu wao; kwamba alipaswa kusema kupitia kwao ukweli wote wa Kristo.

Hivyo, mitume wa Yesu waliopuliziwa walistahiliwa kimungu kwa ajili ya kazi yao kubwa. Na ili waweze kuwa na mamlaka ya kutosha, Mungu alifanya kazi pamoja nao, “akishuhudia pamoja nao kwa ishara na maajabu na kwa nguvu za namna nyingi, na kwa karama za Roho Mtakatifu, kwa kadiri ya nguvu zake mwenyewe” (Ebr. 2:4). Pia waliweza, kwa uwezo wa Mungu, kuua (Matendo 5) na kuwahuisha (Matendo 9:36-43); wangeweza "kuhifadhi" dhambi na wangeweza "kuziondolea"; walisimama mahali na walikuwa kinywa cha Kristo na Mungu. “Awasikeye ninyi anisikia Mimi, naye awakataaye ninyi anikataa Mimi; Huu hapa ni mlolongo wa viungo vitatu-- Mungu, Kristo, mitume; Mungu mbinguni, Kristo mpatanishi, na mitume duniani. Yeye anayeshika kiungo cha kitume anamshika Kristo, na Mungu Mwenyezi. Nisieleweke vibaya. Mitume wanashikilia wadhifa huu muhimu zaidi kwa sababu ya mafundisho yao yasiyo na dosari. Ni ajabu kwamba Mungu angempa mwanadamu uwezo huo; lakini ni mpango Wake, na lazima tunyenyekee kwa furaha.

Kanisa la kwanza lilitambua mamlaka hii kikamilifu. “Wakadumu katika mafundisho ya Mitume” (Matendo 2). Walijua kwamba walikuwa mabalozi wa Kristo; na kwamba neno lao, kwa hiyo, lilikuwa la mwisho katika yote yaliyohusu imani ya Kristo, na leo mamlaka iyo hiyo ya kitume inatumika. Mitume hawana warithi; hakuna zinahitajika. Imani, katika utimilifu wake wote, ilikuwa kwa njia yao, "ilitolewa mara moja tu kwa watakatifu; na iko ndani ya majalada ya Agano Jipya. Majaribio yote ya kuongeza au kuchukua kutoka kwa mamlaka ya mitume, iwe kwa kiti cha enzi, serikali, bunge, sinodi, mkutano, Papa, au shauri, ni vitendo vya uasi dhidi ya mapenzi ya Mungu. Yesu alitambua kwamba ulimwengu ulipaswa tu kuongoka “kupitia neno lao” (Yohana 17:20). Na Petro anasema kwamba Mungu alikuwa amewakabidhi "mambo yote yahasuyo uzima na utauwa." Tunahitimisha, basi, kwa kurudia ukweli kwamba watenda kazi waliovuviwa kwenye hema ya kwanza walikuwa ni aina za watenda kazi waliovuviwa kwenye ile ya pili, na kwamba kama vile ile ya kwanza ilivyofanya kazi, kwa usahihi na kikamilifu, ile hema ya kwanza kulingana na “mfano wa kimungu; hivyo mitume wa Yesu Kristo, chini ya uvuvio wa Roho Mtakatifu,

walifanya kazi na kukamilisha mfumo wa Kikristo; na maadili makuu tunayopaswa kujifunza kutokana na hili ni kukubalika kabisa na bila kibali kwa ukweli kama tunavyoupata katika Agano Jipya. Ikiwa wote wanaodai kumwamini Yesu wangekubali kanuni hii, na lakini “wangejitahidi pamoja kwa ajili ya imani ya Injili,” matokeo yangukuwa ni UMOJA--“Mwili mmoja, roho moja, tumaini moja, Bwana mmoja, imani moja, ubatizo mmoja, na Mungu mmoja na Baba wa wote. Je!

"Jina na madhehebu na vyama vinaanguka, Na Yesu Kristo awe yote katika yote."

Sura ya IV

VIFAA

Hema la kukutania na samani zake zilitengenezwa kwa aina mbalimbali za vifaa vya thamani: fedha ya dhahabu, shaba, mawe ya thamani, mbao za akasia, kitani nzuri, ngozi za gharama kubwa, rangi, embroidery tajiri, nk. Jambo la kwanza tunaloweza kuona kwa faida ni kwamba, mambo haya yote yalikuwa ni matoleo ya hiari ya watu wa Mungu. “BWANA akanena na Musa, na kumwambia, Nena na wana wa Israeli kwamba wanitwalie sadaka; kwa kila mtu ambaye moyo wake umemkubali, mtatwaa matoleo yangu; (Kut. 25:1-9). "Wakaja kila mtu ambaye moyo wake ulimhimiza, na kila mtu ambaye roho yake ilimpendeza, wakaleta matoleo ya Bwana kwa ajili ya kazi ya hema ya kukutania, na kwa ajili ya utumishi wake, na kwa mavazi matakatifu. Wakaja wanaume kwa wanawake, wote wenye moyo wa kupenda, wakaleta vikuku, na pete, na pete za muhuri," &c. (sura ya 35:20-24) “Nao (wafanya kazi) wakapokea kutoka kwa Musa matoleo yote ambayo wana wa Israeli walikuwa wameyaleta kwa ajili ya huo utumishi wa mahali patakatifu ili kufanya nao, na bado wakamletea matoleo ya hiari kila siku asubuhi. .... wala mwanamke asifanye kazi yo yote kwa ajili ya matoleo ya mahali patakatifu, kwa hiyo watu walizuilwa wasitoe.” (Kut. 36:3-6 .) Hivyo kwa wito wa Kimungu watu waliitikia kwa ukarimu mwingi sana hivi kwamba iliwabidi KUZUIWA KUTOA!mfano mzuri wa kujidhabihu!

Tuna katika tukio hili kielelezo cha kanuni ya hiari ambayo inaenea mpango mzima wa ukombozi wa mwanadamu kutoka kwa sababu yake kuu ya kwanza hadi athari yake ya mwisho. "Mungu aliupenda ulimwengu hata akamtoa Mwanawe pekee," na Yesu "alitupenda sisi, AKAJITOA kwa ajili yetu." "Kwa NEEMA tumeokolewa, kwa njia ya imani; ambayo hiyo haikutokana na nafsi zetu, ni ZAWADI ya Mungu." "Enyi kila mwenye kiu, njooni majini; na yeye asiye na fedha, njoni mnunue na kula bila fedha na bila bei." Mungu anafurahia kutoa. Yeye hutoa vitu vyote - uhai na riziki za uzima; wokovu; na gharama zake zote kubwa. Na hufurahia sadaka za hiari za viumbe vyake. Halazimishi mtu. Fundisho la “ushawishi usiozulika wa Roho Mtakatifu” linapingana na fikra na roho ya Biblia. Ikiwa Kristo anasimama kwenye mlango wa moyo wa mwanadamu akiita na kubisha, lazima sisi wenyewe tufungue na kumruhusu aingie; ikiwa Mungu anasema, “Enyi kila mwenye kiu, njooni majini,” LAZIMA TUJE WENYEWE na kunywa. Hatatulazimisha. WATU WASIPOTAKUJA, ili wawe na uzima, lazima waangamie. Mungu hatawalazimisha. Amesema "Watu wangu watakuwa watu wanaojitolea katika siku ya uwezo wangu." Hili linatumika kweli kweli kwa dini ya Kikristo! Siku ya Pentekoste, watu “kwanza walijitolea wenyewe kwa Bwana”

chini ya ombi la nguvu la Mtume Petro, na kisha likafuata tukio ambalo kwa njia ya ajabu linapatana na tukio lililosimuliwa. Kama vile watu walivyoleta bure mali zao kwa mwito wa Musa, ndivyo, watu “walipolipokea neno la Mtume kwa furaha, wakabatizwa,” tunaambiwa kwamba “hakuna hata mmoja wao aliyesema ya kwamba katika vitu alivyokuwa navyo ni mali yake mwenyewe... (Matendo 4:32-34). Jinsi kweli katika Kristo lazima iwe imeshika mioyo yao! Laiti waamini wangeshika wokovu wa Mungu sasa kama walivyoushika basi kusingekuwa na haja ya kuomba na kuomba pesa kidogo ili kuendeleza kazi ya Bwana. Hakuna sheria katika agano jipya inayosema "Nawe utatoa." Mungu ametuacha huru kimakusudi kufanya kama moyo wetu unavyotusukuma. “Kama kuna nia ya kutaka, inakubaliwa kama alivyo navyo mtu, si kama asivyo nacho. "Lakini nasema neno hili, ya kwamba apandaye haba atavuna haba; apandaye kwa ukarimu atavuna kwa ukarimu. Kila mtu na atoe kama alivyokusudia moyoni mwake, si kwa huzuni wala si kwa lazima; maana Mungu humpenda yeye atoaye kwa moyo wa ukunjufu" (2Kor. 8:12; 9:6-8).

Lakini wakati tumeachwa huru hivyo, ni nani aliye na dhana hafifu ya thamani ya “zawadi isiyoneneka” ya Mungu kwetu hatakuwa tayari kusema “Je!

Tunaweza kutambua, katika nafasi ya pili, ili kukidhi mahitaji ya hema, watu wa Mungu pekee ndio waliotiwa mwito. Inaweza kusemwa kwamba hawakuweza kufanya lolote lingine; lakini hiyo itakuwa kudhani sana. Kwamba hawakuomba kutoka kwa ulimwengu wa nje ni ukweli unaopatana na desturi ya Wakristo wa kwanza. Hawakuchukua chochote kutoka kwa wapagani ili kuwaunga mkono katika kuhubiri injili, au kulijenga kanisa.

Kisha, katika nafasi ya tatu, thamani ya vifaa vilivyotumiwa kwenye hema huelekeza kwenye "utajiri usiochunguzika wa Kristo." Kwa yale mambo ambayo WANADAMU wanathamini sana, utajiri usio na kifani wa injili unaonyeshwa. Vitu vyote hapa ni vya thamani. Yesu ni wa thamani, kwa Mungu na kwetu; amani na msamaha ni vya thamani; uwepo wa Kristo, na faraja ya Roho Mtakatifu ni ya thamani; na tumaini tukufu la uzima wa milele ni la thamani. Yote ni ya thamani kwetu sisi tunaoamini.

SURA V

MAHAKAMA

KIWANGO, kilichoitwa ua wa maskani, kilikuwa na urefu wa mikono 100 na upana 50. Fomu hiyo ilikuwa ya mraba wa mstatili. dhiraa moja ilikuwa 1.824 ft. Kwa hiyo urefu ulikuwa kama 185 ft. na upana kama 88 ft. Hema ilisimama ndani ya ua huu kuelekea mwisho wa magharibi, na kuelekea mashariki. Ua huo ulikuwa wa pazia la kitani nzuri iliyosokotwa, ambalo liliungwa mkono imara na nguzo sitini za shaba, upande wa kaskazini, na ishirini upande wa kusini, na nguzo kumi kila mwisho. Nguzo hizo ziliwekwa ndani ya vikalio vya shaba na kuvikwa taji za fedha au "sura." Katika mwisho wa mashariki kulikuwa na "lango la ua," karibu 35 ft. Ilifanyizwa kwa pazia zuri la rangi ya buluu na ya zambarau na nyekundu na kitani nzuri iliyosokotwa. Kunyongwa kuliungwa mkono na nguzo nne, sare na sehemu iliyobaki. Kwa hiyo ua ulikuwa wa juu vya kutosha kuzuia hema isionekane na macho ya wote isipokuwa wale waliofika kwenye mlango

uliowekwa na kutamani kuingia na sadaka zao. Hatusomi kwamba kiwanja hicho kilifikiwa na watu wote, wawe waabudu au la; ila tu (inaonekana) kwa wale waliokuja kutoa dhabihu. Skrini nzuri ya "lango" bila shaka iliwekwa karibu, lakini kila mara ilivutwa kando kwa urahisi ili kumkubali yeyote na kila aliyetaka kumkaribia Mungu.

Sasa tunaweza kujifunza angalau masomo matatu mazuri sana kutoka kwenye ua huu.

1. Mambo ya kina ya Mungu katika Kristo, "mambo ya Roho wa Mungu," hayafichuliwi macho ya kutojali au kukosoa ya wote. Kabla ya mwanadamu kuzielewa na kuzithamini, ni lazima aje katika umbali wa kuzielewa. Mwenyezi Mungu ameyaficha mambo haya kwa wenye hekima na akili (wa kidunia) na ameyateremsha kwa watoto wachanga. Lazima kuwe na roho ya unyenyekevu, inayofundishika, na moyo wa hiari, "MTU YEYOTE AKIPENDA kufanya mapenzi yake atajua habari ya yale mafundisho kwamba yanatoka kwa Mungu au kwamba yanatoka kwa wanadamu." "Moyo mnyoofu na mwema" ulikuwa udongo pekee ambamo mbegu ya Ufalme ilitia mizizi na kuzaa matunda. Mola wetu aliyebarikiwa aliwaambia Mayahudi: "Hamuamini kwa sababu nyinyi si wa kondoo wangu." Yaani, hawakuwa na mwelekeo wa kunyenyekea, na kujitoa kumfuata, kama kondoo mchungaji wao, na kwa hiyo hawakuweza kuamini. Hivi ndivyo inavyokuwa kwamba mtu mwenye kushuku anaweza kupata mengi katika Biblia ili kumtia nguvuni, wakati Mkristo huona uzuri kwenye kila ukurasa, katika kila mstari. Kwa hao wanaopotea kwa kutokuamini mambo ya Mungu ni upuzi; bali kwa wale wanaomwamini Kristo ni nguvu ya Mungu na hekima ya Mungu. Yote haya yanaonekana kuonyeshwa kimbele na ua wa hema la kukutania. Basi na tuwe na hekima; twende langoni; tuingie na dhabihu na sadaka. "Heri walio maskini wa roho, maana ufalme wa mbinguni ni wao. Heri wenye moyo safi maana hao watamwona Mungu."

2. Lango lilikuwa pana. Wote waliotamani kuja mbele za Mungu kwa toba na sadaka walikuwa huru kufanya hivyo. Kwa hiyo, mlango wa rehema unasimama wazi, na "yeyote anayetaka" anaweza kuingia. Rangi zenyewe za chandarua za lango la ua zilipendekeza. Bluu inaelekeza mbinguni; zambarau inazungumza juu ya mrahaba; nyekundu (dondoo ya mdudu) inaelezea unyenyekevu na mateso; kitani safi nyeupe inaonyesha utakatifu. Yote yamejumlishwa katika Yesu Kristo. Alikuwa kutoka mbinguni, Mwana wa kifalme wa Mungu aliye hai, ili ajinyenyekeze Mwenyewe na kuwa mtiifu hadi kifo ili apate kutukombo kwa damu Yake ya thamani zaidi, na Alijitoa Mwenyewe bila doa kwa Mungu. Kwa hivyo Yeye ndiye "njia, na kweli na uzima, na mtu haji kwa Baba ila kwa njia yake."

3. "Sura" au taji zilizoweka taji za nguzo za shaba zilitengenezwa kwa pesa za upatanisho zilizochukuliwa kutoka kwa Waisraeli kwa kuhesabiwa kwao. Wanaume wote kuanzia umri wa miaka ishirini na zaidi walitakiwa kutoa nusu shekeli ya fedha kwa ajili ya fidia yake (Kut. 30:11-16), thamani ya 1/2. Tajiri hawakuruhusiwa kutoa zaidi, wala masikini kidogo. Hivyo, huku akizingatia njia za wote, Mungu pia aliwafundisha hitaji la ukombozi wa pamoja kwa wote. Mtume anaonekana kurejelea taasisi hii anaposema, "Mlikombolewa si kwa vitu viharibikavyo, kwa fedha na dhahabu... "Hakuna tofauti, kwa maana wote wamefanya dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu."

Sura hizi, basi, zingemkumbusha kila mara Mwisraeli bei ya ukombozi Wake. Sasa nimeeleza kwamba maskani ilifichwa kwa mwangalizi asiyejali na asiyejali. Lakini vifuniko hivi vya fedha vingekana daima, vikiwa juu ya nguzo za shaba na kupanda juu ya pazia. Hili linapendekeza jambo muhimu; yaani, ulazima wa kuweka msalaba wa Kristo, au tuseme Kristo aliyesulubiwa, mbele ya ulimwengu. Ni wajibu na fursa ya Kanisa kuhubiri injili kwa kila kiumbe, ili kuelekeza kwenye bei ya ukombozi wa mwanadamu. Kuhubiri kwa Kristo ndicho kitu kinachomvuta mwenye dhambi kwa Mungu. "Mimi, nikiinuliwa juu ya nchi, nitawavuta wote kwangu. "Siionei haya Injili, kwa maana ni uweza wa Mungu uuletao wokovu, kwa kila aaminiye." Ukombozi unapaswa kuwa jambo kuu katika kuhubiri injili. Mahubiri mengi yamepotea—hayafai kitu, kwa sababu wahubiri hawazingatii ukweli muhimu, unaokoa. Kisha tena, ushuhuda wa kimya wa maisha ya ukombozi wa Mkristo pia unapendekezwa na taji hizi za fedha. Hii ndiyo njia--pengine ndiyo inayoeleza zaidi----ambayo wote wanaweza na wanapaswa kumhubiri Kristo. "Vivyo hivyo nuru yenu na iangaze mbele ya watu, wapate kuyaona matendo yenu mema, wamtukuze Baba yenu aliye mbinguni." "Mlinunuliwa kwa BEI; basi, mtukuzeni Mungu katika miili yenu na roho zenu ambazo ni zake."

"Yachukue maisha yangu na yawe wakfu, Bwana, Kwako."

SURA YA VI

MUUNDO

MPANGO wa msingi wa maskani ulifanana kwa umbo na uwiano na mahakama. Kuta zake zilifanyizwa kwa mbao 48 za mti wa akasia, zilizofunikwa kwa dhahabu safi. Ubao huu ulikuwa na urefu wa futi 17½ na upana wa 2½.

Walikuwa fasta perpendicularly katika soketi fedha. Kulikuwa na soketi 96, talanta moja ya fedha katika kila moja, ambayo thamani yake katika fedha zetu ingekuwa £34,200. Kulikuwa na mbao 20 kila upande na 8 mwisho wa magharibi. Waliunganishwa kwa uthabiti kwa pete za dhahabu na pau za mbao zenye mlalo zilizofunikwa kwa dhahabu. Kwenye mwisho wa mashariki, au lango, kulikuwa na nguzo tano za mbao zilizofunikwa kwa dhahabu kwa ajili ya mlango. Nguzo nne za kitu kimoja ziliwekwa ndani ya jengo, zaidi kidogo ya katikati, kwa pazia; ambayo iligawanya "takatifu" na mahali "patakatifu zaidi". Mfumo wote ulikuwa rahisi mara moja, na bado ulikuwa tajiri kupita maelezo. Ilichukuliwa kwa hali ya ajabu. Ilijengwa juu ya kanuni madhubuti za kisayansi. Ingawa uimara na nguvu zake zilikuwa kubwa sana, ilijengwa sana hivi kwamba inaweza kuondolewa au kuwekwa kwa muda mfupi sana.

Hema yenyewe ilikuwa mfano wa Kanisa. Nataka hili likumbukwe kwa uthabiti. Naam, hii ikiwa hivyo, tunapaswa kujifunza nini kutokana na muundo wake wa jumla? 1. Kwamba Kanisa la Mwenyezi Mungu ni rahisi ajabu na tajiri wa utukufu; na ilichukuliwa kwa njia ya ajabu kulingana na mahitaji ya mwanadamu katika nyakati zote na hali ya hewa. Ni mfumo kamili. Haiwezekani kuliboresha Kanisa la Agano Jipya, ingawa wengi wamejaribu kufanya hivyo. Lakini wamefanya onyesho la upumbavu wao tu. 2. Mbao hizo ziliwekwa katika soketi kubwa za fedha, zilizotengenezwa kwa pesa za ukombozi, kabla ya kurejelewa; kusimama ndani na juu ya bei ya

upatanisho! Jinsi tulivyo hapa tena tunakumbushwa juu ya msingi wa Kanisa la Mungu. Inaegemea juu ya upatanisho wa Kristo, ambao hauwezi kuthaminiwa. Kwa kifo chake aliweka msingi ambao Kanisa limejengwa juu yake. "Msingi mwingine hakuna mtu awezaye kuuweka, isipokuwa ni ule uliokwisha kuwekwa, ambao ni Yesu Kristo." Tumejengwa juu ya msingi wa mitume na manabii (yaani, msingi walioujenga), Yesu Kristo mwenyewe akiwa jiwe kuu la pembeni.

3. Kwa umoja wa hema unadhihirishwa umoja wa mfumo wa Kikristo, na Kanisa la Yesu Kristo. Kama vile kulikuwa na njia moja tu ya kuingia, na maskani moja, vivyo hivyo kuna njia moja tu ya wokovu, na Kanisa moja. Paulo aliwaandikia Waefeso hivi: "Basi, mimi niliye mfungwa katika Bwana, nawasahi mwenende inavyoustahili wito wenu mlioitwa, kwa unyenyekevu wote na upole, kwa saburi, mkichukuliana katika upendo, mkijitahidi kuuhifadhi umoja wa roho katika kifungo cha amani. Mungu mmoja, naye ni Baba wa wote, aliye juu ya wote, na katika yote na ndani ya yote" (Efe. 4:1-6). Kwa Wakorintho mtume yuleyule anaandika hivi: "Mkamilishwe katika nia moja na fikira moja. Tena, asema: "Jengo lote, likiunganishwa vyema, hukua hata kuwa hekalu takatifu (patakatifu) katika Bwana. Katika yeye ninyi nanyi mnajengwa pamoja kuwa maskani ya Mungu katika Roho." Bwana wetu aliyebariwa pia aliomba kwa maneno haya: "Naomba ... ili wote wawe na umoja; kama wewe, Baba, ulivyo ndani yangu, nami ndani yako; hao nao wawe ndani yetu; ili ulimwengu upate kusadiki ya kwamba ndiwe uliyenituma."

Hakuna kukosea mafundisho haya. Kusudi la Mungu ni kwamba kuwe na "kichwa" kimoja - Kristo, na "mwili mmoja" - Kanisa; kwamba pasiwe na "mgawanyiko katika mwili," bali watu wote wa Kristo wawe kitu kimoja; kwamba umoja huu usiwe hisia tu, bali ukweli ambao ungeushangaza "ulimwengu" kwa asili ya kimungu ya mwanzilishi wake; na kwamba ni wajibu wa wote wanaodai kuwa ni wa Kristo kujitahidi kuleta na kudumisha umoja huu. Na jinsi mtu yeyote anayekiri kumpenda Bwana Yesu, mbele ya maombi yake ya dhati yalizonukuliwa hapo juu, anavyoweza kuunga mkono au kusih utengano wa madhehebu, ninashindwa kuelewa. Maelfu ya wanaojiita Wakristo, wakijikuta wamezungukwa na mtandao mkubwa wa madhehebu, badala ya kufanya kila wawezalo kuuvunja, wanajitahidi kutafuta visingizio vyake, na hata mabishano kwa upande wake. Lakini haiwezi kamwe kulindwa na Neno la Mungu. Kwa kweli, Maandiko yanashutumu na kuishutumu kwa lugha isiyoeleweka. "Basi nasema hivi, ya kwamba kila mmoja wenu husema, Mimi ni wa Paulo, na, Mimi ni wa Apolo, na, Mimi ni wa Kefa; na, Mimi wa Kristo. JE, KRISTO AMEGAWANYIKA? Je! Paulo alisulubishwa kwa ajili yenu? (1Kor. 1:10-13.) "Na mimi, ndugu, sikuweza kusema nanyi kama na watu wa rohoni, bali kama na watu wa mwilini, kama na watoto wachanga katika Kristo. Naliwalisha maziwa, si chakula; kwa maana hamngeweza kustahimili, lakini hata sasa hamwezi, kwa maana bado ni watu wa tabia ya mwilini; asema, Mimi ni wa Paulo, na mwingine, Mimi ni wa Apolo, je! Katika kanisa la Korintho zilionekana ishara za kwanza—zingekuwa za mwisho—za migawanyiko ya kimadhehebu na majina ya vyama. Na mara tu walipotokea, ndipo sauti ya uvuvio ilipowahukumu mara moja kuwa ni watu wa kimwili, na kinyume na roho tamu ya muungano iliyopoliziwa ndani ya Kanisa la kwanza. Muungano ni nguvu. Ni "kitu cha uzuri, na furaha milele," wakati utakatifu, usafi na upendo ni vifungo. Mtunga-zaburi angeweza kuimba hivi: "Tazama, jinsi ilivyo vema, na kupendeza, Ndugu wakae pamoja, kwa umoja! Ni kama mafuta ya thamani kichwani, Yashukayo ndevuni, ndevu za Haruni, Yashukayo kwenye upindo wa mavazi yake; kama umande wa Hermoni, Ushukao juu ya Milima

ya Sayuni, ushukao juu ya milima ya Sayuni, naam, hata milele. 133). Sura hizi mbili, marhamu na umande, zinaonyesha harufu nzuri na kuburudisha, na zinaonyesha vizuri raha za muungano wa Kikristo.

“Jinsi kulivyo kutamu, jinsi macho yalivyo ya mbinguni, Wakati wale wampendao Bwana Katika amani ya wenzao wanafurahi, Na hivyo kulitimiza Neno.

Kila mmoja awezapo kuhisi kuugua kwa ndugu yake, Na kuchukua sehemu pamoja naye; Huzuni inapotoka jicho hadi jicho, Na furaha kutoka moyoni hadi moyoni.

Tusipokuwa na husuda, dharau na kiburi, Matakwa yetu yote hapo juu, Kila mmoja anaweza kuficha mapungufu ya ndugu yake, Na kuonyesha upendo wa ndugu.

Wakati upendo, katika mkondo mmoja wa kupendeza, Katika kila kifua hutiririka; Muungano unapokuwa mtamu, na heshima, Katika kila tendo hung'aa.”

Ikiulizwa, "Muungano wa Kikristo unawezaje kupatikana?" jibu ni rahisi. Kama vile Waisraeli walijitolea na kumfuata Musa kama kiongozi wao na mpaji-sheria, na sio mtu mwingine, vivyo hivyo lazima tumfuate Kristo, na sio mtu mwingine yeyote. Agano Jipya ni kitabu chake cha sheria, kilichotolewa kwa mwongozo wetu pekee. Kwa kuridhika na hilo pekee, bila imani ya kibinadamu au uongozi wa kibinadamu, lazima sote tuwe wamoja katika imani na wamoja maishani.

SURA YA VII

KUFUNIKA

KULIKUWA na vifuniko vinne vya hema, vilivyowekwa juu ya jingine. Inaonekana ajabu kwamba kungekuwa na wengi; lakini labda ishara zao ndio maelezo bora zaidi. Ninaona kwamba neno "upatanisho" katika Agano la Kale ni, katika Kiebrania, neno ambalo linamaanisha kifuniko. Hii inakumbuka kwa lazima tukio hilo kuhusiana na anguko la wazazi wetu wa kwanza. Tunasoma kwamba baada ya kuanguka kwao waliona haya kwa ajili ya uchi wao, wakajifanyia nguo za majani ya mtini. Lakini Mungu hakupendezwa na kifuniko hiki. Kwa mikono yake mwenyewe, inaonekana, aliwatengenezea Adamu na mkewe nguo za ngozi, na kuwavika. Sasa je, si jambo la akili kudhani kwamba wanyama waliochinjwa ili kupata ngozi, je, ni wale waliotolewa kwanza katika dhabihu? Kaini na Abeli walielewa kuhusu dhabihu; maarifa yao walipata wapi? Hakika kutoka kwa wazazi wao, ambao nao walipata habari zao moja kwa moja kutoka kwa Mungu. Kwa kudhani basi hii ilikuwa hivyo, tamasha ni nzuri kiasi gani? Ingawa Yehova anatoa ahadi yenye neema ya uzao wa mwanamke, Yeye atoa somo la kusudi katika kuchinjwa kwa wahasiriwa wasio na hatia: na kwa ngozi zao hufunika aibu ya mwanadamu mwenye dhambi. Je, wazazi wetu wa kwanza walifahamu ishara tukufu? Hatujui. Lakini kwetu sisi jinsi tukio hili linatukumbusha kwa namna ya kushangaza juu ya “Mwana-Kondoo wa Mungu, aichukuaye dhambi ya ulimwengu,” ambaye kwa damu yake tuna ukombozi na ambaye kwa haki yake aibu yetu inafunikwa! Lakini baada ya alama zote za Kristo katika Agano la Kale lakini kwa sehemu imeweka Ukombozi ulio ndani ya Kristo Yesu. Matumizi ya kifuniko yalikuwa kuficha, sio kufuta au kufuta. Lakini katika

Kristo dhambi zetu "zinafutwa" - zimesafishwa. Doa, hatia, aibu, huondolewa. Hawakumbukwi tena. Huenda tusiwasahau, kidonda ni kirefu sana na kichungu kwa sisi kusahau. Lakini Mungu anasema, "dhambi zao na maovu yao sitayakumbuka tena." Si tu kufunikwa, lakini expunged; sio tu kusamehewa, lakini kusahauliwa. "Tunahesabiwa haki," tunatangazwa "wenye haki." "Tukiisha kuhesabiwa haki itokayo katika imani, na mwe na amani kwa Mungu, kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo." "Amefanywa kwetu hekima, haki, utakaso, na ukombozi." Je! si basi kwamba vifuniko vya hema vinazungumza juu ya upatanisho? Lakini hebu tuchunguze vifuniko hivi tofauti.

KUFUNIKA KWA NGOZI MBAYA.

Kifuniko cha nje kabisa, ambacho kilificha vingine vyote, kilitengenezwa kwa ngozi za pomboo (wengine wanafikiria ngozi za muhuri, wengine ngozi za poyi zinakusudiwa). Nyenzo hii ilifaa sana kupinga mabadiliko ya hali ya hewa. Ilionekana kuwa giza, isiyo na adabu na isiyovutia. Kutoka kwa wimbo wa Sulemani, sura ya. 1:5, ingeonekana kwamba mahema, siku hizo, kwa kawaida yalitengenezwa kwa nyenzo nyeusi. Katika sura iliyotangulia tuliona kwamba maskani ilikuwa imefichwa kutoka kwa macho ya kawaida. Lakini hata wakati kuonekana kutoka nje hapakuwa na uzuri juu yake. Sasa katika uwazi huu wa nje, nadhani tuna ukweli muhimu zaidi uliowekwa. 1. Kuhusu nafsi ya Mola wetu aliyebarikwa duniani. Nabii Isaya alitabiri "Uso wake ulikuwa umeharibika kuliko wanadamu wote, na umbo lake kuliko wanadamu" (Isa. 52:14). "Atamea mbele zake kama mche mwororo, na kama mzizi katika nchi kavu; hana umbo wala uzuri; na tumwonapo, hakuna uzuri hata tumtamani. Amedharauliwa na kukataliwa na wanadamu, mtu wa huzuni nyingi, ajuaye huzuni; na kama mtu ambaye watu humficha nyuso zao, alidharauliwa wala hatukumthamini." Je! 53:2,3. Haya yote, kama kila msomaji wa Biblia ajuavyo, yalitimizwa hadi waraka wa Yesu Mnazareti. Ni ajabu jinsi gani kwamba Myahudi mwenye kiburi aliudhika, na mawazo yake ya kufaa yalishtuka, wakati yule seremala maskini wa Nazareti alipodai kuwa ndiye Masihi—tumaini la Israeli! Wachoraji kwa kawaida hufurahia kumwakilisha Yesu wakiwa na uwepo wa fahari, uso wa kimungu, na mwanga wa nuru kuzunguka kichwa Chake. Kweli, nadhani ni ya asili sana, lakini yote ni makosa. Kama angepata kuwa na uzuri wowote wa asili, kufichuliwa Kwake, umaskini, huzuni na taabu vilitosha zaidi kuuondoa. Inapatana zaidi na akili na Maandiko kuwakilisha uso Wake na umbo lake lililoharibiwa kuliko ilivyo kawaida kwa wana wa binadamu. Kwa nini ilikuwa hivi? Kwa sababu halikuwa kusudi Lake "kuteka jicho la kimwili." Si utukufu wa umbo Lake, bali wa tabia na kazi Yake, ndio ungekuwa kivutio. 2. Vile vile inatumika kwa Kanisa la Kristo. "Ufalme wa mbinguni (ambao Kanisa la Mungu linafanya sehemu muhimu) hauji kwa mwonekano wa nje." Haikuletwa ulimwenguni kwa fahari na maonyesho makubwa. Mitume, kama Bwana wao, walikuwa watu maskini, watu wa hali ya chini na mazingira. Kanisa walilolijenga lilikuwa usahili wenyewe. Vivutio vyake vilikuwa kimsingi na vya kiroho kabisa. Haikuwa na heshima za kidunia kutoa; lakini mengi ya kubeba msalaba, umaskini na mateso kwa ajili ya Kristo. Imani yake, mafundisho yake kanuni zake zote zilikuwa sawa "kwa hao wanaopotea, ni upuzi." Mahali pake pa kukutania palikuwa "mapango ya dunia," vyumba vya juu au mashamba. Hata hivyo ilitoka ikishinda na kushinda. Ilijifanya yenyewe kuhisiwa kila mahali, kutoka kwenye pango hadi kwenye kiti cha enzi, na kutoka mwisho mmoja wa dunia hadi mwisho mwingine. Ukristo, kama ulivyokuja kutoka kwa mikono ya Kristo na Mitume ulikuwa na uadui mkubwa kwa ubatili wote wa fahari na maonyesho, na roho yake haibadiliki. Asili yake haijabadilika.

Ni nini basi kinachopaswa kusemwa kuhusu kiburi na maonyesho ya ubatili ya makanisa na maprofesa wa siku hizi? Je, majengo yetu makuu, madirisha yaliyopakwa rangi, vyombo vya gharama kubwa, watumishi wanaolipwa mishahara mikubwa, "makusanyiko ya mtindo," yanamaanisha nini, lakini kuachana na usahili ulio ndani ya Kristo Yesu? Mambo haya yanaweza kupata kibali cha wanadamu, hasa watu wa kilimwengu, lakini yanadhoofisha na kulemaza nguvu za kiroho za kanisa. Wanapunguza mstari mkali wa kuweka mipaka kati ya kanisa na ulimwengu; wanaongoza kwenye tofauti na heshima ya watu katika kanisa kulingana na nafasi ya kijamii; wanafungua njia ya uanachama bila kubadilika. Ukristo hauhitaji vifaa hivyo. Inaendelea vizuri zaidi bila wao; si kwa kupata watu wengi wanaostahiwa, bali katika kuwaokoa watu na dhambi zao. Kwa kujishughulisha na kiburi na anasa za kimwili, na kwa kutoa vishawishi ambavyo havipatani na roho ya Kristo, tunashinda kusudi kuu la injili. Kwa hiyo, tunahitimisha kwamba kama vile hakukuwa na kitu chochote kuhusu nje ya hema ya kukutania kuvutia, vivyo hivyo hapapaswi kuwa na vivutio vya kimwili na vya mvuto vilivyounganishwa na Kanisa la Mungu.

KUFUNIKA KWA NDANI

Kwa ajili ya kutofautisha, inaweza kuwa vyema sasa kuzingatia kifuniko kama inavyoonekana kutoka ndani ya hema, au kifuniko cha ndani zaidi. Hakuna kitu kinachoweza kuvutia zaidi kuliko tofauti kati ya nje na ndani ya hema. Ya kwanza, kama tulivyoona, ilikuwa giza, sombre na unattractive; lakini yule wa mwisho alikuwa tajiri na mzuri sana. Tumeona kwamba ilikuwa na kuta za dhahabu safi. Ilikuwa pia na samani iliyochongwa vizuri ya dhahabu safi. Na kando ya hayo palikuwa na pazia la mlango, lililokuwa limefungwa, likiziba nuru ya mchana; pazia na kifuniko kama inavyoonekana kutoka ndani; haya yote yalitengenezwa kwa umbile na rangi sawa nzuri. Chumba cha kwanza kilimulikwa na zile taa saba angavu za kinara cha taa cha dhahabu; na Patakatifu pa Patakatifu paliwashwa na Shekina, nuru tukufu kutoka mbinguni, ambayo ilimulika hadi kwenye kiti cha rehema. Basi, lazima maskani hiyo ingekuwa yenye kupendeza sana kama inavyoonekana kutoka ndani! Kifuniko cha ndani kilikuwa cha kitani nzuri iliyosokotwa, rangi ya buluu, zambarau na nyekundu; takwimu za malaika (huenda zaidi kazi ya taraza za nyuzi nzuri za dhahabu) zilitengenezwa kwenye mapazia. Sasa utukufu huu wote, uzuri, na utajiri ni wa kukisia. Inazungumza nasi juu ya uungu wa Kristo. Alikuwa "Mungu aliyedhihirishwa katika mwili." Alikuwa na utukufu, lakini ulikuwa wa kiroho, na si wa kimwili; "tukauona utukufu wake," asema Yohana, "utukufu kama wa Mwana pekee atokaye kwa Baba; amejaa neema na kweli." "Yeye kwa kuwa ni mng'ao wa utukufu wake na chapa ya nafsi yake, akivichukua vyote kwa neno la uweza wake, akiisha kufanya utakaso wa dhambi, aliketi mkono wa kuume wa Mungu" (Ebr. 1:3). Musa alipomwambia Mungu, nakuomba unionyeshe utukufu wako, Mungu alijibu, "Nitapitisha WEMA Wangu wote mbele zako. Kwa hiyo utukufu mkuu wa Kristo duniani ulikuwa ni wema wake. Tena, utukufu wa ndani wa hema unazungumza na utukufu wake wa ndani wa Kanisa. Uzuri wake ni wa kiroho, na si wa kimwili.

"Binti ya Mfalme ni mtukufu ndani." "Ndivyo mfalme atautamani uzuri wako, na kumwabudu."
"Wewe ni mzuri, mpenzi wangu."

Utakatifu, nia ya mbinguni, unyenyekevu mtamu na utii kamili kwa mapenzi ya Mungu, ambayo yalimfanya Yesu kuwa mzuri sana duniani, ndizo neema zinazolipamba Kanisa la kweli la Kristo

katika vizazi vyote. Hapo awali tumeona maana zinazowezekana za rangi na takwimu kwenye hangings, pazia, na kifuniko.

Wanazungumza juu ya mbinguni, unyenyekevu, utukufu wa kifalme na usafi. Ili kuelewa mambo haya ni lazima tuingie, na “kukaa ndani” ya Kristo na Kanisa Lake. Haziwezi kuthaminiwa au kueleweka isipokuwa kivitendo na kwa majaribio. Sababu wala uchunguzi hauwezi kutupa baraka ya patakatifu. Vitu vingine lazima vionjeshwe kabla ya utamu wake kueleweka. Mwenye kushuku hudhiki nini, katika asili ya mambo, hana uwezo wa kufahamu. Maneno haya ni ya kweli jinsi gani: “Onjeni mwone ya kuwa Bwana yu mwema; heri mtu yule anayemtumaini. Na pia maneno ya Petro: “Yatamanini maziwa ya akili yasiyoghoshiwa, ili kwa hayo mpate kuukulia wokovu, ikiwa mmeonja ya kwamba Bwana ni mwenye neema.

Bila kuonja huku, hakuwezi kuwa na hamu hii ya chakula chenye lishe kinachotokana na ushirika na Mungu. Lakini yeye ambaye “ameonja” hamu yake ya kula imenoa, na anatamani kujazwa na utimilifu wa Mungu katika Kristo.

Utukufu wa Kanisa pia ni wema wake. Mafundisho ya Yesu na mitume wake karibu kabisa yanahusiana na tabia. Katika Kanisa, matendo ya mwili--"uasherati, uchafu, ibada ya sanamu, kutamani, uchawi, uadui, fitina, wivu, hasira, fitina, mafarakano, uzushi, husuda, ulevi, ulafi na mambo mengine kama hayo"--yanapaswa kuhukumiwa vikali na kuangamizwa; bali matunda ya Roho—“upendo, furaha, amani, uvumilivu, utu wema, fadhili, uaminifu, upole, kiasi”—hukuzwa na kukomaa, mpaka yananing’inia kwa wingi sana kuhusu maisha ya watakatifu.

KUFUNIKA KWA NGOZI ZA MWANAUME.

Kati ya vifuniko viwili vilivyoelezwa hivi karibuni kulikuwa na wengine wawili. Ili iliyo karibu na kifuniko cha nje cha "ngozi za pori" ilitengenezwa kwa "ngozi za kondoo waume zilizotiwa rangi nyekundu." Rangi nyekundu inapaswa kutolewa kutoka kwa mdudu. Hii inadhihirisha usemi wa Daudi, ambaye alikuwa akizungumza kwa ajili ya Kristo, "Mimi ni mdudu, wala si mtu." Mdudu amechukiwa, na kukanyagwa chini ya miguu ya mwanadamu. Kama inavyotumika kwa Yesu, inadhihirisha unyenyekevu Wake wa ajabu kwa wokovu wetu. "Alidharauliwa na kukataliwa na watu." "Alidharauliwa, nasi hatukumhesabu kuwa kitu." "Ingawa alikuwa tajiri, alifanyika maskini kwa ajili yetu, ili sisi kwa umaskini wake tuwe matajiri." "Alifanyika chini kwa muda kidogo kuliko malaika, kwa sababu ya mateso ya mauti, ili kwa neema ya Mungu aionje mauti kwa ajili ya kila mtu." Ni kiasi gani “chini” kuliko malaika kinaweza kuhukumiwa kutokana na haya yafuatayo: “Iweni na nia iyo hiyo ndani yenu ambayo ilikuwamo pia ndani ya Kristo Yesu; ambaye yeye mwanzo alikuwa yuna namna ya Mungu, hakuona kule kuwa sawa na Mungu kuwa ni thawabu, bali alijifanya kuwa hana utukufu, akatwaa namna ya mtumwa, akawa ana mfano wa wanadamu;

Tunapoichukua hema kuwakilisha Kanisa jinsi linavyosimama kuhusiana na Kristo, ipasavyo tunaona katika hili kufunika sifa katika Kanisa la "nia ile ile iliyokuwa ndani ya Kristo Yesu." Bwana wetu aliyebarikiwa alitaka kukazia somo hili juu ya wanafunzi, kabla hajawaacha, kwa tendo zuri la unyenyekevu. “Akatwaa kitambaa, akajifunga, akaanza kuwatawadha wanafunzi miguu; na mara baada ya kutangaza maana ya somo hili la kitu: "Ninyi mwaniita, Mwalimu na Bwana, nanyi

mwatenda vema, kwa maana ndivyo nilivyo. Basi ikiwa mimi, niliye Bwana na Mwalimu, nimewatawadha miguu, imewapasa ninyi kutawadhana miguu ninyi kwa ninyi; kwa maana nimewapa kielelezo, ili mfanye kama mimi nilivyowatendea. Amin, amin, nawaambia, ikiwa mtumwa wake hajatumwa ni mkuu kuliko yeye, hamjui hata mtumwa wake ni mkuu kuliko yeye. mambo haya, heri ninyi mkiyatenda." Tunanyenyekezwa na kushushwa na dhambi, lakini tuna kiburi na kujaa majivuno, na si wepesi wa kujifunza undani wa ukweli huu mkuu. Lakini ni lazima kujifunza. "Mtu asipojinyenyekeza na kuwa kama mtoto mdogo, hawezi kuingia ufalme wa mbinguni." Na roho hii ya unyenyekevu lazima idumishwe. "Heri walio maskini wa roho, maana ufalme wa mbinguni ni wao."

"Aliye mkubwa kwenu na awe mtumishi wa wote." Hili ni somo gumu kulisimamia. Lakini ni wachache wanaotimiza kazi hiyo kikamilifu. Kwa aliye mkuu zaidi kuwa mtumishi wa wote - kushika nafasi ya chini kabisa - hakika ni tendo kubwa la kujinyima. Lakini Mola wetu ndiye aliyefanya hivyo; na hatupaswi kuona kuwa ni vigumu sana kuwa kama Yeye—kufuata nyayo Zake. Lo, kama somo hili lingejifunza na kutekelezwa kikamilifu, jinsi Kanisa lingeonyesha sifa za Mkombozi wake! Basi wote wangetafuta si utukufu wao wenyewe, bali wa Kristo. Hapo wote hawakutazama mambo yao wenyewe, bali ya wengine. Kila mmoja angejitahidi kutumia na kutumiwa kwa manufaa ya Kanisa, na kwa utukufu wa Kristo.

NYWELE ZA MBUZI KUFUNIKA

Kifuniko hiki kilikuja karibu na kifuniko kizuri cha ndani, na kwa hiyo kililala chini ya kifuniko cha ngozi za kondoo waume. Mbuzi walitolewa dhabihu. Katika siku kuu ya mwaka wote wa Waisraeli, siku ya Upatanisho, mbuzi wawili waliletwa kama sadaka. Mmoja alichinjwa kama SADAKA YA DHAMBI, na Haruni akaichukua damu yake ndani ya Patakatifu pa Patakatifu, na kuinyunyiza juu ya kiti cha rehema ili kufanya upatanisho kwa ajili ya watu wote. Yule mbuzi wa pili akachukuliwa akiwa hai, mpaka ukingoni mwa marago; na Haruni akaweka mikono yake miwili juu ya kichwa chake, na kuungama juu yake maovu yote ya wana wa Israeli, na makosa yao yote, naam, dhambi zao zote; kisha akaviweka juu ya kichwa cha yule mbuzi aliye hai, na kumpeleka nyikani kwa mkono wa mtu aliyekuwa tayari;

Msomaji atakumbuka maneno ya ufunguzi, akianzisha somo hili la vifuniko, kuhusu uhusiano kati ya kifuniko na upatanisho. Naam, inaonekana kwangu kwamba kifuniko hiki cha nywele za mbuzi hutukumbusha hasa upatanisho wetu mkuu. Na nadhani, pia, kwamba kuna mafundisho ya kimungu katika mpangilio wa vifuniko hivi. Utumizi wao wa kiishara unasimama kwa utaratibu hivyo-- Udhalilishaji, unyenyekevu, upatanisho, uzuri wa utakatifu, amani na baraka. Hivyo, Yesu alifanywa katika umbo la mwanadamu, kwa mfano wa mwili wenye dhambi, alijinyenyekeza, akafa kwa ajili ya dhambi zetu, na kuingia katika utukufu. Na hivyo pia tunakuja na dhambi zetu zote na aibu, katika unyenyekevu wa kina wa roho, tukitumainia damu ya upatanisho ya Yesu, na kupata msamaha, amani, uzuri wa utakatifu, na utukufu wa Mungu.

SURA YA VIII

MADHABAHU YA SHABA

ITapatana zaidi na mpango wa kazi hii ndogo ya kuzingatia baadaye vitu vilivyo katika ua wa maskani.

Ya kwanza kati ya hizo ilikuwa madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa. Hii ilikuwa na umbo la mraba, na ilitengenezwa kwa mbao za accasia zilizofunikwa kwa shaba. Ilikuwa tupu, haina juu wala chini; lakini wavu wa shaba wenye nguvu uliwekwa karibu katikati ili kushika moto na dhabihu. Madhabahu hii ilikuwa na upana wa futi tisa na kwenda juu futi tano na mahali pake palikuwa katika ua, moja kwa moja mkabala wa "lango" la ua na mlango wa hema, katikati ya kati. Jambo la kwanza ambalo linahitaji umakini wetu ni

MOTO

Moto wa madhabahu ya dhabihu uliwashwa kwanza na tendo la moja kwa moja la Mungu. "Utukufu wa BWANA ukawatokea watu, moto ukatoka mbele za Bwana--(pengine kutoka kwenye nguzo ya moto na wingu)--ukateketeza sadaka ya kuteketezwa na mafuta juu ya madhabahu, ambayo watu wote walipoiona walipiga kelele na kuanguka kifudifudi" (Law. 9:23-24). Hili lilifanyika ili kuwavutia watu kwa namna ya taadhima kabisa kwamba moto juu ya madhabahu hiyo ulikuwa ni moto wa Mungu; na ilikuwa na maana ya kutisha sana. Tunaona hapa pia kwamba moto kwenye madhabahu ulipaswa kuwaka milele. "Na moto ulio juu ya madhabahu utawaka juu yake, hautazimika. . . moto huo utawaka juu ya madhabahu, hautazimika kamwe" (Law. 6:12-13).

Sasa huu moto unamaanisha nini? Kuungua huku juu ya madhabahu, kusimama katika njia ya kukaribia hema, na uwepo mtakatifu? Inaonekana kwangu kuwakilisha jambo moja, na hilo pekee—haki ya Mungu katika adhabu ya dhambi! Inaonyesha "moto ambao hautazimika kamwe." Inasema kwamba "dhambi haiwezi kwenda bila kuadhibiwa." Inasema kwamba "Mungu wetu--(kutenda dhambi na kila kitu kilicho na dhambi juu yake)--ni moto ulao"; na kwamba "Hawezi kwa vyovyote kuwaondolea hatia." Yule maskini mwenye dhambi alipomleta mhasiriwa wake asiye na hatia ili achinjwe na kuteketezwa juu ya madhabahu hii alitambua adhabu yake mwenyewe iliyostahili katika shughuli nzima, na wazo moja kuu akilini mwake lingekuwa KUBADILISHA. "Kama huyu mwana-kondoo asiye na hatia anavyoteseka, ndivyo ninavyopaswa kuteseka," ikiwa Bwana hangeweka kwa rehemu zake nyingi fidia. Na hivyo Bwana wetu mpendwa kwa kufa kwa ajili yetu, "alifanywa kuwa dhambi," "alichukua dhambi zetu katika mwili wake," "akafanya laana kwa ajili yetu," na kuteketezwa kwa moto wa Mungu kwenye madhabahu ya upatanisho. "Alijeruhiwa kwa makosa yetu, Alichubuliwa kwa maovu yetu, Adhabu ya amani yetu ilikuwa juu yake, na kwa kupigwa kwake sisi tumepona. Sisi sote kama kondoo tumepotea, kila mtu amegeukia njia yake mwenyewe, na Bwana ameweka juu yake maovu yetu sisi sote."

SADAKA NA SADAKA.

Hawa walikuwa wengi na mbalimbali. Bila shaka wote walionyesha mbele, au kufananisha, msalaba wa Kristo--kwake Yeye ambaye "mwisho wa nyakati alionekana kuondoa dhambi kwa dhabihu yake mwenyewe." Sasa tunaingia kwenye somo la kuchunguza moyo, na kusisimua nafsi.

Mahali tunaposimama ni mahali patakatifu; na tukaribie kwa utauwa wa roho. Hebu na tufuate njia yetu kwa unyenyekevu na kwa uchaji, na kazi zetu zipate thawabu tele.

Jambo la kwanza linalostahili kuzingatiwa ni kwamba dhabihu hizi zote zilipaswa kuwa "bila doa au dosari." Hii inawakilisha usafi usio na doa wa Kristo. Yeye kupitia roho ya milele, "alijitoa nafsi yake kwa Mungu bila doa." Tumekombolewa "kwa damu ya thamani ya Kristo, kama ya mwana-kondoo asiye na ila, asiye na doa." Usafi wa Kristo usio na doa na usio na doa unashuhudiwa katika Maandiko mengi. Alikuwa "mtakatifu, asiye na madhara, na aliyejitenga na wenye dhambi"; "hakufanya dhambi, wala hila haikuonekana kinywani mwake"; Mungu "alimfanya kuwa dhambi kwa ajili yetu sisi ambao hatukujua dhambi, ili sisi tupate kuwa haki ya Mungu katika Yeye"; Yeye "alijaribiwa katika mambo yote kama sisi tungali hatuna dhambi"; "Alikufa mwenye haki kwa ajili ya wasio haki ili atulete kwa Mungu"; Pilato alisema, "Sioni kosa lolote kwake," na Yesu Mwenyewe angeweza kuwapinga maadui zake wote kwa kuuliza, "ni nani miongoni mwenu anitiaye hatia ya dhambi." Kwa hiyo, Kristo anasimama mbele ya ulimwengu wenye hatia dhabihu takatifu kabisa na isiyo safi, akijitoa Mwenyewe kwa Mungu kama Mkombozi wetu wa kututosha kabisa; mfano mzuri wa kuiga kwetu; ambaye tabia yake isiyo na doa hufanya kama haiba na msukumo kwa roho maskini iliyolemewa na dhambi. Na chini ya haiba hiyo na msukumo huo madarasa:--"Sadaka za kuteketezwa," "sadaka za dhambi," "sadaka za hatia," "sadaka za amani," "sadaka za nyama," "sadaka za vinywaji," na sadaka kwa "dhambi za ujinga." Tutakuwa na nafasi ya kuona machache kati ya haya.

1. Sadaka ya Kuteketezwa - Hii inaweza kuwa fahali, kondoo mume, mbuzi, njiwa au hua, kulingana na uwezo wa mtoa sadaka, kama ilivyoonyeshwa hapo juu. Moja ilikubalika tu kwa Mungu kama ile nyingine, ikiwa iliwakilisha njia ya mtoaji. Katika hali zote lazima awe mwanamume asiye na kasoro. Dhabihu ya fahali ilikuwa labda yenye kuvutia zaidi. Ilipaswa kuchinjwa "mlangoni mwa hema ya kukutania," hivyo kuonyesha kwamba njia pekee ya kumfikia Mungu ni kupitia kwa Mwokozi aliyesulubiwa. Mtoa dhabihu alipaswa "kuweka mkono wake juu ya kichwa cha dhabihu ya kuteketezwa," na hivyo kwa njia ya wazi kabisa kutangaza imani yake kwa Mungu, toba yake ya kutoka moyoni na sala kwamba mhasiriwa asiye na hatia apate kukubaliwa mahali pake, mtenda-dhambi mwenye hatia. Hivyo katika "njia mpya na iliyo hai" kwa Mungu mwenye dhambi aliyehukumiwa anaweka mkono wake wa imani juu ya dhabihu aliyoiweka Mungu mwenyewe, na akiwa amejaa toba anaamini kwamba mateso na kifo cha Yesu vinakubaliwa badala ya adhabu ambayo anastahili kabisa. Inaonekana kwamba mtu aliyetoa sadaka alitakiwa kumuua kwa mikono yake mwenyewe. Mbinu ya kuuu mnyama kati ya Wayahudi, hadi leo, ni kuchota kisu kikubwa na chenye ncha kali sana kwenye koo ili kukata mishipa kuu ya damu kwa mpigo mmoja. Njia hii inahakikisha kifo cha haraka cha mnyama na kutokwa kabisa kwa damu ya maisha yake. Umwagikaji huu wa bure wa damu unaofanywa hivyo, unatukumbusha kwa lazima maneno ya Isaya, "Ameimimina nafsi yake hata kufa." Mtoa dhabihu akimwua mnyama huyo kwa mkono wake mwenyewe aonyesha kwa njia yenye kutokeza iwezekanavyo, uhusiano kati ya mtoa dhabihu na kifo cha mbadala wake. Ukweli uliokusudiwa ni ukweli kwamba DHAMBI ZETU zilisababisha kifo cha Kristo kana kwamba tulikuwa wauaji wake halisi. Ni ukweli mkuu kwamba ninahusika sana katika mkasa wa msalaba kiasi kwamba nina hatia ya tendo la kutisha, au nimekombolewa nalo. Nikimkataa Kristo, ninajiunga na wale waliolia

“Msulubishe; msulubishe”; lakini nikimpokea, damu yake ya thamani husafisha nafsi yangu yenye hatia kutokana na madoa yake yote.

Jambo lililofuata ni kwamba wana wa Haruni wachukue damu ya mnyama na kuinyunyiza kuzunguka madhabahu. Katika hili tuna kielelezo cha maneno "Tumekuja . . . kwenye damu ya kunyunyiziwa, inenayo mema kuliko ile ya Habili." Pia, "Tukiwa tumenyunyiziwa mioyo tuache dhamiri mbaya."

Kisha akafuata kuchunwa kwa mnyama huyo, na kumkata vipande vipande, akaosha matumbo na miguu na kuvipanga vyote juu ya moto juu ya madhabahu. Imetajwa kweli kwamba, katika majira ya joto hasa, kuona na kunusa kwa damu nyingi sana, na wanyama waliochinjwa waliowekwa wazi kwa jua, lazima vilikuwa vya kuudhi na kuasi zaidi, na yale yaliyokuwa yakiasi asili ya mwanadamu yasingeweza kumpa Mungu raha yoyote. Na ndivyo inavyotangazwa, "Sizifurahii sadaka za kuteketezwa," na "dhabihu na sadaka wewe hupendezwi nazo." Kwa nini, basi, waliwekwa rasmi? DHAMBI iliwalazimu! Dhambi ilihitaji dawa ya kutosha na inayofaa; lazima ifunuliwe katika ubaya wake wote; na mwanadamu mwenye hatia alihitaji kuvutiwa sana na asili ya dhambi na adhabu inayostahili.

Tukigeukia mfano - kifo cha Yesu - jambo lile lile likizidishwa hukutana na maoni yetu. Kusulibishwa kunapaswa kuwa kuudhi na kuchukiza jinsi gani! Wanaume wengine wanaweza kupatikana wakatili wa kutosha--pengine askari na watawala wa Wayahudi walikuwa--kupata furaha katika kushuhudia vituko kama hivyo, lakini hakuna mwingine. Mungu Mwenyewe alichota pazia nene la giza juu ya eneo hilo, kana kwamba alifunga macho ya kutisha kutoka kwa malaika.

Kumwona Yesu akiteseka, akifa, lazima kulifanya mioyo ya watu wengi kuzimia. Tayari mgongo wake ulikuwa umelimwa na janga la kutisha; Paji la uso wake lilitobolewa na kuraruliwa kwa taji ya miiba; damu ilichafua vazi Lake, uso Wake, mwili Wake; na sasa, dhaifu na kuzimia kutokana na maumivu na kupoteza damu, kutetemeka na kupungua, mwanzo wa mwisho umefika. Wanamvua nguo, wakiweka wazi majeraha yake na mwili uliotapakaa damu. Anatupwa duniani na mikono na miguu yake ikatundikwa kwenye msalaba mchafu. Sasa ameinuliwa kati ya dunia na mbingu, na hapo Ananing'inia kwa muda wa saa sita, mpaka vivuli vya mauti vinatambaa usoni na kuunda. Mwili sasa uko katika hali mbaya ya kukumbatiwa na kifo! Ni tamasha lililoje! Ni nani mbinguni au duniani angeweza kuitazama bila hofu! Lilikuwa ni jambo baya na la kuchukiza. Mungu alionekana kukunja uso kwa kuzikunja mbingu; kuugua, kwa kuipasua ardhi na miamba. Lakini ilikuwa ni lazima. Bila kumwaga damu yake hapangeweza kuwa na ondoleo. Ili kutufanya kuwa wenye haki ni lazima alaaniwe.

2. Sadaka ya Dhambi ya Ujinga.-- Sheria ilihitaji toleo kwa ajili ya dhambi ya kutojua. Ilitofautiana na sadaka ya kuteketezwa katika mambo yafuatayo. Mafuta yote yalipaswa kuondolewa kwa uangalifu kutoka “ndani,” na kuteketezwa juu ya madhabahu; lakini mzoga wote ulipaswa kubebwa nje "mahali safi, ambapo majivu humwagwa, na (huko) kuchomwa juu ya kuni kwa moto." Hili linaonekana kuwa na nia ya kuonyesha jinsi dhambi ilivyo chukizo sana kwa Mungu-- hata katika hali yake ya upole, yaani, inapofanywa kwa ujinga. Mwandishi wa waraka kwa

Waebrania (sura 13:11-13) anarejelea kusulubishwa kwa Kristo nje ya ukuta wa jiji kama kielelezo cha dhabihu hii, na anatambua aibu inayoambatana nayo. "Kwa maana miili ya wale wanyama, ambao damu yao huletwa ndani ya patakatifu na kuhani mkuu kuwa dhabihu ya dhambi, huchomwa nje ya kambi. Kwa hiyo Yesu naye, ili apate kuwatakasa watu kwa damu yake mwenyewe, aliteswa nje ya lango. Basi na tutoke tumwendee nje ya kambi, tukiichukua aibu yake." "Alifanyika dhambi kwa ajili yetu," akibeba aibu na adhabu yake. Basi na tuwe tayari kushiriki aibu na lawama zake. Aibu ya msalaba haijakoma. Wale wanaomfuata Mola wao Mlezi katika kila kitu wanadharauliwa kama zamani. Lakini wako radhi kustahimili msalaba wao, wakiidharau aibu, kama Bwana wao wa kimungu, na kuingojea kwa saburi siku ile kuu ya kuthibitishwa kwao. Kweli aibu iko upande wa pili. Kwa hiyo, Petro aandika hivi: "Mtu awaye yote asiteswe kwa sababu ni mwuaji, au mwivi, au mhalifu, au kama ajishughulishaye na mambo ya watu wengine;

Katika sadaka hii ya dhambi ya ujinga kuna somo zito kwa wazembe na wavivu wanaokiri kumwamini Kristo. Idadi kubwa sana ya hawa hupuuza kabisa kujifunza Neno takatifu la Mungu, na kuchukua kwa uzito msimamo wao salama kabisa katika Kristo; lakini wakiulizwa "sababu ya tumaini lililo ndani yao," wangechanganyikiwa na kukosa jibu la kuridhisha. Walisikia sauti, au walihisi mabadiliko, au walichukua kifungu, ambacho labda hakikusudiwa kwao, au "walimwamini Kristo." Hawakuwa na shaka tena: ilikuwa ni dhambi kutilia shaka. Lakini hawakuchukua taabu KUJARIBU msimamo wao kwa Maandiko ya kweli; "hawakutafuta na kuona." Ni ajabu gani kwamba wengi wanaendelea upofu, kwa hisia ya kujilinda, wakati huo huo wanafanya dhambi ya ujinga. Mwandishi aliwahi kukutana na mhubiri wa injili ambaye alitangaza kwamba alikuwa akiishi bila dhambi kabisa; alikuwa amefikia hali iliyotukuka ya "utakaso mkamilifu." Nilimuuliza maswali machache kuhusiana na baadhi ya amri chanya za Yesu Kristo. Alikubali kwamba alikuwa akiishi kwa kutowajali kabisa—hakuwa amewafikiria sana, na kuwaona kuwa si lazima! Mtu huyo alikuwa anafanya dhambi ya kutojua kila siku, dhambi mbaya sana na yenye hatia kuliko yoyote chini ya sheria ya Musa. Dhambi hii inahitaji upatanisho wa Kristo sawa na aina nyingine yoyote ya uovu; na kuiondoa ni muhimu "kuchunguza Maandiko."

3. Sadaka ya Ndama Mwekundu. Katika sura ya 19. ya Hesabu imepewa maelezo kamili ya dhabihu hii. Mnyama huyo alipaswa kuwa mwekundu kote, na "bila doa." Elezari kuhani alipaswa kumtoa nje ya kambi, na kumwua huko. Kisha alipaswa kuchukua katika damu yake na kuinyunyiza kwa kidole chake mara saba mbele ya mlango wa hema la ibada. Kisha alipaswa kuufanya mwili wake wote uteketezwe na kuwa majivu, na katikati ya moto alipaswa kutupa "mbao wa mwerezi, na hisopo, na nguo nyekundu." Majivu ya ndama yangewekwa mahali safi, na yanapohitajika kutumika, yalipaswa kuchanganywa na chemchemi au maji yanayotiririka. Hayo yalikuwa "maji ya utakaso," ambayo yalitumiwa kuwatakasa watu kutoka kwa kila aina ya unajisi wa kimwili.

Dhabihu hii ya ndama mwekundu inatupatia aina nyingine kuu ya dhabihu ya Kristo. Rangi yake--nyekundu kote--inaelekeza kwenye ukubwa na utimilifu wa mateso yake kwa niaba yetu. Alikuwa amezama ndani yao. Alisema: "Nina ubatizo wa kubatizwa, na jinsi ninavyosongwa mpaka utimie!" Ubatizo kamwe sio kunyunyuzia; ni balaa kabisa. Kristo alizidiwa kabisa na mateso. "Mawimbi yako yote na mawimbi yako yamepita juu yangu."

Ng'ombe huyo "hakuwa na doa," na hakuna nira yoyote iliyokuwa juu yake. Haikuwa kamwe katika huduma ya mwanadamu, bali imetengwa kwa ajili ya Mungu kabisa. Ujitoaji mzima wa Yesu kwa utumishi wa Mungu unaweza kuonyeshwa hapa. Akasema: "Nimefurahia kufanya mapenzi yako, Ee Mungu; "Chakula changu na kinywaji changu ni kuyafanya mapenzi yake aliyenipeleka, na kuimaliza kazi yake." Alichomwa kabisa; mzoga wote uliteketea hadi kuwa majivu. Kuhusu Yesu tunasoma: "Hakuna mfupa wake hata mmoja utakaovunjwa." Yake ilikuwa, kana kwamba, "dhabihu nzima ya kuteketezwa." Roho, nafsi, mwili, vyote "vimetumiwa" katika uchungu na kifo. "Mti wa mwerezi, na hisopo, na nyekundu" inaweza kuashiria uchungu mwingi wa kikombe ambacho Baba yake alimpa kunywa. Tunaweza kuhukumu uchungu wake kwa Gethsemane. Kilio chake cha uchungu, "Baba yangu, ikiwezekana, kikombe hiki kiniepuke," na jasho lake mithili ya damu, ni dalili za uchungu wa roho ambao Mwokozi mpendwa aliubeba. Majivu na maji ya utakaso yanaelekeza kwenye nguvu ya damu ya Yesu ili kutusafisha na dhambi, na kututenga na huduma ya Mungu. "Kwa maana ikiwa," asema kalamu aliyepuliziwa, "damu ya mbuzi na ng'ombe na majivu ya ndama ya ng'ombe, yakiwanyunyizao hao waliotiwa unajisi, huwatakaswa hata kuusafisha mwili, si zaidi sana damu yake Kristo, ambaye kwa Roho wa milele alijitoa nafsi yake kwa Mungu kuwa sadaka isiyo na mawaa, itawasafisha dhamiri zenu na matendo mafu, mpate kumwabudu Mungu aliye hai.

Mada hii ya kuvutia ya aina za dhabihu na vivuli inaweza kufuatiliwa zaidi; lakini tumeenda mbali vya kutosha kwa nafasi yetu na subira ya msomaji. Bila shaka tunaweza kuburudishwa kuhusu tabia ya kawaida ya matoleo haya, yanayotolewa mwaka baada ya mwaka na siku baada ya siku. Wote walielekeza mbele kwenye dhabihu moja kuu ya Kristo. Na sasa, nikitazama nyuma kutoka kwa uwanja wetu wa mbele, jinsi kuimba kutamu:

Kabla ya kujengwa kwa hema, ilikuwa halali kutoa dhabihu mahali popote, lakini baadaye kulikuwa na doa moja tu na madhabahu moja ambayo dhabihu zinaweza kutolewa: hiyo ilikuwa juu ya madhabahu mbele ya mlango wa hema. Kwa hiyo kuna mahali pamoja - Kalvari, na sadaka moja - Kristo aliyesulubiwa, ambapo tunaweza kuja na kupata wokovu. "Mimi ndimi njia, na kweli, na uzima; mtu haji kwa Baba, ila kwa njia ya mimi." "Wala hapana jina lingine walilopewa wanadamu litupasalo sisi kuokolewa kwalo."

SURA YA IX

BIRIKO

KATI ya madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa na mlango wa hema ya kukutania ilisimama Birika. Ilifanywa kwa vioo vya shaba vya "wanawake wanaotumikia." Hakuna akaunti inayotolewa ya ukubwa na sura yake. Lazima lilikuwa na vipimo vingi, kama lilivyotumiwa kwa makuhani kuoga. Kwa makuhani kujaribu kuingia kwenye hema bila kunawa kwenye birika kulisababisha kifo cha papo hapo. Birika hili linawakilisha nini? Kwamba inaashiria jambo muhimu sana ni dhahiri kutokana na adhabu ya kutisha ambayo kuhani alipata ambaye aliidharau au kuipuuza. Katika kujibu swali hili, ningependa kutoa kipaumbele maalum kwa kifungu katika Ep. 6:25-27. "Enyi waume wapendeni wake zenu, kama Kristo naye alivyolipenda Kanisa, akajitoa kwa ajili yake, ili makusudi alitakase, akiisha kulisafisha kwa maji katika neno," & c. Hapa kuna rejeleo dhahiri la

kutakaswa kwa kuhani kwenye birika, ambalo hutusaidia kuelewa vizuri umuhimu wake. Birika linawakilisha vitu viwili vilivyounganishwa pamoja bila kutenganishwa - "Maji yenye Neno."

1. "Neno" linaonyeshwa na dutu ambayo birika iliundwa - vioo vya wanawake wanaotumikia. Kusudi la kioo ni kuakisi sura ya mtu. Neno la Mungu linafananishwa na kioo na Mtume Yakobo. "Kwa maana mtu akiwa ni msikiaji wa neno, wala si mtendaji, huyo ni kama mtu anayejitazama uso wake wa asili katika kioo, kwa maana hujitazama, kisha huenda zake, na mara akasahau jinsi alivyo mtu wa namna gani. Lakini yeye anayejitazama sheria kamilifu, sheria ya uhuru, na kudumu hivyo, akiwa si msikiaji na kusahau, bali mtendaji anayefanya kazi ndani ya Yam." 1:23-25. Hiki ni kielelezo cha kushangaza na kizuri cha neno la Mungu. Inatuonyesha sisi wenyewe; inafichua ulemavu wetu wa uchi--hali potovu ya mioyo yetu--mbele ya Mungu, na hivyo hutuongoza kutafuta utakaso na kufanywa upya. Neno la Mungu lina nafasi muhimu sana katika kumwoko mwenye dhambi. "Tunazaliwa" kwa neno. Daudi akasema, Neno lako hunihuisha; "Imani chanzo chake ni kusikia neno la Mungu; Ni—"upanga wa roho," na "u hai, una nguvu, tena una makali kuliko upanga uwao wote ukatao kuwili." Kuna wengine wanaosema kwamba neno la Mungu ni "barua iliyokufa," lakini hakuna anayeweza kusema hivyo kwa ukweli kulingana na maandiko haya.

2. "Maji" katika andiko hapo juu (Ep. 5) yanarejelea taasisi ya Kikristo ya ubatizo. Wanachuoni wote wameafikiana katika hili; na kwa hakika, haiwezekani kutilia shaka wakati mahali na mpango wa ubatizo, kama inavyofundishwa katika Agano Jipya inaeleweka. Hebu tuone. Ubatizo ni katika maji. "Tazama hapa kuna maji, ni nini kinachonizuia nisibatizwe," "Je! Ubatizo ni kuosha (au kuoga); "Simama, ubatizwe, ukaoshe dhambi zako, ukiliitia jina lake." Ubatizo unapaswa kutolewa tu kwa mwamini aliyetubu. "Aaminiye na kubatizwa ataokoka," "Tubuni mkabatizwe kila mmoja wenu kwa jina la Bwana Yesu mpate ondoleo la dhambi zenu." Ubatizo unakubali ndani ya "mwili mmoja," kanisa. "Ninyi nyote mmebatizwa kuwa mwili mmoja." Ubatizo ni kwa ajili ya "wokovu" au "ondoleo la dhambi." Tazama Marko 16:15-16; Matendo 2:28.

Tunahitimisha basi kwamba maji ya birika mbele ya mlango wa hema yanawakilisha ubatizo. Tunafanya hivyo kwa sababu haiwezi kuwakilisha kitu kingine chochote, na kwa sababu mlinganisho umekamilika. Hii itaonekana kwa ukamilifu zaidi katika sura inayofuata. Sasa hivi nataka kuonyesha aina mbili--"Maji yenye neno." Katika Tit. 3:5 tunasoma, "Kwa kadiri ya rehema zake alituokoa kwa kuosha (marg., birika) kwa kuzaliwa upya na kufanywa upya na Roho Mtakatifu." Tumeona kwamba neno la Mungu ni "upanga wa Roho," yaani, ni njia inayotumiwa na Roho Mtakatifu katika kuongoka. Kwa hivyo kile neno hufanya roho hufanya. Katika andiko hilo hapo juu basi tuna ukweli uliothibitishwa kwamba neno na maji havitenganishwi katika kuzaliwa upya. Ukweli huohuo unafundishwa na Yesu, "Mtu asipozaliwa kwa maji na kwa Roho hawezi kuingia ufalme wa Mungu" (Yohana 3:5).

SURA YA X

UKUHANI

UKUHANI wa Walawi ulikuwa mfano wa Ukuhani wa Kikristo. "Ninyi nanyi kama mawe yaliyo hai, mmejengwa mwe nyumba ya Roho, ukuhani mtakatifu, mtoe dhabihu za roho, zinazokubalika kwa Mungu, kwa njia ya Yesu Kristo," 1Pet 2:5. Pia mstari wa 9 "Bali ninyi ni mzao mteule, ukuhani wa kifalme, taifa takatifu, watu wa milki ya Mungu." "Wastahili wewe kukitwaa hicho kitabu na kuzifungua muhuri zake, kwa kuwa ulichinjwa, ukamnunulia Mungu kwa damu yako, watu wa kila kabila na lugha na jamaa na taifa, ukawafanya kuwa ufalme na makuhani kwa Mungu wetu, nao wanamiliki juu ya nchi." Ufu. 5:9, 10. aliyeweka wakfu kwa ajili yetu, njia mpya iliyo hai, ipitayo katika pazia, yaani, mwili wake; tena tunaye kuhani mkuu juu ya nyumba ya Mungu; 10:19, 20. "Sisi tunayo madhabahu ambayo wao waitumikia hema hawana haki ya kula vitu hivyo" Ebr. 13:10. Pia mstari wa 15:11 "Basi, kwa njia yake yeye, na tumpe Mungu dhabihu ya sifa daima, yaani, tunda la midomo iliungamayo jina lake."

Maandiko haya yanafundisha:

1. Kwamba Wakristo wote ni makuhani kwa Mungu katika Kristo. Kwa hiyo hakuna kitu kama ukuhani wa daraja, kama vile kupatikana katika Kanisa la Roma na Kanisa la Uingereza. Kosa hili limekuwa, katika vizazi vyote tangu liliposukumwa juu ya Kanisa, chanzo kikuu cha makosa. Bila shaka ni mzizi wa mti wa mpinga Kristo. Na jinsi ilivyo vigumu kung'oa uovu huu! Tofauti kati ya "makasisi" na "walei," huduma ya mtu mmoja, na kwa hakika kila aina ya utumishi tu inaweza kufuatiliwa kwa uovu huu mkubwa.

2. Kwamba "ukuhani ukibadilishwa kuna badiliko la sheria pia." Dhabihu zetu ni za "kiroho," na kwa hiyo madhabahu yetu ni ya kiroho. "Dhabihu ya misa" na "madhabahu" ya Kanisa la Maaskofu, mavazi ya kikuhani, sadaka ya uvumba, zote ni geni kwa "njia mpya na hai." Ama ni wa Dini ya Kiyahudi iliyokufa au ni wa ibada ya sanamu ya kipagani.

3. Kwamba kuwekwa wakfu kwa kuhani chini ya sheria ilikuwa mfano wa kujiweka wakfu kwa Mkristo kwa Kristo.

Tumeona katika sura zilizopita kwamba nafasi za jamaa za madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa na birika katika ua wa hema la kukutania zilionyeshwa njia ya wokovu. Kwa maana kama vile vyote viwili vilisimama mkabala wa mlango wa hema, ndivyo msalaba wa Kristo na agizo la ubatizo vinasimama mkabala wa kanisa na lazima ukaribishwe ili kuingia humo. Tena, jambo la kwanza lililokaribia lango la ua lilikuwa madhabahu, na kisha birika. Kwa hiyo, katika njia ya wokovu mwenye dhambi kwanza huja kwa Kristo aliyesulubiwa, akiamini, akitubu; kisha kama mwamini aliyetubu katika Yesu anabatizwa, na kuingia kanisani. Sasa agizo hili limebadilishwa kwa kuanzishwa kwa ubatizo wa watoto wachanga. Mazoezi haya huweka "birika la kuzaliwa upya" mbele ya msalaba wa Kristo, na imesababisha baadhi ya makosa ya kutisha ya mafundisho; kwani, kwa kutambua kwa usahihi uhusiano wa kimaandiko kati ya ubatizo na ondoleo la dhambi na kuzaliwa upya, karibu huduma zote za ubatizo kwa watoto wachanga hufundisha kwamba mtoto huzaliwa upya katika ubatizo. Na fundisho hili linashikilia kwa uthabiti sana wahudumu na watu, hivi kwamba wale wa kwanza mara nyingi wanakosa kusoma ibada yao ya maziko juu ya mtoto mchanga aliyekufa bila kubatizwa; na wa mwisho mara nyingi hufikiria mtoto mchanga katika kesi hiyo AMEPOTEA. Ubatizo wa watoto wachanga lazima, katika asili ya mambo, uwe mbaya, kama vile tumeona neno la Mungu linakusudiwa kuwepo na kufanya kazi katika moyo wa mtu

aliyebatizwa. Ubatizo si tendo la mwili tu. Ni ubatizo wa mtu mzima, nafsi na mwili; ina maana ya kifo kwa dhambi, na ufufuo kwa "upya wa uzima;" inadhihirisha imani ya ndani na toba kwa ishara ya nje. Sasa kwa vile hakuna lolote kati ya mambo haya linaweza kuwa kweli kwa watoto wachanga, ni hakika kwamba ubatizo wa watoto wachanga ni kinyume na neno la Mungu. Nini basi? Utaratibu wa kuwekwa wakfu kwa makuhani ni utaratibu wa kumwongokea Mungu. Kama mgombea wa ukuhani alikuja kwanza na dhabihu yake, na kupokea upatanisho kwa damu ya mhasiriwa asiye na hatia, huku akiwa amejaa imani na toba; kisha akaogeshwa katika birika; kisha alikuwa amevikwa mavazi meupe safi; kisha akaingia katika patakatifu ili kuhudumu katika hema; kwa hivyo katika wongofu maskini aliyepotea mwenye dhambi lazima kwanza aje na imani na toba kwa Mwokozi aliyesulubiwa--kwa damu ya msalaba wake--na hivyo kuamini, kubatizwa kwa maji katika jina la Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu, na hivyo "kuvaa Kristo" amevikwa haki yake isiyo na doa, na anastahili kuingia Kanisani na kuwa mshiriki hai wa huohuo.

Na sasa katika kuhitimisha sura hii hebu msomaji wangu mwema aulize, "Je! nimekuja kwa Kristo kwa njia hii?" Ninakuomba uchunguze Agano Jipya na ujihukumu mwenyewe ikiwa ni "njia ya Bwana" au la. Kwanza njoo kwa Yesu--njoo kwa Mwana-Kondoo wa Mungu--njoo kwa damu ya agano jipya, njoo na umtumaini, njoo na umpende, njoo ujisalimishe kabisa kwake, na hivyo, na hivyo tu, uje kwenye ubatizo wake, "uzikwe pamoja na Kristo," na "ndani ya Kristo." Zika maisha ya kale - utu wa kale, na uinuke kutoka kwenye kaburi la mfano ili kuishi kwa ajili ya Kristo, utakatifu na umilele. Kisha kwa furaha ingia patakatifu pake—Kanisa, na kumtumikia Mfalme mkuu kwa utauwa, na kufurahia kwa utamu "ushirika wa watakatifu."

SURA YA XI

MAHALI PATAKATIFU

KUHANI aliyewekwa wakfu ipasavyo, aliingia Mahali Patakatifu kufanya huduma humo. Mahali Patakatifu palikuwa sehemu ya kwanza ya hema, iliyogawanywa kutoka "Patakatifu pa Patakatifu," au chumba cha ndani, kwa pazia nene la nyenzo nyingi sana. Pazia hili lilificha kabisa Patakatifu pa Patakatifu lisionekane, na lilipitishwa mara moja tu kwa mwaka na kuhani mkuu. Pazia la mlango wa hema la kukutania lilitengenezwa kwa nyenzo sawa na pazia, na bila shaka liliwekwa chini ili kuficha Mahali Patakatifu kutoka nje. Sasa, mahali hapa Patakatifu, pamoja na samani zake na huduma ya kiungu, ni mfano wa Kanisa la Yesu Kristo. Kwa neno kanisa simaanishi lile jambo la ulimwenguni pote, la fumbo ambalo watu wengi sasa wanaliona Kanisa kuwa, bali kusanyiko la watu wa Kristo, wanaokutana mara kwa mara mahali popote ili kumwabudu Mungu katika roho na kweli; au kwa maneno mengine, Kanisa la Mungu kama lilivyoagizwa na kuwekwa mbele yetu katika Agano Jipya. Katika kanisa hili wote ni makuhani - kama tulivyoona - wamefanywa hivyo kwa damu na maji - imani katika Kristo, na ubatizo. "Na tukaribie (kama makuhani) hali tumenyunyiziwa mioyo tuache dhamiri mbaya, na kuoshwa miili kwa maji safi." Na kama vile hakuna mtu anayethubutu kuingia ndani ya hema ambaye hakuwa kuhani aliyewekwa rasmi ipasavyo, vivyo hivyo hakuna mtu anayepaswa kujibakiza kuingia Kanisani na kushiriki katika mapendeleo yake ambaye hajawekwa wakfu ipasavyo katika njia ya kuteuliwa na Mungu.

Kuhusu kanisa lilipoanzishwa mara ya kwanza (Matendo 2:42) inasemwa "Wakadumu katika fundisho la mitume na katika ushirika, katika kuumega mkate na katika kusali." Kifungu hiki kinaonyesha mambo ya msingi ambayo yalikusishwa ibada na ibada ya kanisa. Na katika uchunguzi wetu wa hema la kukutania, pamoja na samani zake na huduma zake, tutaona kwamba vitu hivi ndivyo vitu vilivyokuwa vinafananishwa sana.

KINARA CHA TAA.

Tunaanza na kinara cha taa cha dhahabu. Hii ilikuwa samani nzuri sana na ya gharama kubwa. Ilipigwa kutoka kwa wingi mmoja thabiti wa dhahabu, uzani wa talanta, ambayo ilikuwa sawa na £5475 katika pesa zetu. Ilikuwa na kinara cha kati chenye taa iliyonyooka, na taa sita za matawi, tatu upande huu. Yote iliundwa kwa ladha na urembo, ikifanyiwa kazi kote katika maumbo ya maua na matunda ya makomamanga. Mafuta yaliyotolewa kutoka kwa matunda ya mizeituni yalichomwa kwenye taa, ambayo ilitoa mwali mkali sana. Taa hazikuruhusiwa kamwe kuzimika, lakini ilikuwa ni wajibu wa makuhani kuziweka zikiwa zimejaa mafuta na kupunguzwa daima. Vikasi vya dhahabu vilitolewa kusaidia katika kupunguza, lakini hakuna vizima-moto. Kinara cha taa kiliwekwa upande wa kushoto wa patakatifu, nacho kilikuwa NURU YAKE PEKEE.

Sasa ni nini, katika Kanisa la Kristo, hiki kinara kizuri cha taa, pamoja na miali yake ya moto, kilikusudiwa kuwa kivuli? Jibu ni neno la uvuvio wa Mungu, au "mafundisho ya mitume." Mafundisho hayo ni neno la Mungu, na si kitu kingine. Ulinganisho ufuatao utaonyesha ukweli wa hitimisho hili:

1. Kinara cha taa kilikuwa cha thamani kubwa, kilikuwa cha dhahabu tupu. Neno la Mungu ni safi na la thamani isiyo na kifani. Wale wanaojua jambo lolote la thamani yake wanaunga mkono kikamilifu usemi wa Mtunga Zaburi: "Ee Mungu, mawazo yako yana thamani kama nini kwangu! Neno la Mungu ni la thamani kwa sababu linamfunua Mungu, mbingu, umilele; inaonyesha njia ya wokovu, ya utakatifu na uzima wa milele. Kwa neno moja kwa sababu imejaa Kristo.
2. Dhahabu safi ni dutu inayodumu zaidi. Hapa tena kinara cha taa kinashuhudia neno la Mungu "linalodumu milele."
3. Ilikuwa nzuri kupita kiasi. Neno la Mungu limejaa uzuri wa utakatifu.
4. Matawi saba yanaelekeza kwenye ukamilifu-- ukamilifu. Nambari saba ilikuwa nambari kamili. Imependekezwa kwa nguvu na uzuri mwingi (ona Kristo wa Maston katika Hema la Kukutania), kwamba taa hizi saba zinaonyesha Biblia, pamoja na migawanyiko yake mitatu mikuu--sheria, zaburi, na manabii upande mmoja; na migawanyiko mitatu ya Agano Jipya-Matendo, nyaraka, na Ufunuo kwa upande mwingine; na Kristo katika injili kama shina kuu la kati. Hata hivyo nina mwelekeo wa kuyachukulia matawi haya saba kama yaliyokusudiwa kuashiria jambo lingine. Ninachukulia kwamba taasisi za agano la kale zilikuwa mfano wa vitu ambavyo kimsingi ni vya agano jipya. Kwa hiyo kinara cha taa kinawakilisha FUNDISHO LA AGANO JIPYA, yaani, mafundisho ya mitume. Kwa hivyo, ninachukua matawi saba - nambari kamili - kuwakilisha "umoja wa roho" kama ilivyofupishwa katika Efe. 4:1-6 : "Basi, mimi niliye mfungwa katika Bwana, nawasih mwenende inavyoustahili wito wenu mlioitwa, kwa unyenyekevu wote na upole, kwa uvumilivu, mkichukuliana katika upendo, mkijitahidi kuuhifadhi umoja wa Roho katika kifungo

cha amani. Kuna mwili mmoja na roho moja, kama vile mlivyoitwa katika Ubatizo mmoja, Mungu Baba, mlivyoitwa katika imani moja; wa wote, aliye juu ya yote, na katika yote, na ndani ya yote.”

Umoja wa kinara cha taa haukuonekana tu katika idadi kamili ya matawi yake, lakini pia kwa ukweli kwamba yote yalipigwa kutoka kwa wingi mmoja imara wa dhahabu. Hii inaashiria kwa uzuri umoja wa roho kama inavyofafanuliwa na "mafundisho ya mtume." Kama tunavyoona katika Efe. 4, kuna vitengo saba katika umoja wa roho, na vyote vilitokana na misa moja ya thamani-Bwana Yesu Kristo, na vyote vimeunganishwa Naye bila kutenganishwa. Kung'oa tawi lolote la kinara kungeliharibu, na kuharibu ukamilifu wake. Kwa hiyo, kuondoa jambo lolote kati ya mambo yaliyotajwa na Paulo katika “umoja wa roho,” kuliharibu ukamilifu wake na kuufanya ulemavu. Tuseme tunajaribu athari yake. Hebu tuondoe katika Ukristo (maana hiyo ndiyo maana ya roho) “Bwana mmoja.” Je, wengine wote wangukuwa wasio na maana!

Kungekuwa na mwili wenye roho, lakini hakuna kichwa. Imani isingekuwa na mvuto, hakuna kitu; ubatizo haungekuwa na mwisho na tumaini lisingekuwa na motisha.

5. Nuru ya kinara cha taa ilikuwa ndiyo nuru pekee ya hema. Hakukuwa na madirisha. Hakuna mwanga uliokopwa kutoka kwa asili. Kwa mwanga wa taa kuhani alifanya kazi, na vitu vingine vyote katika hema vilionekana waziwazi. Nuru yake laini na ya uwazi ilianguza yote kwa uzuri mkubwa. Hivyo katika Kanisa la Kristo. Mafundisho ya mitume ndiyo kanuni pekee ya imani na wajibu. Ni jambo la maana sana kwa wote wanaotamani kumpendeza Mungu kuelewa hili. Uoga na uharibifu umekuwa matokeo ya kupuuza haya katika enzi zote za Kikristo. Katika sura iliyotangulia tumeona kwamba mitume waliwekewa mamlaka ya kimungu, na kuvikwa uwezo usio na dosari kama waanzilishi na waandaaji wa Kanisa. Ikiwa ukweli huu mkuu ungetambuliwa daima, kanuni za imani za kibinadamu, mafundisho, na madhehebu yangukuwa hayawezekani. Kwa mamlaka hii asili na sababu lazima ziwasilishe. Kwa kadiri “mafundisho ya mitume” yanavyotawala katika Kanisa, je, sisi kama Wakristo tutatambua mahali petu na kazi yetu, na kuuona utukufu wa Kristo katika maagizo yake yote.

6. Taa zilipaswa kupunguzwa na kuwashwa na makuhani. Kwa hiyo, katika Kanisa watu wa Mungu wana wajibu wa kulinda imani kama ilivyotolewa mwanzoni, na kuiweka huru kutokana na tafsiri na upotovu wowote.

Hivyo, kinara cha taa kilikuwa kinaonyesha fundisho la mitume wa Kristo waliopuliziwa. Na kama shina na kiini cha fundisho hilo kilikuwa Kristo, tunaona jinsi kinara cha taa kilivyotangulia kwa ukamilifu. Sababu ya kuwapo kwa kinara cha taa katika hema ilikuwa kwamba nuru yake ingeweza kuanguza. Kwa hiyo, sababu ya mafundisho ya mitume katika kanisa ni kwamba Kristo apate kuwa nuru yetu, ili tujazwe na nuru yake, na kwenda ulimwenguni ili kuwa katika zamu yetu "Nuru ya ulimwengu."

SURA YA XII

MEZA YA MKATE WA SHOW

Hii ilikuwa ni meza iliyotengenezwa kwa mbao za mkasia iliyofunikwa kwa dhahabu, na ilikuwa na taji ya dhahabu. Ilikuwa na urefu wa futi 3½, upana wa futi 2, na kwenda juu futi 2½. Ilikuwa na sahani, vijiko, bakuli na vifuniko; yote ya dhahabu safi. Matumizi ya meza hii ya gharama kubwa na nzuri ilikuwa kushikilia "mkate wa kuonyesha." Maelekezo kamili yametolewa katika Law. 24:5-9. "Mikate ya wonyesho" ilijumuisha mikate kumi na miwili isiyotiwa chachu: moja kwa kila kabila. Walipaswa kuwekwa kwenye meza katika safu mbili - sita katika kila "mbele za Bwana." Walipaswa kuliwa na makuhani tu, kila Sabato; na mikate mibichi iliyowekwa mahali pao kama ile ya zamani ilivyoondolewa. Meza hii ilisimama upande wa kuume wa hema, mkabala na kinara cha taa cha dhahabu.

Hakuna shaka, nadhani, kwamba hii ilikusudiwa kuashiria "kuumega mkate," jambo lililofuata lililoonekana katika Matendo 2:42 kati ya mambo ambayo Kanisa "imara" lilizingatia. Pointi za kulinganisha ni wazi kama kivuli kwa dutu yake. 1. Meza ilifunikwa kila mahali kwa dhahabu (tunakutana na dhahabu kila mahali kwenye hema), ambayo inaelekeza kwenye vitu vya thamani vilivyowekwa katika karamu ya Bwana. Dhahabu inathaminiwa na hutafutwa kuliko kitu kingine chochote. Lakini kwa nafsi yenye njaa karamu ya kiroho ya meza ya Bwana inathaminiwa zaidi kuliko "dhahabu ipoteayo." 2. Mkate ulikuwa mwakilishi. Mikate kumi na miwili iliwakilisha makabila kumi na mawili ya Israeli. Mkate wa meza ya Bwana pia ni kiwakilishi. Kuna mkate mmoja tu, na huu unawakilisha mwili wa Kristo: "Huu ni mwili wangu." Pia inawakilisha umoja wa "mwili wake Kanisa": "Sisi tu mkate mmoja, na mwili mmoja." 3. Makuhani peke yao walishiriki ii; na katika Kanisa ni wale tu ambao wameunganishwa na ukuhani wa Kikristo wanashiriki karamu ya Bwana. ya 4. Mikate ililiwa kila Sabato. Kwa hiyo karamu ya Bwana inaliwa na Kanisa la kweli kila siku ya kwanza ya juma: siku ambayo sasa imetolewa kwa ibada ya Kikristo. "Siku ya kwanza ya juma wanafunzi walikusanyika ili kumega mkate" (Matendo 20:7). ya 5. Mikate hiyo iliitwa mikate ya wonyesho; na katika karamu ya Bwana kifo cha Yesu "huonyeshwa hata ajapo." 6. Mikate hiyo ilikuwa ya ukumbusho. Kwa hiyo karamu ya Bwana ni sikukuu ya ukumbusho: "Fanyeni hivi," Yesu alisema, "kwa ukumbusho wangu." Bila shaka kuna pointi ambapo ulinganisho huu ungevunjika, lakini yaliyotangulia yanatosha kuanzisha mfanano uliokusudiwa wa meza ya mkate wa wonyesho na karamu ya Bwana.

Hapa tu inaweza kuwa vyema kutambua kwamba wakati kuhani alikuwa akishughulika katika huduma ya hema, mkate wa meza, na sehemu za wanyama waliotolewa kwa dhahabu, zilijumuisha (kadiri tujuavyo) chakula chake pekee. Na jinsi ilivyo baraka kwamba kwa Mkristo KRISTO (kama inavyoonyeshwa katika dhahabu na mkate) ndiye chakula pekee cha nafsi yake!

Katika hatua hii tu inaweza kuwa vyema kutambua jinsi kila kitu katika maskani kinavyobainishwa, hata kwa kifungu kidogo zaidi na kinachoonekana kuwa kidogo sana. Sasa ikiwa hema la kukutania na huduma zake zilikusudiwa kuwa kivuli cha Kanisa la Kristo, ni kazi ya hatari kama nini kubadilisha, au kughairi, yoyote ya uteuzi wa Bwana! Hakika ni wajibu wa kila Mkristo kuisitiza juu ya maagizo ya Bwana yanayosimamiwa kulingana na njia ya kitume. Mtume Paulo aliona ni muhimu kuliandikia kanisa la Korintho kusahihisha matusi kuhusu jambo hili la meza ya Bwana. Walikuwa wameachana na agizo kama lilivyotolewa kwao na yeye mwenyewe, na walipunguza agizo kuwa mlo wa kawaida, na hivyo wakaiba umuhimu wake wote mzuri. Ili kutilia mkazo juu yao ulazima wa kuchunga utaratibu ukiwa thabiti, anawajulisha kwamba Bwana

alikuwa amemfunulia kwa ufunuo maalum. "NILIPOKEA KWA BWANA yale niliyowapa ninyi, ya kwamba Bwana Yesu usiku ule alitolewa alitwaa mkate, na akiisha kushukuru, akaumega, akasema, Huu ndio mwili wangu ulio kwa ajili yenu; fanyeni hivi kwa ukumbusho wangu. Vivyo hivyo kikombe baada ya kula, akisema, Kikombe hiki ni agano jipya katika damu yangu; mle mkate huu na kunywa kikombe hiki, mwaitangaza mauti ya Bwana hata ajapo." Ili kuhudhuria agizo hili zuri na la kuvutia, Wakristo wa kwanza walikusanyika pamoja kila siku ya Bwana (Matendo:20:7), hivyo kuunganisha alama za kifo chake na siku ambayo alifufuka kutoka kwa wafu: muungano ufaao na ufaao. Lakini jinsi agizo hili la kimungu linavyokemea upumbavu wa wanadamu, wanaojiona kuwa wenye hekima kuliko Mungu katika kuharibu agizo hili la kimungu—wengine wakiwanyima watu kikombe; baadhi ya kukata mkate katika vipande mia, hivyo kuharibu takwimu ya "mwili mmoja;" wengine wakiihudumia mara moja tu kwa mwezi, au hata mara moja kwa robo, hivyo kuharibu muungano kati ya kifo na ufufuo; na wengine wakiifanya kuwa ibada ya baada tu, badala ya, kama hapo mwanzo, na kuifanya kuwa kitovu na sababu kuu ya kukutana pamoja, kwa sababu ya mafundisho yake ya ajabu juu ya Kristo, aliye mkuu na kitovu katika kusanyiko la watakatifu.

SURA YA XIII

MADHABAHU YA Uvumba

Hili ilisimama kati ya kinara cha taa na Jedwali la mkate wa Wonyesho, "mbele ya pazia."

Kama vile meza, ilitengenezwa kwa mbao za mkasia, juu yake ilipambwa kwa dhahabu safi iliyofuliwa. Ilikuwa na upana wa inchi 21, na urefu wa futi 3½; na umbo la mraba. Ilikuwa na pembe katika kila pembe ya juu, kama madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa; na vijiti viliwekwa ubavuni mwake ili kuibeba wakati wa kusonga mbele. Uvumba, ambao ulikuwa ukifukizwa juu yake kila siku na makuhani, asubuhi na jioni, ulikuwa mchanganyiko wa mimea tamu. Kiwanja hiki kilipaswa kutumika kwa ajili ya madhabahu ya uvumba pekee, na hakikupaswa kutumiwa pamoja na watu kwa maumivu ya kifo. Kuona kwamba ilikuwa ni kiwanja cha kimungu tunaweza kuamini vizuri kwamba harufu inayotolewa katika kuichoma ilikuwa yenye harufu nzuri ya kupendeza. Nyakati za kufukiza uvumba zilikuwa saa, asubuhi na jioni, watu walipokuwa wamekusanyika kwenye lango la hema kwa ajili ya maombi. Tazama Luka 1:8-10.

Kwa hiyo, hatuna shaka yoyote kuhusu maana ya kitamathali ya uvumba huu. Inawakilisha "MAOMBI" ya kanisa; ambayo msomaji atakumbuka kuwa ni tendo lililobaki la ibada ya kanisa, kama ilivyoelezwa katika Matendo 2:42, ambayo inatupasa kuzingatia. Katika Ufu.8:3-4 tunasoma, "Na malaika mwingine akaja akasimama mbele ya madhabahu (ya uvumba), naye akapewa uvumba mwingi ili autie pamoja na maombi ya watakatifu wote, juu ya madhabahu ya dhahabu iliyo mbele ya kile kiti cha enzi, na moshi wa uvumba, pamoja na maombi ya watakatifu, ukapanda juu mbele za Mungu kutoka katika mkono wa malaika. Daudi aliomba, akionyesha ufahamu wake wa maana ya madhabahu ya uvumba, "Sala yangu na iwe kama uvumba mbele zako." Hatuhitaji uthibitisho zaidi. Uvumba uliwakilisha maombi; na kama udhihirisho wote wa Kanisa la Mungu katika enzi ya injili uvumba lazima umaanisha "maombi" ambayo yanaunda sehemu muhimu ya utaratibu wa ibada ya kimungu katika kanisa. Kufanywa kwa ajili ya matumizi

ya hema ya kukutania pekee, kunaonyesha kwamba hakuna ibada inayokubalika kwa Mungu kutoka kwa wale ambao hawamkaribii kwa njia mpya na iliyo hai, kama ilivyoonyeshwa hapo awali katika kazi hii. Kufikiri kwamba mwenye dhambi anaweza tu kuomba njia yake katika msamaha na wokovu, ni kuweka kando "njia" ya Bwana kama tulivyoona inavyofananishwa.

Moto kwenye madhabahu ya uvumba ulichukuliwa kutoka kwenye madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa. Moto wa "chembe" pia ulichukuliwa kutoka sehemu moja. Nadabu na Abihu walipigwa kwa kifo kwa ajili ya kuchoma "moto wa kigeni" mbele za Bwana, yaani, moto ambao haukuchukuliwa kutoka kwenye madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa. Kwa hiyo walivunja uhusiano kati ya madhabahu hizo mbili. Somo ambalo hili linafundisha ni kwamba hata jinsi maombi na sifa zetu zinavyoweza kuwa za dhati ikiwa hatujafika kwa Kristo kwanza na "kupokea upatanisho" kwa njia aliyoiweka Mungu mwenyewe, maombi yetu yatakuwa chukizo kwa Mungu.

Imejumuishwa katika maombi ya Kanisa ni sifa na shukrani. Maombi yote lazima yachanganywe na shukrani kwa Mungu kwa rehema zilizopita zilizopokelewa. Uvumba ulikuwa harufu ya kupendeza. Hii inaonyesha jinsi Mungu wetu anavyofurahishwa tunapoabudu mbele zake, na kuweka mbele zake maombi ya mioyo yetu.

Kwa hiyo, tunaona kwamba sehemu ya kwanza ya hema ya kukutania pamoja na samani zake ilikuwa kivuli ibada ya Kanisa la Mungu katika enzi ya injili. Msomaji anaalika kujifunza waraka wa kwanza wa Paulo kwa Wakorintho, ambamo hivi karibuni ataona kwamba mambo ambayo tumeonyesha yalikuwa yale hasa ambayo Paulo alikuwa nayo, chini ya mwongozo wa kimungu, "iliyowekwa" kwa ajili ya ibada ya Kanisa wakati wamekusanyika pamoja. Katika sura. 11 anaanza kwa kuwapongeza kwa kushika "mapokeo," yaani, maagizo ya Kristo. Kisha anaendelea kusahihisha makosa fulani ambayo walikuwa wamejihusisha nayo, huku hasa akishikilia "mila" kama ilivyotolewa. Kisha marejeo yanafanywa kwa "mafundisho" katika Kanisa. Hii ilikuwa dhahiri ya tabia ya kuheshimiana, na wengi walishiriki. Hapa tunaona dalili ya wazi ya Kanisa kuendelea katika "mafundisho ya mitume." Kisha chini chini katika sura. 11 tunaona kwamba waliendelea pia katika "kuumega mkate;" na katika sura. 14 marejeo pia yalifanywa kwa "maombi" ambayo Kanisa lilijishughulisha kila mara.

Sasa kabla hatujaondoka Mahali Patakatifu, tunaweza kufikiria vyema hekima na upendo wa Mungu katika kuagiza hivyo ibada ya Kanisa Lake. Katika kukusanyika pamoja, kivutio kikuu kwa Kanisa kilikuwa Meza ya Bwana ambayo Mungu alikuwa ameiweka hivyo, si kwa sababu ya mambo ya asili, bali kwa sababu ya mambo ambayo walielekeza. Waliweka wazi mwili na damu ya Kristo kwa uzuri: walizungumza juu ya ukombozi, msamaha, amani na Mungu; waliwakilisha chanzo na riziki ya maisha ya kiroho, na walielekeza mbele kwenye mwonekano mtukufu wa Yesu Kristo. Je, kuna kitu chochote kinachofaa na kufaa zaidi kuliko mahali ambapo agizo hili linashikilia Kanisani? "Mafundisho" au kufunuliwa kwa ukweli wa kimungu na wale wanaofaa kufundisha pia ni muhimu sana kwa ukuaji wa Kanisa. "Yatamanini maziwa ya akili yasiyoghoshiwa" asema Petro, "ili kwa hayo mpate kuukulia." Na mwisho, "sala" (ambazo lazima ziunganishwe sifa) huvuta roho karibu na Mungu na kuiweka hapo. Wanaleta baraka za Mungu kwetu. Kwao tunapata neema ya

kusaidia wakati wa mahitaji. Hakika, katika uteuzi huu wa kimungu tuna kila kitu ambacho tunaweza kufikiria kuwa muhimu kwa ujenzi wa Kanisa katika maisha ya kiungu.

SURA YA XIV

MTAKATIFU WA WATAKATIFU

SEHEMU HII ilikuwa chumba cha mraba, kilichogawanywa kutoka kwa Patakatifu na pazia zuri, ambalo tutakuwa na kitu cha kusema baadaye. Jengo hilo, bila shaka, liliundwa kwa nyenzo sawa na Mahali Patakatifu. Tofauti kati ya vyumba viwili ilikuwa katika samani na mwanga. Patakatifu pa Patakatifu palikuwa na:--(1) Sanduku la Agano. Hiki kilikuwa kifua cha mbao, kilichofunikwa kwa dhahabu. Ilikuwa na nakala ya sheria, chungu cha dhahabu cha mana kilichohifadhiwa kimujiza, na fimbo ya Haruni iliyochipuka. (2) Kiti cha Rehema. Hii iliunda kifuniko cha safina, na ilikuwa ya dhahabu ngumu. Taji zuri la dhahabu lilipamba pande zote, na makerubi wawili wa dhahabu walisimama, mmoja kila mwisho, na mabawa yao yamenyooshwa kuelekeana na nyuso zao zikiinamisha kuelekea lile sanduku. Yote ilipigwa kutoka kwa wingi mmoja wa dhahabu. Kama Patakatifu, Patakatifu pa Patakatifu hapakuwa na madirisha; wala halikuwa na kinara cha taa, na vile pazia nene lilipowekwa karibu lingekuwa katika giza kamili na la milele, bali kwa nuru tukufu iliyoiangazia. Nuru hiyo ilikuwa nini? Ilikuwa ni nuru ya Mungu shekina. Moja kwa moja juu ya Sanduku la Agano iliinuka ishara ya ajabu ya uwepo wa Mungu - nguzo ya wingu mchana na moto usiku. Moto huu wa ajabu ulipenya vifuniko vinene vya hema na kushuka kwenye Kiti cha Rehema, kati ya makerubi wa utukufu, na hivyo kuangaza Patakatifu pa Patakatifu kwa mwako wa nuru isiyo ya kawaida. Msomaji anaweza kufikiria kwa urahisi jinsi chumba hiki kilivyokuwa chenye utukufu wa kustaajibisha, pamoja na kuta zake za dhahabu, kifuniko chake kizuri na pazia, sanduku lake la dhahabu na kiti cha rehema, na vyote vikiangaziwa kwa uzuri sana na nuru ya kimungu kutoka mbinguni!

Basi, mahali hapa patakatifu pa Patakatifu panawakilisha nini? Hakuna shaka yoyote kwamba inawakilisha kuwapo kutakatifu kwa Yehova. MBINGUNI, si mahali, bali ni hali, kama tusomavyo katika Waebrania 9:24 : “Kwa maana Kristo hakuvingia katika patakatifu palipofanywa kwa mikono, kama mfano wa patakatifu halisi, bali aliingia mbinguni kwenyewe, aonekane sasa mbele za uso wa Mungu kwa ajili yetu. Hili ni jambo la kuhitimisha. Sasa hebu tuchunguze ishara kwa undani.

1. Dhahabu, chandarua nyingi na kifuniko, kama ilivyoielezwa hapo awali, huelekeza kwenye utajiri, utukufu, heshima, utakatifu, mbinguni. Vitu hivi vyote ni vya Mungu na mbingu, kama chanzo chao cha MSINGI.

2. Sanduku, pamoja na kiti cha rehema na Shekina zikiunganishwa, ni mfano wa Yehova aliyetawazwa juu. Sikuzote safina ilichukuliwa kuwa sawa na uwepo wa Mungu. Kwamba hii ilikuwa nia ya Mwenyezi Mungu juu yake ni wazi kutokana na matukio mengi yanayohusiana nayo katika historia yake ya baada yake. Wakati lilitekwa na Wafilisti, binti-mkwe wa Eli aliyekufa alilia hivi: “Utukufu umeondoka katika Israeli, kwa sababu sanduku limetwaliwa. Na ilipopelekwa katika hekalu la Dagoni, mungu wa samaki akaanguka mbele yake mara kwa mara. Popote

ilipobebwa katika utumwa wake, tauni na tauni ziliangamiza watu. Uza akauawa kwa kuugusa, na watu hamsini elfu wa Beth-shemeshi wakauawa kwa kuutazama. Kwa upande mwingine, nyumba ya Obed-edomu ilibarikiwa wakati wote ilipokaa chini ya dari yake. Waisraeli walizungumza mara nyingi juu ya Mungu anayekaa "kati ya makerubi," na Wafilisti walisema, wakimaanisha sanduku, "Mungu ameingia kambini." Kutokana na hayo yote ni wazi kwamba safina kwa ujumla ilikuwa ishara ya uwepo wa Mungu wa ukuu na wa kutisha. Hebu sasa tuzingatie sehemu zake. (a) Safina ilikuwa na nakala ya sheria. Paulo anasema: "Sheria ni takatifu, ya haki, na njema. Ilikuwa ni ishara ya utakatifu kamili wa Mungu. Ilikuwa ni "sheria ya agano," na hivyo nafasi yake katika sanduku inaashiria kwamba Mungu ni "agano kuweka Mungu." "Neno la Bwana haliwezi kuvunjwa," "linadumu milele," na kile alichohadi hakika atafanya. Mungu alipodhihirishwa katika mwili, katika utu wa Mwanawe Yesu Kristo, yalitimizwa maneno ya Daudi, "Sheria yako moyoni mwangu nimeiweka nisije nikakutenda dhambi," na Yesu "aliitimize sheria na kuifanya iheshimiwe." (b) Safina pia ilikuwa na "chungu cha dhahabu cha mana". Mana kilikuwa chakula kisicho cha kawaida ambacho Mungu aliwalisha watu wake jangwani. Ilishuka kutoka mbinguni; ilikuwa ya ajabu - watu walisema, "Ni nini?" haikuwa mazao ya ardhi, kwa maana jangwa lilikuwa tasa. Ilihifadhiwa kimuujiza ndani ya safina. Sasa haya yote yanazungumza waziwazi juu ya kusudi la kina la Mungu, ambalo lilikuwa limefichwa tangu zamani, lakini sasa limefunuliwa katika Yesu Kristo, kuhusu mkate wa uzima, ambao, mtu akila, ataishi milele. "Mimi ndimi mkate wa uzima," akasema Yesu. "Baba zenu walikula mana kule jangwani, wakafa. Hiki ndicho chakula kishukacho kutoka mbinguni, kwamba mtu akile wala asife." Hii ndiyo "siri ya utauwa: Mungu aliyedhihirishwa katika mwili." (c) Ndani ya safina pia iliwekwa "fimbo ya Haruni iliyochipuka." Historia ya fimbo hii inaonyesha umuhimu wake. Kora, Dathan na Abiramu walitamani ukuhani, na wakaongoza uasi dhidi ya Musa na Haruni. Ili kumthibitisha Haruni na kufichua uasi wao, Mungu aliamuru kwamba fimbo kavu kwa kila kabila, na jina la mkuu wa kila kabila limeandikwa juu yake. Inapaswa kuwekwa katika hema. "Ikawa siku ya pili yake Musa akaingia ndani ya hema ya kukutania, na tazama, fimbo ya Haruni kwa ajili ya nyumba ya Lawi ilikuwa imechanua, nayo ikatoa machipukizi, na maua, na lozi iliyochanua." Hivyo, Haruni na nyumba yake walikuwa kikamilifu na hatimaye imara katika ukuhani; chama cha waasi kinakabiliwa na kifo kibaya kama malipo ya ustahimilivu wao. Sasa kwa nini fimbo hii iliwekwa ndani ya safina? Kulingana na Numb. 11:10 "iliwekwa kuwa ishara juu ya wana wa uasi." Hii ilikuwa matumizi yake ya mara moja. Lakini ingawa ilitimize kusudi hilo kwa Israeli, yaonyesha pia kusudi la siri la Mungu kuhusu ukuhani wa kifalme wa Yesu Kristo. Fikiria: ilikuwa fimbo kavu. Kristo alikuwa "kama mzizi katika nchi kavu." Lakini sasa imechanua na kuzaa matunda kama Kuhani Mkuu kwenye kiti Chake cha enzi.

Kwa hivyo, yaliyomo ndani ya safina yanazungumza kwa ufasaha juu ya kusudi la siri la Mungu lililofichwa kwa vizazi vingi, lakini sasa limefunuliwa katika Yesu. "Kama vile ilivyoandikwa, jicho halijaona, wala sikio halikuyasikia, wala hayakuvingia katika moyo wa mwanadamu, mambo ambayo Mungu aliwaandalia wampendao; bali Mungu ametufunulia sisi kwa roho yake; kwa maana Roho huchunguza yote, naam, mafumbo ya Mungu."

3. Kiti cha rehema. Jina la kifuniko hiki kizuri cha safina ni la kukisia sana. Ni ULINZI. Inaonyesha huruma, huruma na upendo wa Mungu. Wakati yaliyomo ndani ya safina yalielekeza kwenye haki na uaminifu wa Mungu, na kuashiria kuja kwake Kristo kama haki yetu, na Mfalme wetu Mkuu

na Kuhani; kiti cha rehema kinatuambia kwamba Mungu ni mfadhili na anatamani kutuokoa. Inaonyesha kwamba katika utimilifu wa wakati Mungu angetoa kiti cha rehema halisi--Yesu Kristo--ambacho hiki kilikuwa kivuli kizuri. "Yeye ndiye kipatanisho kwa dhambi zetu, wala si kwa dhambi zetu tu, bali kwa dhambi za ulimwengu wote." Hapa tazama jinsi ukweli na haki, pamoja na upendo na rehema zinavyounganishwa pamoja kwa uzuri; wa kwanza katika sanduku, na wa mwisho katika kiti cha rehema. Kwa hiyo katika Kristo "huruma na kweli zimekutana."

ya 4. Makerubi wa utukufu. Hizi zilikuwa taswira za kimalaika zikitazama chini kwenye kiti cha rehema, huku mbawa zikiwa zimenyooshwa kuelekeana. Mtazamo wao ulionyesha hamu yao kubwa ya kuelewa mafumbo ya sanduku na kiti cha rehema. Wanawakilisha malaika na malaika wakuu wanaozunguka kiti cha enzi cha Mungu mbinguni. Tunasoma juu ya makerubi yakiwa yamewekwa kwenye mwingilio wa Edeni, ili kuulinda mti wa uzima, na kuwazuia watu wenye hatia kuula. Hili lilikuwa kizuizi cha rehema, kwani katika hali hii ya dhambi iliyoanguka hakuna mtu ambaye kwa hiari yake "angeishi siku zote." Hapa tena wanalinda kiti cha rehema; na wanapotazama chini kwa makini sana juu ya kiti cha rehema na sanduku tunakumbushwa juu ya msemu "mambo ambayo (mambo ya wokovu wetu) malaika hutamani kuyatazama." Hakuna shaka hata kidogo kwamba malaika wa Mungu wanapendezwa sana na hatima ya wanadamu. Kuhusu watoto Kristo alisema, "Malaika zao daima huutazama uso wa Baba yangu aliye mbinguni." Katika Waebrania swali linaulizwa, "Je! hao wote si roho watumikao wakitumwa kuwahudumia wale watakaourithi wokovu?" Yesu anawawakilisha kuwa wanashangilia katika furaha ya Mungu "kwa ajili ya mwenye dhambi mmoja atubuye zaidi ya wenye haki tisini na kenda ambao hawana haja ya kutubu." Wanachukua sehemu muhimu kote katika Agano la Kale katika kumhudumia mwanadamu mambo ya Mungu; na katika wakati ujao mkuu--kama inavyoonekana katika Ufunuo--watajiunga katika shangwe tukufu za Mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana.

ya 5. Shechina ya utukufu. Hii, kama tulivyoona, ilikuwa ni nuru isiyo ya kawaida ambayo ilishuka chini juu ya kiti cha rehema, na ilikuwa ni nuru pekee ya patakatifu pa patakatifu. Hema ya ndani kama inavyoonekana hapo awali, ilikuwa ishara ya mbinguni, na hapa tunayo ishara ya Mungu Mwenyewe. Mbingu haihitaji nuru ya asili--Mungu ndiye nuru yake. Lakini mahali hapa na nuru hii ilionyesha kwamba Mungu alikuwa ameshuka kukaa na mwanadamu. Kama ilivyoandikwa, "Yeye anakaa kati ya makerubi." Pia Mungu akamwambia Musa, "Hapo nitazungumza nawe kutoka juu ya kiti cha rehema kutoka kati ya makerubi mawili yaliyo juu ya sanduku la ushuhuda. Kwa hiyo ni utabiri wa utukufu wa utukufu wa Mungu kuhusiana na Kanisa la Yesu. Lakini ya hii baadaye. Acha tu hapa nitambue ukweli kwamba katika vyumba vyote viwili vya hema hapakuwa na sakafu ila mchanga wa jangwani. Katika sura inayofuata tutaona kwamba hili lilikuwa jambo la maana sana.

SURA YA XV

KUHANI MKUU

KUZINGATIA Kuhani Mkuu ndicho mada yetu ya mwisho lakini kuu zaidi. Kwamba Kuhani Mkuu alikusudiwa kuwa mfano wa Kristo Agano Jipya inathibitisha kikamilifu na kwa wingi. Lakini, kama

tutakavyoona, utukufu na ukuu wa Kristo unahitaji hata zaidi ya Kuhani Mkuu wa Kiyahudi kueleza jambo hilo. Kwa kuwa somo ni pana itakuwa rahisi zaidi kuligawanya katika sehemu. Tuchukue kwanza VAZI LAKE.

Hawa walikuwa matajiri na wazuri. Mavazi ya chini yalikuwa ya kitani safi nyeupe. Kwa njia hiyo tunakumbushwa juu ya usafi na kutokuwa na mawaa ya tabia na maisha ya Yesu, ambaye alikuwa "mtakatifu, asiye na madhara, asiye na unajisi, na aliyejitenga na wenye dhambi." Ifuatayo ikaja "vazi la efodi." Hii ilikuwa aina ya kanzu, ya nyenzo za bluu, ikishuka chini ya magoti. "Juu ya pindo zake" palikuwa na makomamanga ya rangi ya buluu, ya zambarau, na nyekundu; zikipishana na kengele za dhahabu, ambazo zilisikika kwa utamu wakati Kuhani Mkuu alipoingia Patakatifu pa Patakatifu. Ni jambo la kustaajibisha kwamba mavazi hayo yalikuwa ya kitambaa na rangi sawa na chandarua na vifuniko vya ndani vya hema. Vazi la Kuhani Mkuu linaonekana kuonyesha furaha takatifu ambayo inaletwa kwetu katika Injili ya Kristo. Juu ya vazi hili ikaja naivera. Hii ilikuwa makala ya kina na ya gharama kubwa ya mavazi. Lilikuwa vazi fupi, lililotundikwa vipande vya mabega, na lilitengenezwa kwa dhahabu, buluu, zambarau, nyekundu, na kitani nzuri iliyosokotwa. Sahani za dhahabu zilipigwa nyembamba na kukatwa kwenye nyuzi, na kufanya kazi kwa kisani kwenye vitu. Nilipotembelea Maonyesho ya Wahindi na Wakoloni huko London muda fulani uliopita, niliona darizi za dhahabu za Mashariki, ambazo zilinishangaza kama zinazolingana na maelezo ya efodi hii. Kazi ilizidi kwa utajiri na uzuri yote ambayo nilikuwa nimewahi kuona hapo awali. Tuna katika efodi hii ishara ya utukufu wa kimungu na hadhi ya Kuhani wetu Mkuu; si kama alivyotokea duniani, bali jinsi anavyoonekana sasa katika uwepo wa Mungu kwa ajili yetu. Mbele ya efodi hii nzuri iliwekwa dirii ya kifua. Hii, pia, ilikuwa makala ya uzuri wa utukufu. Ilifanywa mraba, na mara mbili, ili kuunda mfukoni, kufunika kifua. Msingi wake ulikuwa wa kitambaa sawa na naivera; lakini uzuri wake mkuu ulikuwa na vito kumi na viwili vya thamani vya rangi tofauti vilivyowekwa ndani yake, katika safu nne za tatu katika kila moja. Juu ya kila jiwe lilichorwa mojawapo ya makabila kumi na mawili ya Israeli. Kwa hiyo makabila yote kumi na mawili yaliwakilishwa kwenye kifuko hiki cha kifua; na kuweka juu ya moyo wa Kuhani Mkuu alipotokea mbele za Mungu. Hiki kifua chenye vito kumi na viwili vya thamani, vinavyowakilisha makabila kumi na mawili, ni ishara nzuri ya Kristo Kuhani wetu Mkuu aliyebeba kanisa, ambalo analipenda sana, moyoni mwake; huku akimwombea mbele za Baba yake.

Mawe ya thamani yanazungumza juu ya THAMANI ALIYOWEKA YESU juu ya kanisa lake. Juu ya watu wake waaminifu anasema "Watakuwa Wangu ... nitakapokuja kuhesabu vito vyangu." Yeye huwasahau kamwe. Ni wazuri kwa uzuri wa mbinguni; wanang'aa katika nuru ya Mungu. Juu ya kila bega la Kuhani Mkuu kulikuwa na bamba la dhahabu, ambalo pia lilikuwa limefungwa kwenye naivera. Katika kila bamba kulikuwa kumewekwa jiwe kubwa la shohamu, lenye majina sita ya makabila ya Israeli yaliyochorwa humo. Hapa tena makabila kumi na mawili yanawakilishwa, na kanisa linaonyeshwa kimbele kama limebebwa juu ya mabega ya Kristo. Begi ni katika Maandiko ishara ya wajibu, na kubeba mizigo. Hivyo katika Isaya 9, "Utawala utakuwa begani mwake (Kristo)." Kondoo aliyepotea na kupatikana aliwekwa juu ya bega la mchungaji mwema, wakati yeye alimchukua nyumbani kwa furaha. Kwa hiyo bamba za mabega zimekusudiwa kuonyesha jinsi Yesu, kama Kuhani wetu Mkuu, anavyofanya kazi yetu, na kubeba mizigo wa mahangaiko yetu. "Basi, kwa kuwa tunaye kuhani mkuu aliyepita katika mbingu, Yesu, Mwana wa Mungu, na tuyashike sana maungamo yetu. Kwa maana hatuna kuhani mkuu asiyeweza kuguswa na mambo

yetu ya udhaifu; bali yeye ambaye alijaribiwa sawasawa na sisi katika mambo yote, bila kufanya dhambi. Basi na tukikaribie kiti cha enzi cha neema kwa ujasiri, na ili tupate rehema wakati wa rehema." 4:14-16). "Maana kwa kuwa yeye mwenyewe aliteswa, akijaribiwa, aweza kuwasaidia wao wanaojaribiwa" (sura 2:18). Ule MKANDA WA KUSTAAFU, uliokuwa umefungwa kiunoni mwa Kuhani Mkuu, ulikuwa wa kazi ya kitajiri na nzuri kama ile efodi. Umuhimu wake wa mfano unaweza kukusanywa kutoka katika Maandiko yafuatayo:--"Mungu, aliyenifunga mshipi wa nguvu, na kuifanya kamilifu njia yangu, Huifanya miguu yangu kuwa kama ya kulungu" (Zab. 18:32-33). "Umegeuza maombolezo yangu kuwa kucheza, Umenifungua gunia na kunivika mshipi wa furaha" (Zab. 30:11). "Viuno vyenu na viwe vimefungwa, na taa zenu zikiwaka, nanyi iweni kama watu wanaomngoja Bwana wenu ... Heri watumishi wale ambao Bwana ajapo ataonekana kukesha. Amin, nawaambia, atajifunga mshipi; na kuwaketisha chakulani, na kuja na kuwatumikia" (Law. 12:35-37). "Yesu akatwaa kitambaa, akajifunga kiunoni, akatia maji katika bakuli, akaanza kuwatawadha wanafunzi miguu" (Yohana 13:3-5). Kwa hiyo simameni, hali mmejifunga kweli viunoni (Waefeso 6:14). Kutokana na Maandiko haya inaonekana mshipi ni mtu wa kawaida sana katika maandishi yaliyovuviwa, na unamaanisha nguvu, wepesi, furaha, utayari wa kutumikia, ukweli. Sasa mambo haya yote ni kweli kuhusu Yesu kama Kuhani wetu Mkuu. Yeye ni hodari wa kuokoa, ni mwepesi wa kukomboa, huwashangilia watu wake, yuko tayari daima kuwatumikia, na kuwaongoza katika njia za kweli. Kwamba mshipi huu ni wa maana kama inavyotumika kwa Kristo inaonekana kutoka kwa kuonekana kwa Yesu katika utukufu kama ilivyofunuliwa kwa Yohana huko Patmos: "Kisha nikaona vinara saba vya dhahabu; na katikati ya vile vinara mmoja kama mwana wa Adamu, amevaa vazi lililofika miguuni, na amefungwa kifuni na mshipi wa dhahabu" (Ufu. 2-11: 13). Kuhani Mkuu pia alivaa kilemba au kilemba kichwani. Hii ilikuwa ya kitani safi au pengine zaidi ya hariri.

Ilikuwa na mkanda wa buluu, na mbele, juu ya macho, palikuwa na bamba la dhahabu iliyong'aa na kuandikwa juu yake maneno "UTAKATIFU KWA BWANA". Neno utakatifu linamaanisha kuwekwa wakfu, au kutengwa kabisa kwa ajili ya utumishi wa Bwana. Yesu hahitaji maandishi kama hayo, kwa kuwa yote ambayo Biblia husema kumhusu Yeye yana ukweli huu usiofutika juu yake. Maisha yake yote duniani yaliwekwa wakfu, na huduma Yake ya juu imejitolea kabisa kwa Mungu na kanisa Lake. "URIM NA THUMMIM" ziliwekwa ndani ya mfuko wa dirii. Hatujafahamishwa ni nini hizi. Wengine hufikiri kwamba yalikuwa mawe ya kung'aa ambayo yaliongezeka au kupungua kwa mwangaza, kulingana na Mungu alivyokusudia waongoze katika hukumu. Majina yao yanamaanisha "taa na ukamilifu." Marejeo yafuatayo yanapendeza: "Naye akasema kuhusu Lawi, Thumimu yako na Urimu zako ziko kwa mcha Mungu wako" (Kum. 33:8). "Naye (Yoshua) atasimama mbele ya Eleazari kuhani, ambaye atamwuliza kwa hukumu ya Urimu mbele za Bwana" (Hes. 27:21). "Na Sauli alipouliza kwa Bwana, Bwana hakumjibu, wala kwa ndoto, wala kwa Urimu, wala kwa manabii" (1Sam.28:6).

"Nawe utaweka Urimu na Thumimu katika kile kifuko cha kifuni cha hukumu, nazo zitakuwa juu ya moyo wa Haruni, hapo atakapoingia mbele za Bwana, na Haruni atachukua hukumu ya wana wa Israeli juu ya moyo wake mbele za Bwana daima" (Kut. 28:30). Dondoo lifuatalo kutoka katika kitabu cha Critical and Expository Bible Cyclopaedia cha Fausset kitasomwa kwa kupendezwa: "Speaker's Comm. inafikiri kwamba kura zilikuwa njia ya mashauriano, kama katika Matendo 1:2-6; Mit. 16:26. Labda zaidi mawe yenye jina la Yehova na sifa zake--'taa' na 'kuimarishwa kwa

ukamilifu' zilichorwa. Kuhani, akiwa amevaa naivera, mbele za Bwana, alizama katika kutafakari kwa shangwe za mbinguni; na Mungu aliwezesha kutangaza mapenzi ya Mungu. Juu ya moyo wa mummies ya makuhani pia ilikuwa ishara ya mwanga (kujibu Urimu). Ni dhahiri kwamba, vyovyote vile Urimu na Thumimu zilivyokuwa, matumizi yake yalikuwa ni kuonyesha mapenzi kamili na yasiyoweza kubadilika ya Mungu; na hili walifanya kwa ishara fulani isiyoweza kukosewa isiyojulikana kwetu. Ni mfano mzuri jinsi gani wa Kristo tulio nao hapa. Yeye ni 'neni la Mungu,' 'njia ya kweli na uzima,' ufunuo kamili wa akili na mapenzi ya Mungu kwa mwanadamu. Na neno alilolinena litatuhukumu siku ya mwisho. "Neni la Bwana ni kamilifu." Kutoka kwake hakuna rufaa. Laiti wote wanaokiri kumpenda Bwana waliamini hili. Ingesuluhisha mabishano yote; ondoa maoni yote mabaya ya wanadamu na utuongoze sote katika "nuru ya Bwana."

UTEUZI WA KUHANI MKUU

Ukuhani wa Kiyahudi ulichaguliwa kutoka kabila la Lawi. Haruni alikuwa wa kabila hilo, na makuhani wakuu wote waliofuata walikuwa wa ukoo wake. "Kuhani Mkuu wa maungamo yetu" alikuwa wa kabila la Yuda kulingana na mwili. Kwa hiyo, ukuhani wa dini ya Kikristo "hubadilishwa," kama vile "sheria" pia. Lakini hapa tu nataka kuashiria jambo muhimu sana. Bwana wetu aliyebarikwa hakuwa Kuhani wetu Mkuu katika mwili. Kujiweka wakfu kwake kwa afisi hiyo iliyotukuka kulikuwa kwa kifo na ufufuo Wake. Hili laonekana wazi kutokana na yafuatayo: "Kwa maana kila kuhani mkuu akitwaliwa katika wanadamu, huwekwa kwa ajili ya wanadamu katika mambo ya Mungu, ili atoe matoleo na dhabihu kwa ajili ya dhambi, awezaye kuwastahimili wasiojua na wakosao; kwa maana yeye mwenyewe AMEzungukwa na udhaifu, na kwa sababu hiyo amefungwa, kama na watu vivyo hivyo kwa ajili yake mwenyewe, ili atoe sadaka kwa ajili ya dhambi, kama vile hakuitwa kwa ajili ya Mungu, kama alivyoitwa na Mungu. Vivyo hivyo Kristo naye hakujitukuza Mwenyewe kufanywa Kuhani Mkuu, bali Yeye aliyemwambia, Wewe ndiwe Mwanangu, mimi leo nimekuzaa, kama vile asemavyo mahali pengine, Ndiwe kuhani hata milele kwa mfano wa Melkizedeki. Kwa kulinganisha Zab. 2:7 na Matendo 13:33, tunaona kwamba maneno "leo nimekuzaa" yalisemwa juu ya ufufuo wake, au kuzaliwa kutoka kaburini. Na ni dhahiri kwamba ni hadi wakati huu ambapo maneno yaliyotajwa hapo juu kutoka kwa Waebrania yanarejelea. Mungu alidai kutoka kwa wafu kama Mwanawe wa pekee, na akamfufua hadi Ukuhani Wake Mkuu mbinguni. Hili litakuwa dhahiri tunapoendelea kuchunguza asili ya ukuhani Wake bado zaidi. Andiko lililo hapo juu linasema ilikuwa "kwa utaratibu wa Melkizedeki," na ili kuonyesha hali halisi ya ukuhani wa Kristo baadhi ya mambo ya ajabu yanasemwa kuhusu mtu huyu wa ajabu wa kale. Melkizedeki, tunaambiwa, "hakuwa na baba, hana mama, hana nasaba, hana mwanzo wa siku, wala mwisho wa uhai wake, bali amefananishwa NA MWANA WA MUNGU, AKA KUWA KUHANI SIKU ZOTE" (Ebr. 7:3). Sasa si nia yangu kukisia kuhusu kauli hizi kwa jinsi Melkizedeki anavyohusika, lakini kutaja kwamba mwandishi anauia kuonyesha kwamba ukuhani wa Kristo ni wa milele--kwamba ulipaswa kuwa ukuhani wenye kuendelea, usiovunjwa na kifo. Kwa hiyo inafuata kwamba Kristo hakuwekwa katika cheo chake kikuu cha Kuhani Mkuu hadi baada ya kifo Chake.

Tukirudi kwa Melkizedeki, jina lake lamaanisha "Mfalme wa Haki," na kwa hakika alikuwa "Mfalme wa Salemu" (ambayo ina maana ya amani). Kwa hiyo alikuwa mfalme na kuhani; na afisi hizi alizokuwa nazo KWA SAFARI. Sasa Mungu anasema juu ya Yesu, baada ya kufufuka kwake na

kupaa kwake: "Lakini nimemweka Mfalme Wangu juu ya mlima wangu mtakatifu wa Sayuni ... Wewe ni Mwanangu, mimi leo nimekuzaa. Uniombe, nami nitakupa mataifa kuwa urithi wako, na miisho ya dunia kuwa milki Yako. Utazivunja kwa fimbo ya chuma. Utazivunja kwa fimbo. chombo" (Zab. 2:6-9). "Daudi hakupanda mbinguni, bali asema mwenyewe, Bwana alimwambia Bwana wangu, Keti mkono wangu wa kuume, hata niwawekapo adui zako chini ya miguu yako" (Matendo 2:34-36). Kwa hiyo Kristo anaonekana akiwa kwenye kiti cha enzi cha Mungu, akitawala kama Mfalme--"KUHANI JUU YA KITI CHAKE CHA ENZI;" wala si kama Haruni mbele ya kiti cha enzi. "Yeye (MWENYEWE) ndiye upatanisho (kiti cha rehema) kwa dhambi zetu."

OFISI YA KUHANI MKUU

"Kila Kuhani Mkuu huwekwa ili kutoa matoleo na dhabihu; kwa hiyo ni lazima kwamba Kuhani Mkuu huyu naye awe na kitu cha kutoa." Na hiki Alikuwa nacho! Lakini ni sadaka iliyoje! Hana haja, kama kuhani mkuu wa torati, kujitoa kwa ajili yake mwenyewe, bali "alikufa mwenye haki kwa ajili yao wasio haki; "Alijitoa nafsi yake kwa Mungu bila doa; "kwa maana Kuhani Mkuu wa namna hii ndiye aliyetupata sisi tuliokuwa mtakatifu, asiye na hatia, asiye na uchafu, aliyejitenga na wakosaji." Na "Kristo akiisha kuja, kuhani mkuu wa Mungu mambo yatakayokuwapo, kwa hema iliyo kuu na kamilifu zaidi, isiyofanywa kwa mikono, yaani, isiyo ya ulimwengu huu, wala si kwa damu ya mbuzi na ndama, bali kwa damu yake mwenyewe aliingia mara moja tu katika patakatifu, akiisha kupata ukombozi wa milele.

Kama Kuhani wetu Mkuu, Yesu amejaa huruma kwa watakatifu wake wanaoteseka. Maana hakika hashiki katika malaika, bali anashika mzao wa Ibrahimu. Kwa hiyo ilimpasa kufananishwa na ndugu zake katika mambo yote, ili apate kuwa kuhani mkuu mwenye rehema na mwaminifu katika mambo ya Mungu, ili afanye suluhu kwa dhambi za watu; kama sisi, lakini hatuna dhambi."

"Ingawa ni mwana, alijifunza kutii kwa mateso hayo yaliyompata; naye alipokwisha kukamilishwa, akawa sababu ya wokovu wa milele kwa wote wanaomtii, aliyeitwa na Mungu kuhani mkuu hata milele kwa mfano wa Melkizedeki." Yesu "alifanywa mkamilifu" katika maana ya kuingizwa kikamilifu katika ofisi ya Kuhani Mkuu na Mwokozi. Kwa ajili ya wadhifa huu wa juu aliwekwa na kutayarishwa kwa kujaribiwa na kujaribiwa katika mambo yote kama sisi; na kwa kujitoa mwenyewe bila doa kwa Mungu kama dhabihu kwa ajili ya dhambi zetu. Katika kumalizia risala hii ndogo, nataka sasa kuelekeza umakini wa pekee kwa.

PAZIA

Kuhani mkuu peke yake mara moja kwa mwaka katika ile siku kuu ya upatanisho aliingia ndani ya patakatifu pa patakatifu ndani ya pazia, akiwa na damu ya yule aliyeuawa, ambayo aliinyunyiza juu na mbele ya kiti cha rehema, ili kufanya upatanisho kwa ajili ya watu. Sasa tunaambiwa kwamba Kristo aliingia mara moja tu katika Patakatifu, kupitia pazia kwa damu yake mwenyewe. Hebu tutafakari kwa makini PAZIA AMBALO YESU ALIPITIA. Katika Waebrania 10:19-21, tunasoma kwamba pazia ambalo Kristo alipitia kwenye kiti chake cha enzi cha utukufu lilikuwa mwili wake mwenyewe. Sawasawa kabisa na hili tunasoma kwamba wakati ule ule mwili wake mtakatifu ulipipasuka na kupasuka msalabani "pazia la hekalu likapasuka vipande viwili toka JUU HADI

CHINI." Hili lilikuwa TENDO LA MUNGU, na linafunua ukweli tukufu. Kupasuka kwa pazia la hekalu kuliwekwa wazi na kufunguliwa kutazama patakatifu pa patakatifu. Mafumbo, yaliyofichwa kwa miaka mingi, yalifichuliwa. Kwa mara ya kwanza kuhani wa kawaida aliweza kulitazama sanduku hilo la ajabu na kiti cha rehema na kuona madoa ya damu ya vizazi vya dhabihu. Ni ufunuo ulioje! Kupasuka kwa pazia hilo pia kulifanya sehemu moja ndefu, bila pazia kati yake.

Lakini hebu tugeuke kutoka kwenye kivuli hadi kwenye dutu. Mwili wa thamani wa Kristo ulikuwa ni pazia hilo; au tuseme pazia la kweli, lililotenganisha patakatifu na patakatifu pa patakatifu sana, hata kupasuka kwa mauti juu ya msalaba. Ili kutuombea, na kuingia juu ya utawala Wake wa utukufu, pazia la mwili Wake lazima lipasuliwe--kuharibiwa: ili katika ufufuo Wake, mwili wa kiroho, apate kuingia katika uwepo wa utukufu wa Mungu na "damu yake mwenyewe" ili kunyunyiza mbele ya kiti cha enzi. Na huku kupasuka kwa mwili wa Kristo kuliweka wazi siri za Mungu katika Injili. Kile ambacho kilikuwa kimefichwa kwa muda mrefu basi kikawa wazi. Mambo ya utukufu ambayo ni ya amani yetu katika Kristo yalifunuliwa. Uzima na kutokufa vilifunuliwa. Lakini si hivyo tu. Kama vile kupasuka kwa pazia la hekalu kulifanya kimoja badala ya vyumba viwili, vivyo hivyo kwa kifo cha Yesu utengano kutoka kwa uwepo wa kimungu unaondolewa, na "tunamkaribia Mungu." Hebu tuseme pazia la hema limeondolewa. Nini basi? Mbona, kungekuwa na chumba kimoja tu kirefu chenye kinara cha taa, meza, madhabahu ya uvumba, na sanduku na kiti cha rehema. Sasa hiyo ndiyo hasa hali ya mambo katika Kristo siku hizi. HAKUNA PAZIA SASA linalotenganisha ukuhani wa kifalme kutoka kwa Mfalme-Kuhani wao; HAKUNA PAZIA linalotenganisha Kanisa na Mungu. Katika hema la kukutania la Kiyahudi, Mungu alikaa pamoja na watu wake, lakini ilikuwa katika patakatifu pa patakatifu, nje ya pazia, na kufichwa kutoka kwa macho. Lakini sasa Yehova anafanya maskani au anakaa pamoja nasi. "Sisi tutakuja kwenu, na kufanya makao kwenu," alisema Yesu kujihusu Mwenyewe na Baba Yake. Hakuna haja ya kusema, "Ni nani atakayepanda mbinguni ili kumleta Kristo kutoka juu?" kwa maana yu pamoja nasi, katikati yetu; kama alivyosema, "Tazama, mimi nipo pamoja nanyi siku zote, hata ukamilifu wa dahari." Mbingu imeshushwa duniani. Patakatifu pa Patakatifu penye mchanga sana wa jangwa! Na Kanisa "limeketi katika ulimwengu wa roho katika Kristo Yesu"! Basi, kuna maana yenye baraka kama nini katika maneno ya maelezo yaliyopuliziwa juu ya hema ya kukutania: "Basi, ndugu zangu, kwa kuwa tuna UJASIRI WA KUIINGIA PAKATI PA PASIPO KWA DAMU YA YESU, KWA NJIA ILE ALIYOWEKA WAKFU KWA AJILI YETU, NJIA MPYA NA UZIMA, KUPITIA PAMOJA NA ILE ILE ILE ILIYO KUU; wa Mungu: TUKARIBIE kwa moyo wa kweli katika utimilifu wa imani, hali tumenyunyiziwa mioyo tuache dhamiri mbaya, tumeoshwa miili kwa maji safi." (Ebr. 10:19-22 .

SURA YA XVI

HITIMISHO

KATIKA kuchora kazi hii ndogo hadi mwisho inaweza kuwa vyema kufupisha pointi za kulinganisha. Tumeona kwamba mfumo wa Kiyahudi ulikuwa ni kivuli cha mfumo wa Kikristo. Musa alikuwa kwa Waisraeli na maskani jinsi Kristo alivyo kwa watu wake na Kanisa kama taasisi. Wafanya kazi waliovuviwa kwenye hema walikuwa mifano ya Mitume wa Yesu Kristo waliovuviwa; wote wawili wanafanya kazi kwa muundo kamili, bila kuegemea ufahamu wao wenyewe. Matoleo ya hiari kwa ajili ya hema ya kukutania yalizungumza juu ya kanuni ya hiari

ambayo inaenea katika dini yote ya Kristo. Vifaa ambavyo hema ilijengwa, vilizungumza juu ya ubora wa kiungu na thamani ya yote ambayo ni ya mfumo wa Kikristo. Mahakama ya hema ya kukutania ilionyesha ukweli kwamba kuna mstari ambao ni lazima tupite, unaotenganisha wenye kiburi na wenye hekima ya kilimwengu kutoka kwa wanyenyekevu na wanaofundishika, ili kwamba tuweze kuelewa mambo ya Mungu ifaavyo. Kushikamana na umoja wa hema la kukutania uliashiria upatano na umoja wa kanisa. Vifuniko vya hema vilitukumbusha juu ya ubinadamu na uungu wa Yesu, unyonge wake na kazi ya ukombozi; na pia ya njia kutoka kwa uharibifu na hatia ya dhambi hadi uzuri wa utakatifu. Pia tulijifunza kutokana na vifuniko hivi jinsi Kanisa la Mungu lilivyo tofauti jinsi linavyotazamwa na watu wa nje kutoka kwa vile linavyoonekana kwa wale wanaohudumu katika mambo matakatifu ndani. Madhabahu ya shaba pamoja na moto wake, na aina zake nyingi za dhabihu na dhabihu zilieleza juu ya adhabu ya dhambi na utoaji wa neema na mwingi ambao Mungu wetu ameufanya kwa ajili ya kuondolewa kabisa kwa hukumu na hatia yetu kwa damu ya Kristo, ambaye ni Mwana-Kondoo wa Mungu anayeichukua dhambi ya ulimwengu. Birika, kati ya madhabahu na hema, lilionyesha mahali na kusudi la ubatizo kuhusiana na wenye dhambi kuja katika Kristo na kanisa lake. Mahali patakatifu, pamoja na kinara chake cha taa, meza yake ya mikate ya wonyesho, na madhabahu yake ya kufukizia uvumba, palikuwa ni mfano wa Kanisa la Yesu lililokusanyika pamoja kwa ajili ya ibada - likishika "mafundisho ya mitume na ushirika, na kuumeza mkate na sala." Patakatifu pa patakatifu, pamoja na sanduku lake, kiti chake cha rehema na shekina yake ya ajabu, viliwakilisha uwepo mtakatifu wa Mungu - hali ya mbinguni, pamoja na sifa za kimungu na makusudi yaliyofichika, kiti cha enzi cha neema na "damu ya kunyunyiza." Kuhani mkuu alikuwa mfano wa Kristo kama mpatanishi wetu, lakini mfalme-kuhani, Melkizedeki analetwa ili kujaza mfano unaoonyesha kikamilifu Kuhani wetu Mkuu juu ya kiti cha enzi cha Mungu. Na, mwishowe, pazia lililoficha patakatifu zaidi lisionekane, na lilipitishwa mara moja kwa mwaka na kuhani mkuu, kwa damu ya upatanisho, lilikuwa ni mfano wa "mwili" wa Kristo; kwamba kupasuka kwa pazia wakati Yesu alipokufa lilikuwa tendo la kimungu linaloonyesha kwamba kwa njia ya kutolewa kwa mwili wa Yesu, pazia lililomtenganisha mwanadamu na Mungu liliondolewa; kwamba waliookolewa sasa hawawezi kuona tu kwa imani, utukufu wa hali ya mbinguni; lakini pia anaweza kukaribia kwa ujasiri na kuzungumza na Mungu katika uwepo wake mtakatifu.

Mwisho, nikuulize kwa umakini msomaji wangu mvumilivu, UMESIMAMA WAPI? Je, Mwokozi aliyebarikiwa, pamoja na yote yanayomhusu, si chochote kwako? Je, unasimama mbali, na kutazama kwa macho yasiyojali siri za Mungu? Ikiwa ndivyo, hema ambayo Bwana ameiweka haina hirizi kwako. Uzuri wake "umefichwa machoni pako" kwa kiburi chako mwenyewe; kwa maana Mungu tu "huwafunulia watoto wachanga." Lakini angalau pata onyo kutokana na moshi huo unaopaa hadi mbinguni kutoka kwenye madhabahu takatifu ya Mungu ya toleo la kuteketezwa. Inasimulia juu ya "moto ambao hautazimika kamwe," na kwamba Mungu "hawezi kuwaondolea hatia hata kidogo" isipokuwa Kristo.

Zingatieni taji za fedha zinazopanda juu ya pazia la ua, bei ya ukombozi wa watu. Mwangalie Yeye ambaye hiyo fidia-fedha ilitangulia kuwa kivuli.

Na ikiwa moyo wako unasukumwa na kumwona yule anayeteseka, anayehuzunika, anayekufa, Ee njoo na nafsi yako iliyolemewa—njoo jinsi ulivyo—na umkubali aliye badala yako, "Mwana-

Kondoo wa Mungu," na ufanye maungamo ya imani juu ya kichwa Chake mpendwa; na kisha uje na ujitoe, katika kuwekwa wakfu kabisa, kuzikwa pamoja na Kristo kwa ubatizo katika mauti, ili kama vile Yeye alivyofufuka kutoka kwa wafu, na wewe pia ufufuke kwenye maisha mapya na yenye baraka.

Tena nikuulize ndugu msomaji, UMESIMAMA WAPI? Je, ni kama kuhani aliyewekwa wakfu katika hema la agano jipya? Basi, tazama pande zote, na utazame utukufu wa patakatifu. Fikiria kinara cha taa cha dhahabu cha maskani mpya—fundisho lililopuliziwa la mitume wa Yesu Kristo. Tazama uzuri wake; onga nuru yake iliyo wazi, mpaka iangaze nafsi yako yote, na uridhike kumtumikia Mwenyezi Mungu kwa uwongofu wake pekee. Fikiria "meza ya mkate wa wonyesho" - ukumbusho wa thamani wa mwili na damu ya Bwana wako mpendwa; na "msiache kukusanyika pamoja." Tena, tafakari juu ya madhabahu hiyo ya dhahabu ya kufukizia kama moshi wake wa rangi nyekundu unapopanda kimya, na harufu yake ikijaa mahali patakatifu; na ikuwezeshe kuwa na ushirika wa karibu zaidi na Mungu katika maombi. basi, tazama mbele yako sanduku la agano, kiti cha rehema, na makerubi, na Shekina. na kujua ukweli kwamba "Mungu yu pamoja nasi1" uwepo wake unajaza mahali patakatifu. Mfalme katika uzuri wake yuko hapa. Neema, rehema na ukweli ziko hapa. Mbingu iko hapa. "Mfikirie," mwisho, "Mtume na Kuhani Mkuu wa maungamo yetu." Sio mbele ya kiti cha enzi, kama mwombaji tu, bali "kuhani katika kiti chake cha enzi," "juu na aliyeinuliwa." "Na tukaribie," sisi ni wa thamani machoni pake. Tazama, majina yetu yako kwenye kifua chake na mabega yake. Jinsi watu wake walivyo wapenzi kwake! Jinsi tamu kujua!

Mungu na atuwezeshe kuwa wahudumu waaminifu katika patakatifu pake, ili ile baraka ya "onja ya utukufu wa kimungu" ipate kuisha kwa uzao kamili na wa milele.

Unabii kuhusu Kristo na utimizo wake
Sayansi ya Kisasa na Imani ya Kikristo
na Dk. Hawley O. Taylor

Kuna zaidi ya unabii mia moja kuhusu Yesu katika Agano la Kale lakini kuna uwezekano gani wa kufanya utabiri 25 tu kuhusu mtu ambaye angezaliwa miaka mingi baadaye na kuwa na utabiri huu kuwa kweli?

Dk. Hawley O. Taylor ametoa jibu hili: “Kuhusu matukio haya n ya matukio yaliyotabiriwa kwa ajili ya Masihi wa Israeli ambaye angekuja, ikiwa nafasi za kufaulu zingekuwa hata katika kesi ya kila mmoja, hiyo ni p (uwezekano) ni sawa na n katika kila kisa, basi uwezekano wa jumla kwamba matukio yote n yangepata utimizo wao katika mtu mmoja ungekuwa p sawa (1/2, n³, milioni moja? 25) ya matukio haya yote yaliyotabiriwa yakitimia ikiwa yangukuwa ni mambo ya kubahatisha tu. Sasa kutazama unabii huu kuhusu Kristo unaonyesha kwamba si wote wana nafasi hata ya kufaulu, kwa maana katika baadhi ya matukio ni jambo lisilowezekana kabisa kwamba tukio hilo lingeweza kutokea kabisa (kama vile mtoto kuzaliwa bila baba wa kibinadamu, mapatano ya kihafidhina yangukuwa sawa na unabii wa 1). sawa (1/5) au nafasi moja kati ya triloni elfu ikiwa n ni sawa na 25. (Modern Science and Christian Faith, p. 178.) Hata kama unabii kuhusu kuzaliwa na bikira utaondolewa, idadi inabakia kuwa kubwa sana kudhania kwamba hii ilitokea kwa bahati mbaya!

Unabii	Ambapo Iitabiriwa	Ambapo Imetimia
Wa kabila la Yuda.	Mwanzo 49:10	Luka 3:23-33
Wa ukoo wa Kifalme wa Daudi	Yer. 23:5	Mt. 1:1
Kuzaliwa na bikira	Isa. 7:14	Mt. 1:18
Mzaliwa wa Bethlehemu	Mika 5:2	Mt. 2:1,2
Mtangulizi atatayarisha njia	Mal. 3:1	Marko 1:6,7
Ataingia Yerusalemu akiwa amepanda punda	Zek. 9:9	Mt. 21:6,7
Atasalitiwa na mfuasi	Zek. 13:6	Mt. 26:49,50
Bei ya usaliti imetajwa	Zek. 11:1,2	Mt. 26:14,15
Pesa za usaliti zirudishwe	Zek. 11:13	Mt. 27:5,7
Wanafunzi wake watamwacha	Zek. 13:7	Matt. 26:56
Mashahidi wa uwongo watamshtaki	Zab. 35:11	Mt. 26:59,60
Atateseka, kunyanyaswa	Isa. 50:6	Mt. 26:67
Atateseka kimya kimya	Isa. 53:7	Mt. 27:12-14
Atachapwa mijeledi	Isa. 53:5	Mt. 27:26,29
Mikono na miguu iliyopigwa	Zab. 22:16	Luka 23:33
Imehesabiwa pamoja na wahalifu	Isa. 53:12	Marko 15:2
Kugawanya nguo	Zab. 22:18	Yohana 19:23,24

Nyongo na siki itatolewa	Zab. 69:21	Yohana 19:28,29
Nyongo na siki itatolewa	Zab. 69:21	Yohana 19:28,29
Hakuna mifupa ya kuvunjika	Zab. 34:20	Yohana 19:33
Atatobolewa	Zek. 12:10	Yohana 19
Umati wa watu utamkemea	Zab. 109:29	Mt. 27:39
Giza wakati wa mchana kuashiria kusulubishwa	Amosi 8:9	Mt. 27:45
Kuzikwa pamoja na matajiri	Isa. 53:9	Mt. 27:57-60
Kufufuka kutoka kwa wafu!	Zab. 16:10	Mt. 28:6
Kupanda	Zab. 68:18a	Luka 24:51

Hermeneutics na DR Duncan. Cincinnati, ukurasa wa 395-99.

Unabii	Ambapo Iilitabiriwa	Ambapo Imetimia
Alipaswa kuwa uzao wa mwanamke	Mwanzo 3:15	Mt.1:18
Angekuwa Mwana wa Mungu	Zab. 2:7	Luka 1:32-35
Angemshinda nyoka	Mwa.3:15	Ebr. 2:14
Mzao wa Ibrahimu	Mwa.12:1-3; 17:7; 22:18	Gal. 3:16
Uzao wa Isaka	Mwanzo 21:12	Ebr. 11:18
Uzao wa Yuda	Mwanzo 49:10	Ebr. 7:14
Uzao wa Daudi	Zab. 132:11; Yer. 23:5	Matendo 13:23; Rum. 1:3
Wakati wa kuja kwake na kufa kwake	Dan. 9:24-27	Luka 2:1
Kuzaliwa na bikira	Isa. 7:14	Mt. 1:18; Luka 2:7
Aliitwa Imanueli	Isa. 7:14	Mt. 1:22-23
Mzaliwa wa Bethlehemu ya Yudea	Maikrofoni. 5:2	Mt. 2:1; Luka 2:4-6
Watu wakuu watakuja na kumsujudia	Zab. 72:10-15	Mt. 2:1-11
Watoto wakichinjwa, ili Yeye auawe	Yer. 31:15;	Mt. 2:16-18
Ilianzishwa na Yohana Mbatizaji	Isa. 40:3; Mal. 3:1	Mt. 3:1-3; Luka 1:17
Alitiwa mafuta na Roho Mtakatifu	Zab. 45:7; Isa. 11:2; 41:1	Mt. 3:16-17; Yohana 3:34; Matendo 10:38
Alikuwa nabii kama Musa	Kumb.18:15-18	Matendo 3:20-22
Alitumwa kuwa mkombozi kwa watu	Isa. 41:1-3	Luka 4:16-21; Luka 4:43
Yeye ndiye nuru ya Zabuloni na Naftali	Isa. 9:1-3	Mt. 4:12-16

Anakuja kwenye hekalu na kulisafisha	Hag. 2:7-9; Mal. 3:1	Luka 19:45; Yohana 2:13-16
Umaskini wake Isa. 53:2	Marko 6:3;	Luka 9:58
Alikuwa mpole na mwenye kujionyesha	Isa. 42:1-2	Fil. 2:7-9
Huruma yake	Isa. 40:11; 42:3	Mt. 12:15-20; Ebr. 4:15
Ilikuwa bila hila	Isa. 53:9	Pet. 2:22
Bidii kubwa kwa ajili ya nyumba ya Mungu	Zab. 69:9	Yohana 2:17
Alifundisha kwa kutumia mafumbo	Zab. 78:2	Mt. 13:34-35
Alifanya miujiza	Isa. 35:5-6	Luka 7:18-23
Kukataliwa na ndugu zake	Zab. 69:8; Isa. 53:3	Yohana 1:11; Yohana 7:5
Kuchukiwa na Wayahudi	Zab. 59:4; Isa. 49:7	Yohana 15:24-25
Kukataliwa na watawala wao	Zab. 118:22	Yohana 7:48; Mt. 21:4
Jiwe la kujikwaa na mwamba wa kuangusha	Isa. 8:14	Rum. 9:32; 1 Pet. 2:8
. Kusalitiwa na rafiki	Zab. 41:9; 55:12-14	Yohana 13:18-21
Kuachwa na wanafunzi Wake	Zek. 13:7	Mt. 26:31-56
. Iliuzwa kwa vipande thelathini vya fedha	Zek. 11:12	Mt. 26:15
Pesa hii ilitolewa kununua shamba la mfinyanzi	Zek. 11:13	Mt.27:7
Alikuwa mvumilivu na mkimya katika mateso yake yote	Isa. 53:7	Mt.26:63; 27:12-14
Kupigwa kwenye shavu	Maikrofoni. 5:1	Mt. 27:30
. Mateso yake yalikuwa makali	Zab, 22:14-15	Luka 22:42-44
Alichapwa na kutemewa mate	Zab. 35:15; Isa. 1:6	Marko 14:65; Yohana 19:1
Uso wake uliharibiwa sana	Isa. 52:14; 53:3	Yohana 19:1-5
Aliteseka ili azichukue dhambi zetu	Isa. 53:4; Dan. 9:26	Mt.20:28; 26:28
Watawala, Wayahudi na Wamataifa, wanaungana dhidi yake ili kumuua	Zab. 2:1-4	Luka 23:12; Matendo 4:27-28
Alinyooshwa juu ya msalaba na mikono yake na miguu yake ikatundikwa kwenye mti	Isa. 25:10-11; Zab. 22:16	Yohana 19:18; 20-25
Uchungu huu uliongezeka kwa kuhesabiwa kati ya wezi	Isa. 53:12	Marko 15:28
Wakampa nyongo na siki	Zab. 69:21	Mt. 27:39-44

Alidhihakiwa kikatili	Zab. 22:7-8; 35:15-21	Mt. 27:39-44
Aliteseka peke yake; hata uwepo wa Baba uliondolewa	Isa. 63:1-3; Zab. 22:1	Mt. 27:46
Wakagawana nguo zake kati yao na wakapiga kura kwa ajili ya vazi lake	Zab. 22:18	Mt. 27:35
Hivyo akawa laana kwa ajili yetu, alibeba aibu yetu	Zab. 22:6; 79:7; 9:20	Rum. 15:3; Ebr. 13:13; Gal. 3:13
Alifanya maombezi kwa ajili ya wauaji	Isa. 53:12	Luka 23:24
Baada ya kifo chake walimchoma	Zek. 12:10	Yohana 19:34-37
Lakini hakuvunja mfupa wa mwili Wake	Kwa mfano. 12:46; Zab. 34:20	Yohana 19:33-36
Alizikwa pamoja na matajiri	Isa. 53:9	Mt. 27:57-60
Mwili wake haukuona uharibifu	Zab. 16:8-10	Matendo 2:31
Alifufuka siku ya tatu, kulingana na Maandiko Matakatifu	Zab. 16:8-10	Luka 24:6; 24:31; 24:34
Akapanda mbinguni	Zab. 68:18; 24:7-9	Luka 24:51; Matendo 1:9
Akawa kuhani kwa mfano wa Melkizedeki, aliyekuwa mfalme na kuhani kwa wakati mmoja	Zab. 110:4; Zek. 6:12-13	Ebr. 5:5-6
Alijipatia ufalme unaokumbatia ulimwengu wote	Zab. 2:6; Dan. 2:44; 7:13-14;	Luka 1:32; Yohana 18:33-37; Mt. 28:18-19; Fil. 2:9-10
Sheria yake ilitoka Sayuni na neno Lake kutoka Yerusalemu	Isa 2:1-3; Maikrofoni. 4:12	Luka 24:46-49; Matendo 2:1-40
Watu wa Mataifa wanapaswa kukubaliwa katika utumishi Wake	Isa. 11:10; 42:1; Zab. 2:8	Yohana 10:16; Matendo 10:44-48; Rum. 15:9-12
Haki ya utawala wake	Isa. 9:6-7; Zab. 45:6-7	Yohana 5:30; Ufu.19:11

Hitimisho Kuna hitimisho kadhaa ambazo zinaweza kutolewa kutokana na utafiti huu hata kama baadhi ya maoni na tafsiri zimekataliwa.

1. Mungu alikuwa ameteteleza mpango wa kupatanisha mwanadamu na uhusiano wake wa awali Naye kufuatia uasi wa mwanadamu. Mpango huo ndio mada kuu kupitia Biblia. Sheria na kanuni zilitolewa ili kumfanya mwanadamu ajue kwamba matendo yake yoyote ambayo hayapatani yalikuwa yanamchukiza Mungu na yalizingatiwa kuwa dhambi au uvunjaji wa sheria yake. Pamoja

na Kristo, matendo ya mwanadamu ya kutii matakwa na makatazo yalibadilishwa na kuwa matendo yanayotegemea upendo, tendo kutoka moyoni mwa mtu.

2. Waandishi wengi kwa kipindi kirefu waliandika mifano, vivuli na unabii, zote zikielekeza utu wa Kristo. Sadaka yake ya dhambi iliruhusu mwanadamu mtiifu kusamehewa na kufanywa kuwa mwadilifu kwa toleo la dhambi la Kristo.

3. Vivuli na aina hazikuwa kitu halisi. Walitoa tu mtazamo uliofichika wa msamaha na ukombozi wakati fulani katika siku zijazo. Maisha, kifo, kuzikwa, kufufuka na kupaa kwa Yesu mara nyingi hujulikana kama Injili au Injili ya Kristo ni ukweli wa kila aina na vivuli. Kwa uaminifu na utii mtu anaweza kupokea zawadi ya bure ya wokovu kwa kufanya u-turn katika maisha wito kwa Mungu kusamehe kwa kuzikwa Katika kifo cha Kristo, kuzamishwa katika maji ambayo mara nyingi huitwa ubatizo, kuruhusu Mungu kumwinua maisha mapya ya kiroho iliyosafishwa na dhambi zote zilizopita.

Vyanzo

Sayansi ya Kisasa na Imani ya Kikristo, ukurasa wa 179-183. Hermeneutics na DR Duncan. Cincinnati, ukurasa wa 395-99. Kivuli na Kitu - The Tabernacle, mwandishi asiyejulikana The Biblical Types and Shadows, Mark Dunagan, Beaverton Church of Christ, Beaverton, Oregon Kivuli cha Mambo ya Mbinguni na Joseph Pittman, Austral Publishing Co., Melbourne, Australia, 1893 Mfumo Unaofunuliwa na Ray C. Masharti ya Agano, Writer wikipedia.org/wiki/Prophecy